

Käsi-Namatoke,

tus sees leida

laulud,

mis teige ennamiste prugitamad,

fui ka

palwed ja õppetused,

Soldatidele ja muile Lutterusse usso
liikmettele,

kes suurt ramatut ei woi sada.

Teine trükk.

Tartus 1851

trükitud J. C. Schünmanni lesje ja G. Mattieseni kirjades, ja seälsammas ka müakse.

Maxab 15 kopp. hõbbe.

Distrikt von Reesman

1710 88.

Gegen die zweite vermehrte Auflage dieses Käsi-ramatofe hat das
Livländische Evangelisch-Lutherische Consistorium nichts einzuwenden.
Riga Schloß, den 28. August 1851.

P. Carlblom, Assessor.

N° 2069.

Sekr. Fliedner.

Der Druck ist unter der Bedingung gestattet, daß nach Beendi-
gung desselben die vorgeschriebene Anzahl Exemplare der Dorpat'schen
abgetheilten Censur eingesandt werde.

Dorpat, den 11. Sept. 1851.

Censur J. de la Croix.

S u b h a t a j a.

Iehhes.

Iehhes.

Homniko laulud.

Summal, Ma ja taewa loja	5
Mo südda! ärka ülles . . .	5
Mo süddamest ja melest . . .	6

Öhto laulud.

Müüd on se pääw jo lõppenud . . .	7
Müüd hing'wad innimesesed . . .	8
Dh Kristus, walguis olled ja . . .	9

Kristusse tullemisse pühhal.

Jubba kä on wiimsed aiad . . .	10
Kuis pean wastowõtma . . .	11
Müüd ristikogodus	13

Joulo pühhal.

Keit inglid kulutawad	13
Ma tullen taewast üllemelt . . .	14

Ue aasta laul.

Aita, Jesus, forda minna . . .	15
--------------------------------	----

Kolme kuningaga pühhal.

Kui sa püäd tunda sada . . .	16
------------------------------	----

Kristusse kannatamisse laulud.

Jesus, surma ärrawoitja . . .	18
Kristus, kes meid õnsaks teed . . .	19
Dh, Jesus! sinno wallo . . .	20
So hing, oh Jesus! tehko mind . . .	21

Sured neljapäwal.

Dh Summal! tulle sinna . . .	22
------------------------------	----

Sured redel.

Dh wata innimenne	23
-----------------------------	----

Kristusse ülestoumissesse pühhal.

Jesus, Õnnisteggija	25
Eal ellab, miks meel kurwastab . . .	27

Kristusse taewaminemissesse pühhal.

Dh Jesus! kange sõddamees . . .	28
---------------------------------	----

Nellipühhi laulud.

Dh Summal loja, pühhaWaim . . .	29
Dh pühhaWaim! meil' tulle ja . . .	30

Ristmissesse laulud.

Kes ja ennast risti lastsid . . .	31
Eiis Jummalaga ellusse . . .	31

Pattustpöörmissesest.

Jesand! kurja ollen teinud . . .	32
Jesand! omma wiuha sees . . .	33
Dh! kui waesed, waewalisesed . . .	34
Dh! kuhho lähhan ma . . .	35
Suur ja ustaw on se fanna . . .	36

Pühkast öhto sömaaiast.

Ma tullen, armas Summal, n. . .	37
Minno südda, rõmustelle . . .	38

Tänno ja fitusse laulud.

Au, fitus olgo iggawest . . .	40
Wis tänno moistan ma . . .	40
Mo hing, oh! rõõmsast kida . . .	41
Dh! wõtkem Jummalat . . .	42

Palwe laulud.

Eks se olle arm ja heldus . . .	43
Dh! wagga Summal, kes . . .	45
So fanna meile kinnita . . .	46
Sull', Sull', Jehowa! tahhan . . .	47
WataSummal! siin ma rummal . . .	48

Õppetussesse laul.

Need kümme käsko moistkem . . .	49
---------------------------------	----

Usso ja Jesusse laulud.

Ei ilmast holi ma	50
Ei ma müüd siin ilmas tahha . . .	51
Jesufest ei jätta ma	52
Jesus minno mõttes ligub . . .	53
Jesus rõmustaja	54
Keit kallis hinge õnnistus . . .	55
Kui Summal siin ei kaanna hooit . . .	57
Meil tulleb abbi Jummalast . . .	58
Müüd ollen minna pohja . . .	59

Pühkast risti ellust.

Eddast, eddast! Sion	60
Ma hüan, Jesus, appi siin . . .	61
Õnnis, kes ei wõtta tehha . . .	62

	Iehhet.
Tulge ristinnimesed	62
Walmista, mo wain, end kül, ...	64
Hädda aial.	
Ei lahku minna sunnust	66
Kes Jummalat ni lasseb tehha	67
Keik teeb hästi Jummal	68
Miks mo südda ennast waewab	69
Ni sündko minno assi	70
So pole, Jeesus, kiskendan	71
Tekäija= ehk reisi= laul.	
Jummala nimmel ligume	73

	Iehhet.
Surmast ning igga= wetsest ellust.	
Et wiimne tund siin keikil tulles	73
Jerusalem, sa kallis taewa liin	74
Kui surma tund on ukse ees	75
Mo ello Kristus isse	76
Müüd minne selle jure	77
Müüd furno kehha mattame	77
Se aeg on tõest ukse ees	78
Kes on need, kes Jesu kõrwas	79
Mo hinge pohjas hülgab	81
Se õnnis tund on tulnud	81

Palwe ramatõke.

Hommiko palwe	83	Nellipühhi päwal	104
Enne sömaaega	87	Patto tunnistus	106
Pärrast sömaaega	87	Tänno andminne pattude an=	
Dhto palwe	88	deksandmisje eest	107
Pühhapäwal	90	Palwe, kui sa tahhad hästi	
Kristusje tullemisje pühhal	91	hinge kasuks Jeesusje laua	
Soulo pühhal	92	jure tulla	108
Uel aastal	94	Tänno, kui sa olled aufaste	
Gesimesfel pühhapäwal pärrast		Jeesusje laual elnud	109
kolme funninga pühha	96	Haige innimesje palwe	111
Baasto aial	97	Surreja õhkaminne	112
Surel neljapäwal	98	Palwe õnsa surma pärrast	112
Surel redel	99	Tenija palwe	113
Kristusje ülestouzmisje püh.	101	Tekäija palwe	114
Kristusje taewaminnemisje p.	103	Palwe keigesugguse hädda aial	115

Õppetuse ramat.

Õnsa Lutterusje katekismusje		kostmisje sannad	134
õppetus (wiis peatükki)	117	Robdo õppetus	137
Õppetus melewallast pattud		Hädda ristmisje sannad	142
andeks anda ja kinnitada	131	Matmisje sannad	146
Õnsa Lutterusje küsümisje ja		Lapse matmisje jures	147

Hommiko laulud.

1. Jummal, Ma ja taewa Loja, Issa,
Boeg ja pühha Waim, Sinna ö ning päwa toja,
Ku ja päike on so loom. Sinna wäggen kaitfia
Hoiad ommad lomad ka.

2. Minna astun sinno ette, Tännan sind nüüd
süddamest, Et sa mind so armo kätte Dsel wötnud
kahjo eest, Et ei kurri waenlane Saand mo peäle
woinustke.

3. Lasse öga mödamiinna Minno kurja patto tö,
Jätta, Jesus! lahti sinna Mull' so häwad pärrane;
Ei ma maialt abbi sa Dmma ello pärranda.

4. Aita, et ma sinno pole Pöran nüüd, ning
järgeste Hinge pärrast kannan hole, Et ei minna wär-
rise, Kui seäl sure auuga Kohhut moistima tülled sa.

5. Dmma fanna järrel' kána Issa minno ello
teed. Jesus! walmista mind tänna Sinno auuks
tehha tööd; Kui sa mind ei arwita, Siis mo tö
on asjata.

6. Sinno kätte annan minna Dmma ihho hin-
gega; Meled, mötted, ja mis sinna Mulle annud,
hoia sa. Issand! minno pärria, Wötta ommad
kaihseda.

7. Kässi omma Ingli tulla Kurratit siit aiama,
Et woin kahjust rahhul olla, Wötta murret piddada;
Ta mind wigo armoga Taewariki ellama.

2. Mo südda! ärka ülles, Ja kida Lojat
lauldes, Kes keif head meile annab, Ja murret ikka
kannab.

2. Kui õsel tahtsin mata, Siis kurrat wöttis wata, Et temma saaks mind neelda, Waid Jummal wöttis keelda.

3. Töest, Issa! kui ta püdis Mind neelda ommas küsis, So holeks olin minna, Mind hoidsid, Issand, sinna.

4. Sa ütled: wotta mata, Mo laps, ma tahhan fata, Et päwa jälle näha Ja omma tööd woid teha.

5. So sanna sain nüüd kätte, Sest pääw on tulnud ette; Waew minnust ärralainud, Mind olled ueks teinud.

6. Se eest ma find nüüd tannan, Suurt au ka sulle annan, Sull' ohwrin õhkamisfi Ja pühhi palumisfi.

7. Reid ärra wotta laita, So Waimoga mind aita, Sa tead, et mull' ei olle Muud annet anda sulle.

8. Mind wotta ikka wata, So Ingliga mind fata, Kes selle päwa ülle Mind wottab omma sülle.

9. Mo tööd lass' korda minna, Ja õnnista keif sinna; Ma annan sinno kätte Keif, mis ma wottan ette.

10. So õn, se jägo mulle, Mo südda honeks sulle, So sannaga mind toida, So jure taewa aita.

3. Mo süddamest ja melest Ma nüüd sel hommitul Sind tannan keigest wäest Ja tunni ello mul. Oh Jummal taewa sees! Sull' tänno, kitus olgo, Keif sinno auuks tulgo So Boegas Jesusses.

2. So armo ollen maitsnud Ma tänna õse töest, Sest sinna olled kaitsnud Mind mitme kahjo eest.

Sind pallun minna weel: Mull' wötta andeks anda
 Ring mitte tähhel' panna, Mis ma teind ilma peäl.

3. Oh! armust tänna hoia Mind kurja waimo
 eest, Et temma süüd ei leia Mo sannast egga tööst;
 Mind peästa patto wäest, Ja hoia tulle, södda,
 Wee, wangipölwe, hädda, Ja äkki surma eest.

4. So holeks warra, hilja Ma annan üllemad,
 Mo ihho, hinge, wilja, Raest, lapsed, wannemad,
 Keik annan, Issand, sull'; So kätte sugguwössa,
 Ja keik, mis on mo osfa, Mis olled annud mull'.

5. So Ingli lasse olla Mo jures allati, Ja häd-
 das appi tulla, Et kurrat ühtegi Woi kahjo tehha
 mull', Ei ihho, hinge wötta, Ei ka mind kurjast
 petta, Ehk temma kuusab kül.

6. So holeks ja so kätte Jääb, armas Jummal,
 nüüd Keik, mis ma wöttan ette, Sa annad andeks
 süüd; Sust tulles ilma peäl Keik rõmustus sin
 waewas, Ja wiimselt ello taewas; Te, kui sa tun-
 ned teäl.

7. Nüüd Amen minna laulan, Ei karda ühtegit,
 So holeks, Jummal, annan Mo nou ja teggusid;
 Te, et keik teggo teen Kui ristimimenne, Ring
 anna taewast öñne, Et ma sest kasso nään.

Õhto laulud.

4. Nüüd on se pääw jo lõppenud, Ei päi-
 ke paistage. Keik maggab, mis on wässinud Ja
 teinud rasked tö.

2. Sul, Jummal! polle hingamist, Ei magga,
 minu ka, Waid wihkad ikka pimmedust, Et walgus
 olled sa.

3. Mo peäle möttele, Issand! nüüd, Et pimme

on kä. Mull' anna andeks minno süüd, Mind
kaitse heldeste.

4. Oh! kela minnuft kurratid So Ingli wäega;
Ei karda ma siis ühtegit, Waid ollen kahjota.

5. Ma tunnen kül mo patto süüd, Mo peäle kai-
bab se; So poia arm on siiski nüüd Mind peästinud
töeste.

6. So poeg on minno wahhemees, Kui kohto ette
saan; Ei sa ma hukka ellades, Kui lotes kummardan.

7. Se peäle lähhän wodisse, Ja uinun magga-
ma, Sest Jummal walwab järgeste; Sest ma ei
kurwaks sa.

8. Keif tühhi mõtte taggane, Ja minne omma
teed; Sest Jummalale anname Nüüd honeks süd-
damed.

9. Kui wiinne on sesamma ö Se wgewa ello
sees, Siis sada ka mind taewasse, Et ollen sinno ees.

10. Ka nenda ellan, surren ka, Oh Jummal! sin-
nule; Mind ellus, surmas aita sa Keig' häddast,
waewastke.

5. Nüüd hing'wad innimesjed, Mets,
weiksed, linnotessed, Keif ilm on maggamas. Oh!
touse meel ja mõtte Nüüd ülles, wõtta ette, Mis
Poja mele pärrast on.

2. Kus on nüüd päike jänud? Se on jo loja
läinud, D assemelle saab; Et mingo! sest mo siis-
se Mo päike Jesus isse Mull' touseb, kes mind
walgustab.

3. Pääw möda minna joudnud, Nüüd on jo
tähhed noudnud Meil' taewast paistada: Ka nenda

woin ma olla, Kui Jesus kutsub tulla Mind waest
fiit, taewas ellada.

4. Mo ihho mata tahhab, Ja rided ärraheidab:
Se surma tähhendab. Käl pärrast saab mo fehha
Digusse kuba nähha, Misga mind Kristus ehhitab.

5. Mo Pea, jallad, käd On röömsad, et nüüd
näwad, Et tö on löppenud; Sa röömsaks, südda?
taewas, Seäl saad sa keigest waewast Ja patto koor-
mast peästetud.

6. Mo ärrawässind fehha! Tööd polle ennam
tehha, Nüüd wotta hingada; Se aeg kül jouab
tulla, Mil sul woib walmis olla Seäl muldas asset
hingada.

7. Mo filmad raskets läh'wad, Maggama warst
jäwad; Kus jääb hing ihhoga? Need omma holeks
wotta, Mull' waesel abbiks tötta, Sa Israeli
hoidia.

8. Mind tiwa alla wotta, Oh Jesus! hästi
katta So kannapioike. Kui kurrat tahhab neelda
Mind, lasse Inglid keelda: Se lapse jätta rahhule.

9. Ka tei', mo armad, olgo Hea ö, ning ärgo
tulgo Teil' hädda waewajaks; Head und teil' Jum-
mal andko Ring wodi ümber pango Teil' Ingtl
wägge kaitfiaks.

Wiis: Nüüd surno fehha mattame.

6. Oh Kristus! walgus olled sa, Sul pimme-
dus on teadmatta. Sa meie süddant walgusta, Ja
töe tele juhata.

2. Sind Jummal meie pallume: Meid hoia ösel
kindlaste, Ja kaitse keige hädda sees, Oh Issa!
helde abbimees.

3. Keif rasked unned kauta, Et jäme ilma kahjota, Ja lihha olgo himmota, Et ellame siis murreta.

4. Kui siimad jäwad maggama, Siis sago südda walmama. Oh! kaitse mind so käega Ning patto köiest peästa ka.

5. Oh! risti rahwa kaitšia! So abbi meile lätita, Meid peästa keige hädda seest So pühha wie hawa wäest.

6. Sel raskel aial mälletä Mind, millal woitlen pattoga, Mo kurwa hinge römusta, Oh Jesus õnisteggia!

7. Mu olgo taewa Issale, Mu temma aino Poiale, Mu pühhal' Waimul' olgo ka Nüüd järgeste ning lõpmatta.

Kristusse tullemisse Pühhal.

Wiis: Sion kaebab sures häddas.

7. Jubba kä on wiimsed aiad, Zest mo südda walmista; Jubba hirmo tähhed näitwad Gmalt hädda tulleva. Taewas, tuled, merri, Ma, Wõt-wad ette nuhhelda Reid, kes püüdwad wallatusses Ellada ja rummalusses.

2. Keif on pea hukka läinud Ristirahwa seltsi sees; Ust ja arm on otsa sanud, Kurjast ellab iggamees. Noa aial olli ka Rahwas nenda holeta, Kui nüüd ristirahwa suggu, Kes ei pea pattust luggu.

3. Rummalus ja patto kumbed Wõt-wad woimust välaste; Kui ja kurja wasto panned, Siis sind woöraks petakse. Waggasid nüüd naertakse, Ja kui Jesust põlgtakse. Kes mailmal' sadab abbi, Kui sel polle an ehk häbbi?

4. Et saab Jesus pea jõudma, Temma sanna tunnistab, Ommal' rahwal' abbi nõudma, Kes ta pole kissendab. Sest nüüd rõmustellege Keif, kes waggad ollete. Jesus teile õnne pakkub, Et keif hädda ärralahkub.

5. Wigi puud, kui pakkatawad, Pähwad hire kõrwule, Siis keif inimessed moistwad, Et kui volle kaugele; Waggadust on mitmelge Kui need lehhed rohkeste. Kes, mis sünnib, tähhel' panneb, Mis se tähhendab, kül tunneb.

6. Pimmedusse riik ehk kaswab, Kaswab siiski walgustus, Nummalus kül pea lõppeb, Woimust saab ka waggadus. Digele head Jesus teeb, Kui mailm nüüd hukka lääb; Sest nüüd olge rõõmsad, waggad, Jesus tulleb, olge waprast?

7. Ärra koorma liigjõmisse Ja toidusse murrega Omma süddant, liigjõmisse Jätta mahha rõmoga; Et se kohtopääw ei ja Sinno peäle tulles; Jesu risti kes ei tanna, Ei ta fessel' armo anna.

8. Minno lahhan sinno sanna Kuulda, armas Jesuke; Põgul woimust ärra anna. Waggad aita heldeste, Ei so pühha koggodus Kui so ainus rõmustus, Keigest pattust lahti sago, Nink so rõmoriiki tulgo.

Wiis: Ma püan keigest hingest.

8. Kuis pean wastowõtma Sind, armas Jesuke? Kuis sinno wasto tõtma, Mo hinge illoke! Oh Jesus! minno mele, Nüüd armust walgusta, Et kõlban sulle jälle, Sind tenin lõymatta.

2. So koggodus sind kidad, Ja tännab rõmufaste, Mo südda lauldes näitab Ka ennaft waprast.

te. Ma tahhan armustada Sind, armas Jesuke!
So ann laultada, Kui ial moistan se.

3. Keik olled sinna teinud Ma õnneks heldeste
Kui hing sai hukka läinud Ja ihho kurjaste, Kui
sain so rigist lahti, Kus rööm on järgeste, Siis
sinno läbbi tehti Mind röömsaks, Jesuke!

4. Kui surma, põrgu paelust Ma ollin sentud,
Siis peästsid lahti armust Mind wägga teotud. Sa
annad taewa warra Ja ann minnule, Keik rikkus
lõppeb ärra, Ei ial lõppe se.

5. Ei ükski taewast tulla Sind woinud sundida,
Mull' lunnastajaks olla So arm sind sundis ka.
Oh arm! et appi tullid Mailma rahwale, Kes
patto häddas ollid Reid peästima heldeste.

6. Oh teie murrelissed! Kes ristis ollete, Oh
teie häddalissed! Se peäle möttelge. Oh olge se
peäl' julged, Kui teil on hädda käes, Ta armo
pole tulge, Ta õige abbimees.

7. Ei olle tarwis tedda Nüüd wäel tombada,
Ta tunneb meie hädda, Ta tulleb melega. Ta mois-
tab meie wigga, Ja mis meil' waewa teeb, Woib
lõppetada sedda, Mi kuida is'i teab.

8. Ei olle wägga karta Teil teil patto süüd,
Kül Jesus tahhab matta Reid merre pohja nüüd.
Ta tool neil' pattustele Suurt armo õnnistust, Ja
kingib neile jälle Üht õiget pärrandust.

9. Ei woi teid hirmutada Ei ükski waenlane;
Reid Jesus lõppetada Woib äkkest koggare, On
omma allamille Üks töe kuningas, Kes omma usk-
likkuile Au riki walmistas.

10. Neil' tulleb kangeks sundjaks, Kes tedda wihs-
kawad; Neil' agga rõmustajaks, Kes tedda ussu-

wad. Oh! tulle walgustaja, Mo armas Jesuke,
Meid sada ülles taewa So auu rigise.

Wiis: Oh Summal! sinno peäl.

9. Nüüd ristikogodus, Sull' olgo römustus,
So peigmees on nüüd wäljas, Ja söidab eesli sel-
gas. So süddant temmal' anna, Ring laula Ho-
sianna!

2. So kuningas on teal', Ja waesust näikse
seäl, Et se kes ilma Roja, Siin laenab weikse poia,
So annid temmal' anna Ring laula Hosianna!

3. Siin on sul abbimees, Kes söddib sinno eest,
Kes öigust sulle annab, Ja sinno pattud kannab,
Sest auu temmal' anna, Ring laula Hosianna!

4. Kui sattud eksima, Ja wöttad palluda, Siis
helde süddant näitab, So peäle armo heidab. Sest
kitust temmal' anna, Ring laula Hosianna!

5. Kui sinna kurja teed, Ja patto sisse jääd,
Siis on siin sinno sundja, Se süddamette tundja.
Se wötta mele ana, Ring laula Hosianna!

6. Oh Önnisteggia! Kes tülled armoga, Sa
pölgad ilma auu, Ja teed so Issa nouu. Sind
kiitko noor ni; 3 wanna, Ja laulgo Hosianna!

Joulo pühhal.

Wiis: Ei lahku minna sinnust.

10. Ke. Inglid kulutawad Nüüd sure römoga,
Et nemu Jesust näwad Betlemmas ollewa; Sest
laulwad ühtlase: Au Summalale olgo, Ma peäle
rahho tulgo, Ring rahwal' melehä!

2. Meil' önnistusfeks antud Se armas Jesuke,
Kes neitsist ilmal' kantud Üks öige innime; Sest

rõmus on mo meel. Oh! ärra põlga tedda, Se lapse woid sa leida Betlemmas lautas seäl.

3. Se kallis laps on pandud Kui waene söimesse, On rasket koormat kannud, Et rikkaks saaksime. Müüd hukka se ei sa, Kes tedda tundma õppib, Siis rummalus ka lõppeb, Saks Issand walgusta!

4. Kui se õn polleks jendnud, Siis olleks hädda käes; Sest Jesus armust noudnud Meid peasta pörgo wäest, Ja taewa arwanud, Et Jummal armo annab, Keit hädda rõmuks kånab, Mis olleks waewand.

5. Müüd woib se õnnis olla, Kes Jesust armastab, Sell' tahhab abbiks tulla, Kes ennast parrandab. Sest wõtta süddamest Sell' Issale au anda, Ning inglidega kita So armast Jesukest.

11. Ma tullen taewast üllewelt, Häid fannumid toon teile seält, Meid toon ma teile rõmoga, Meid tahhan minna kututa.

2. Mis laps on tänna sündinud, Kui ammust aiast tootud. Se kannis illus lapsoken' On teie rõõm ja kallis õn.

3. Se on Issand Jesus Krist, Kes tahhab aita häddalisi; Sest on se õnnisteggia, Kes teid woib pattust peastada.

4. Keit õnne sate temma käest, Mis Jummal pakund iggawest, Et teie woite meiega Müüd taewas järgest ellada.

5. Müüd pange märki tähhele, Et söimest mähtmes leitakse Last alwas lautas maggama, Kes on mailma toitaja.

6. Separrast läkki rõmoga Müüd karjastega wa-

tama, Mis Jummal meile kinkinud, Mis meie heaks on annetud.

7. Mo südda panne tähhele, Mis on, mis söimes nähhakse? Kes on se kaunis lapsoke? Se on se armas Jesuke.

8. Oh olle terve tullemast! Mind pattust mitte põlgamast! Sa tulled häddast aitma mind, Kes woib se eest kül kita sind?

9. Oh keige asja teggia! Kui wägga alwaks lähhad sa, Et sinna söimes maggad seal Se kowwa weikse põhho peäl!

10. Eht lähhaks ilm weel laiemaks, Ja ennast kullal ehhitaks, Ja olles siiski kitsoke, Ja kitsaks kätkis sinnule.

11. So sammet ja so kallis siid Du korre hein ja jämme riid; Reis tahhad ennast näidata Kui sure taewa kuninga.

12. Sa teggid se hea melega, Et minna piddia näggema, Et au ja rikkus ilma sees Ei kölba mitte sinno ees.

13. Oh wötta armas Jesuke So sängiks minno süddame! Oh wötta temmas hingata, Et minna sind ei unusta!

14. Sest hüppan minna süddamest, Ja kidan omma Jesukest; Ma laulan sure rõmoga: Mind Jesus ikka arwita!

15. Nüüd kitus olgo Jummalal, Sell' aino Poia andial, Sest inglid towad rõömsaste Meil' ne aasta sannume.

Ue aasta laul.

Wäis: Urka ülles minno südda.

12. Mita, Jesus, korda minna Ue aasta armo-

ga, Ue mele anna sinna, Keif lass' hästi siggida;
 Jägo sinno holele, Mis sa annud minnule. Wötta
 wanna löppetada, Et ma woiksin ueks sada.

2. Uel aastal armo anna, Et ma pattust pöran
 nüüd, Wötta agga unnustada Minno wannad ras-
 fed süüd; Minna waene pattune, Ommas murren,
 Jesufe, Sinno armo peäle lodan, Üksnes sünnust
 abbi otan.

3. Rõmusta mind, Issand, jälle, Kule minno
 õhkamist, Anna minno süddamele Kurwastuskes
 hingamist. Walwan ma ehk maggan ka, Wötta
 murret piddada. Surm mind ärgo surretago, Egga
 ello löppetago.

4. Aita ommas hallastuskes, Et ma kawwalus-
 seta Selges Waimo pühitsuskes Woiksin itka ella-
 da, Aita wenda armasta, Et ma nerd ei kurwasta,
 Ja siin sinno pärralt ollen, Ring ka wiimselt taewa
 tullen.

5. Anna hästi löppetada, Kui sa annud algada,
 Sedda aastat, et woin jäda Temmas ilma kahjota.
 Jä sa minno kõrwale, Kui surm tulleb minnule;
 Armas Jesus, aita sinna, Ilmast rõõmsast ärra-
 minna!

Kolme Kuninga pühhal.

Wiis: Armas Jesus sind ma rällun.

13. Kui sa püäd tunda sada, Et se taewa Kun-
 ningas, Jesus, wöttaks halledast Ennast sulle ilmu-
 tada; Otsi tedda kirja seest, Kunni leiad süddamest.

2. Otsi kui need targad tedda, Kunni touseb täht
 so sees, Ja on seismas süddames: Siis kül õnneks
 tida sedda, Gest et sulle rohkeste Walgust, õigust
 antakse.

3. Kui sa olled Jesust sanud, Siis so sees ka tõeste Tunnukse ta au ja tö, Mis so hing on kaudanud; Temma wägge tunnukse Warsti waimus selgeste.

4. Siis keif juttud ja keif kõnned On sest heldest Jesussest Ja ta armo paistmisest, Tedda nouduwad himmud, mõtted, Kunni sedda kallikest Kätte sawad foggoneft.

5. Need on kangel Jesukesest, Kes au taggaawad, Rikkust, rahha püawad, Riitlewad siin tühjast kombest, Ilma rõmus ellawad, Pihha tahtmist tegewad.

6. Kõl need waesed üllesnäitwad, Et neil pimmedus on kä, Sest et nemmad hulluste Taewa warra ärraheitwad, Wõtawad pühkmed selle eest, Mis neid peästaks surma seest.

7. Egga need weel Jesust otfi, Kes, et korra peästaksid Ennast selgeks sadaksid, Öppiwad kül õppetussfi, Lähwad kirko, pihtile, Ja ka pühha lauale.

8. Teed sa sedda wisi pärrast, Mõtteldes, et sest saab kül, Siis sest polle kasso sul; Sest sa pead süddant aujast Jummalale kinkima, Jesust uskus otfima.

9. Siis ta annab ennast leida, Kui sa olled õppimas, Jutlust kuulmas, luggemas, Ehk ka wõtmas pühha leibe; Siis pat andeks antakse, Ja hing puhtaks pestakse.

10. Siis sa woid ka röömsast tulla, Jesu ette astuma, Ta käest armo palluma, Ommas palwes julge olla; Sest et sa keif omma tööd, Nenda kui ta tahhab, teed.

11. Niita, Jesus, et ma nouan Sedda üksnes ilma

peäl, Et sa mo sees ellad teäl, Ja et minna hästi jowan Sada sinno sarnatses Siin ja seäl so ti-
tusfes.

12. Siis ma nenda, kui need targad, Redda ilma naertakse, Meletumaks petakse, Sind, mo Jesus, ööd ja päwad Tahhan kita, palluda, So ees aufast ellada.

Kristusfe Konnatomisse laulud.

14. Jesus, surma ärrawoitja, Jesus, sa tood ello mull', Minno kallis hinge hoidja, Ennast annan ommaks sull', Kes sa wallust waewa näinud, Ka mo eest ka surma läinud. Tuhatkorda tännan sind, Jesus, et sa aitad mind.

2. Sinna olled nähha sanud Naero, sülge teotust, Siddumissi kannatanud, Hawo ja muud häwwitust; Et mind waest sa woiksid peästa, Patto köiest taewa tösta. Tuhatkorda tännan sind, Jesus, et sa aitad mind.

3. Kül sa lastsid ennast peksta, Armatumaks wae- wata, Et sa woiksid pattud maksta, Ba mind teha wiggata; Sinna lastsid minno õnneks Ennast teh- ha õnnetumaks. Tuhatkorda tännan sind, Jesus, et sa aitad mind.

4. Wallatumad teotasid, Bilksid mind ka otsata, Sinno pea ehitasid Ribbowitsa kroniga, Et mind woiksid rõmustada, Ja au kroni mulle sata. Tuh- hatkorda tännan sind, Jesus, et sa aitad mind.

5. Kül sind peksti minno pärrast, Et ma wallust peäseksin, Raebati so peäle kurjast, Et ma rahhul olleksin; Rõmota sa ristis ponud, Sest sa mulle

rõmo tonud. Tuhhatkorda tännan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

6. Hädda sisse ennast andsid, Kannatlikult kannatand, Hirmsa surma wallo kandsid Minno wõlla leppitand; Et mind woiksid lahti tehha, Tahtsid sinna waewa nähha. Tuhhatkorda tännan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

7. Sinno allandus ja häbbi On mo uhkust tasunud, Sinno kurwa surma läbbi Saan ma surmas rõmustud. Teotust sa kannatanud, Ku sest minna ollen sanud. Tuhhatkorda tännan sind, Jeesus, et sa aitad mind.

8. Nüüd so hädda meles kannan, Jeesus keigest süddamest, Sulle ikka tänno annan, Hawa, wallo, surma eest, Et sa mo eest wärrisenud, Tuhhatkorda waewa näinud, Ja ni kallist peästuud mind; Igga-west ma kidan sind.

15. Kristus, kes meid õn saks teed, Oled wagga pattust, Sa kui warras wangiks saad Kurjast foggodussest. Sinno peäle tõsteti Wallekæbamissi, Kõl sind naerti, teoti, Mi kui ütleb kirri.

2. Homselst warra widi ka Sind kui rööwli jälle Pilatussel, wallega Raebati so peäle; Walleks moistis temma se, Satis wiwimatta Siis sind Herodessele, Sest et ollid süta.

3. Enne lounat pekseti Piitsaga so tehha, Ribowitsa pisteti Kroni wisil pähha, Naero kombel mängiti Runningaks sind tehha, Kandma piddid peälegi Rasket risti hädda.

4. Louna aial aeti Sind siis risti peäle, Sinno werd ka wallati, Siis sa tõstsid heäle. Sind need

maatjad naersid ka; Kõwel risti waewas Wõttis weel sind pilkada, Runni pääw läks mustaks.

5. Pärast lounat hüüdsid sa: Summal! miks sa jättad Mind nüüd ilma abbita? Keif mo rõmo wõttad. Suhho nemmad wallasid Adikast ja sappi, Surrez immed sündinud, Kaljud läksid lõhki.

6. Shtul, kui jo rõowli luud Ollid katti murtud, Oddaga on pistetud Kõlge, siis on jooksnud Selge wesõ werrega, Siis on tõeks sanud, Mis se kirri wannast ka Meile kulutanud.

7. Kui siis pääw sai lõppenud, Wagga Josef tulli, Jesu ihu pallunud Risti pu peält lahti. Si Bilatus keelnud se, Tedda hauda pandi, Pagganid ka peälegi Haua hoidjaks anti.

8. Aita, armas Jesuke, Dmma surma läbbi, Et, sind kuuldes, jättame Mahha patto häbbi; Sinno surma, surma süüd Sypeta meid moistma, Siis, ehk waesed, woime nüüd Sulle tänno anda.

Siis: Mo püan teigest hingest.

16. Oh Jesus! sinno wallo, So raske kannatus Se sadab mulle ello, Se on mo rõmustus; So reiad, wermed, hawad, So kibbowitsa kroon Mul õnnistusfeks sawad, Siis, kui mul hädda on.

2. So suhho wälast lödi, Sa teigewäggemam! Sind hirmsast ärranaerti, Sa teigeillusam! Keif inglid kummardawad Sind sure auuga, Nüüd teised teotawad Sind kurja kombega.

3. So armsad silmikesed, - Seäl fisse sülliti, So kaunid pallekesed, Reid naeruks katteti. - Sa olled teigeausam, Nüüd olled auuta; Sa olled teigekangem, Nüüd olled rammota.

4. Mis ial sinna teggid, Kui find ni waewati?
 Mis sinna kurja näggid, Se on mo patto sü. Oh,
 heida armo peäle, Ja ärra nuhtle se, Oh jätta
 wihha jälle, Et nään so heldusse.

5. Oh minno kallis hoidja, Mo hinge karjane,
 Sa keigeparras kaitjsja, Mis teed sa minnule! Mind
 olled õppetanud So pühha sannaga, Mind armsast
 juhhatanud So waimo änniga.

6. Se kibbe surma hädda, Se annab ello mull,
 Ei unnusta ma sedda, Ma ellan jälle sull'. Oh!
 kule minno heäle, Ma pallun heldeste, Ma lodan
 sinno peäle, Ei sinnust taggane.

7. So pühhas kannatusses Siin enmast römus-
 tan, Kui keiges willetsusses Se järgest mälletan.
 Kui saab so armo läbbi Head asset minnule, Siis
 kaub minnust häbbi Ning lahkun röömsaste.

8. Oh armas lunnastaja! Sind tännan südda-
 mest; Sa olled leypitaja, Mind peästid surma käest.
 Oh! lasse mind so peäle Küuo lota kindlaste, Siis
 saan ma ello jälle, Kui surra minnule.

9. Kui ilma jättan mahha, Siis ärra jätta mind.
 Kui jääb keik rikkus tahha, Siis iggatsen ma find.
 Kui wöttab lõhki minna Mo südda walloga, Siis
 kosfuta mind sinna So kalli werrega.

10. Mind wötta römustada, Kui hing on kele
 peäl, Mo õhkamissi kuulda, Kui kaub minno heäl.
 Kui sinno peäle lodan Ning ussun kowwaste, Siis
 surmas ello otan, Ja surren õnsaste.

Wiis: Küüd surno kehha mattame.

17. So hing, oh Jesus! tehko mind Küüd püh-
 haks, minna pallun find, So waimoga mind ühen-
 da, So ihhoga mind parranda.

2. Se wessi, mis so külge seest. On jooksnud keit mailma eest, Mind peško, puhhastago ka, So werrega mind jahhuta.

3. So higgsi aitko heldeste, Et minna ei sa kohutusse, So ristisurm, waew, kannatus, Se olgo minno finnitus.

4. Oh! kule, Jesus abbimees, Mind peida isfienneses, So hawad mulle lahti te, Kui kurrat kiusab kurjaste.

5. Mo wiimisel tunnil kutsu mind, Et saaksin röömsast nähha sind, Ja kita pühha seltsiga, Sull' tanno anda lõpmatta.

Surel neljapäwal.

18. Oh Summal! tulle sinna Nüüd abbits armoga, Et mull' woiks korda minna Nüüd lauldes kuluta So armsa Poia õppetust. Ja langet surma wallo, Oh anna siggidust!

2. Keik piddi töeks sama, Mis Summal tootand; Ei piddand walleks jäma, Mis kirri kulutand; Et Kristus piddi tullemä Keik innimesse peästma, Ning surma minnema.

3. Sest nenda tulli tenna Se Issand ilmale, Ja kulis Issa sanna Ja teggi immetö, Ning pärrast anti surmasse, Se jüngri Juda läbbi, Se süta Talleke.

4. Kui Basatalle söiwad Need jüngrid Jesuga, Ja wöttis pärrast leiwa, Ja murdis tannas ka; Se jures andis keikile Töest omma ihho süa, Mis anti surmasse.

5. Ka winas temma jodab Reid omma; Kes temma peäle lodab, Woib usko kinn. Kui

temma sedda leiba sööb, Ja uskus joob sest winast,
Se surma siis ei nä.

6. Se Issand issi pesnud Ka jalgo jüngrile,
Keik armo näita käsknud Ni teine teisele; Sest täh-
hest peab tuntama, Et, kes on temma jünger, Ei
olle armota.

7. Se kawwal Judas tulli Siis Jesust tabbama,
Kui temma aedas olli, Ja löppes pallumast. Suur
wäggi tulli temmaga, Siis widi Jesust kohto, Et
pidi surrema.

8. Se armas Jesukenne Siis risti naelati, Se
wagga tallekenne Siis ärratappeti. Keik teggi tem-
ma meie eest, Et meile peab sama Nüüd armo Issa
käest.

9. Se kallis Jesus annab Nüüd hinge Issale;
Keik meie pattud kannab, Ning hauda wiakse; Se
tousis jälle ellusse, Kui kolmas pääw sai tulnud,
Läks wimaks Issale.

10. Ta kästis armo sanna Reid jüngrid kuluta,
Ja sedda teada anda Nüüd ülle ilmama, Et keik,
kes ial ussuwad Ja wastowötwad ristmist, Reed
taewa lähhäwad.

11. Lukas on kirjotanud Ja ütleb selgeste: Et
Jesus taewa läinud Se Issa auusse, Jääb siiski
ikka allati Ka Ma peäl' meie jure Se ilma otsani.

12. Siis waimo läkkitati Jesusse jüngrile, Reid
kaunist jubhatati Se töe teele. Sesamma aitko hel-
deste, Et öige usso läbbi Keik same taewasse.

Surel redel.

Wiis: Nüüd hingwad innimesed.

19. Oh wata innimenne, So armas Jesukenne,

Se on siin ristti peäl, Se au Issand kõrges, Se teotati järgest, Poob Ma ja taewa wahhel seäl.

2. Oh tulle! wata pea, Keif temma pühha kehha On rop ja werrine. Üks öhtaminne ikka, Et temmal raske wigga, Ta süddamest lääb taewasse.

3. Kes on siis nenda efs'nud Ja hirmsaste sind peksnud? Mo helde Jesuke! Sa polle kurja teinud, Ei kurja tee peäl käinud, Sa polle mitte pattune.

4. Oh! minna teggin sedda, Mo pattud peksid tedda, Kes olli pattota; Mo rasked efsitussed, Mo hirmsad kõwwerussed Ta peäle tullid otsata.

5. Mind piddi kässt, jallust Ni seutama pörgus, Kui tehti sinnule; Need piitsad, köied, paelad, Need riipsud, wermed, hawad, Need piddid sama minnule.

6. Mulla appi sinna tullid, Ja omma selga pannid Mo sured patto süüd. Sind tehti mo eest wandeks, Se tulli mulle õnneks, So wallo kosjutab mind nüüd.

7. Sa mulle armo näitad, Käemehheks ennast heidad Mo sure wõlla eest; Sa naerokroni kandsid, Ja ennast surma andsid, Ei pannud wasto kannates.

8. Ni minno waese pärrast, Mind peästa ärra häddast, Sind hirmsast waewati; Surm, pat ja keif mo wigga, Mis surretab mind ikka, Reid sinno hauda maeti.

9. Oh sinna helde Jesus! Kõl se on minno kohhus, Sind wägga tännada, Ja keigest ommast joust, Suust, süddamest ja nouust So heldust ülesrätida.

10. Et mingisuggust agga Mulla polle hinge tagga, Sull' jälle tasfuda; Ei pea, kunni ellan Ja siin mailmas ollen, So arm mo melest minnema.

11. Ma tahhan iggas paikas, Mi koddo, kui ka wäljas Se peäle möttelda. Kui suur on sinno wäggus, So heldus, arm ja truus, So kibbe surm woib õppeta.

12. Kui hirmsast Jummal nuhtleb, Kui temma woõraks tulleb, Ja rängast karristab; Kui raske temma wiha, Kes ei woi kurja nähha, So kannatus mind õppetab;

13. Ning kuidas sünnib mulle Siin keigest melest olla Hea, helde, tāsane; Ei mitte wihaastada, Waid meel armastada, Kes kurja tewad minnule.

14. Kui õalad kelekandjad, Ja auu teotajad Mind wägga waewawad, Ei tahha wastopanna, Keik üllekohhut kanda, Mis nemmad mulle teggewad.

15. So risti tahhan kanda, Ja mitte woimust anda Sell' kurja lihale; Keik head ma tahhan teha, Se pärrast waewa nähha, Mis on so pühha tahtmine.

16. So kibbe surreminne, So halle õhkaminne, So filma pissarad, So kange werre higgi, Kui saan ma surma liggi, Mull' taewast lahti teggewad.

Kristusse ülestõusmisse pühhal.

Wiis: Armas Jesus armwita.

20. Jesus, Dnisteggia, Du mo lotus, kunnellan, Sedda tean; temmaga Minna wägga rahhul ollen; Eht kül surma hirmustussed Mulle saatwad ahvastussed.

2. Jesus, mo õn, ellab weel. Sest ma saan ka ello nähha, Ellan pärrast ikka sräl, Surm ei woi mull' hirmo teha. Mo Pea, Jesus, mind ei tahha Dmma liket jätta mahha.

3. Ühhes ollen temmaga, Iggaweste kofkoantud,
 Omma usso käega Temma külge kinnipandud, Et
 surm ei woi hirmutada Mind, ei temmast lahjutada.

4. Lihha ollen, pean ka Üksford jälle põrmuks
 sama; Sedda tean, siiski ta Mind woib mullast
 ärratada, Et woin temma auustusfes Ikka olla
 temma jures.

5. Jummalat siis tõeste Saan ma ommas lihhas
 nähä. Sedda ussun kindlaste, Sest mo Jummal
 woib keif tehha. Ka ses ihhus iggaweste Nään ma
 Jesust maggusaste.

6. Siis woin minna selgeste Omma heldet Je-
 sust tunda, Ballawaks ka öiete Temma armastusfes
 minna; Agga keif se lahtub minnust, Mis on ial
 wigga pattust.

7. Mis siin nuttab ärdaste, On seäl römüs Je-
 su sülles, Põrmusse mind külw'takse, Sures auus-
 tounsen ülles, Siin ma ine waene ollen, Waimolik
 seäl ette tullen.

8. Oh mo liifmed! olge teäl Röömsad, et teid
 Jesus kannab! Ürra olle kurb, mo meel, Jesus
 surmas ello annab; Kui se wiimne passun hüab,
 Hauast kutsuda teid wõttab.

9. Naerge hana pimmedust, Naerge surina, pörge
 hirmo! Jesus sadab römustust, Annab iggaweste
 armo. Temma löppetab keif waewa, Wiib teid
 ommas seltsis igewa.

10. Ihhaldag sinnamest, Patto himmust lahti
 sada, Wõtke aeg i keigest wäest Omma Jesust ar-
 mastada. Sinu noudto teie südda, Kus ey olle
 karta hädda.

Wiis: üts hingamisse pääw on se.

21. **Tal** ellab, miks meel kurwastab? Mind Kris-
tus wägga armastab. Ehk keik ilm minnust ärra-
lääb, Käl! et mo ommaks Kristus jääb, Halleluja!

2. Mo Jesus ellab, kaitseb mind, Se rõmustab,
mo südda! sind. Ehk kurri selts siin uhke on, Reid
naera, sulle saab aukroon. Halleluja!

3. Mo Jesus ellab kõrges seäl; Kes panneb
minno wasto teäl? Ta teeb kül naeruks waenlasse
Ja temma kawwalusse tö. Halleluja.

4. Ehk tahhaksin, ei moista ma, Miks mulle tul-
leks kurwasta? Et Jesu sisse ussun ma, Kes woib
mult ello risuda? Halleluja!

5. Nüüd teeb, kes surmast tousnud, Se, Et ma
woin minna taewasse; Ei kela mind surm egga pat,
Tal peab puhtaks ulitsat. Halleluja!

6. Mo usk keik pattud kustutab, Kui last mind
Jummal armastab, Kes leppitud, mo söbber la,
Pat, kurrat, ilm, mis möllad sa? Halleluja!

7. Oh surm! sind ma ei kardage, So joud käib
älle kurjade, Mo ello, Jesus, sunnib sind, Wiib
sinnust läbbi taewa mind. Halleluja!

8. Kui abbi, armo, pallun ma, Siis wötta, Je-
sus! awwita; Ma ussun, mind nüüd kinnita, Et
surmast olled tousnud sa. Halleluja!

9. Et inimesselks sündind sa, Ni tõest ei läbbä
hukka ma: Kes siin ei mötle katsite, Waid ussub,
ei sa kohtusse. Halleluja!

10. Ma ussun omma Jesukest, Kes tappetud on
minno eest, Ja surmast tousnud minno heaks, Ja
sanud minno kaitstjaks. Halleluja!

11. Kuis pean hukka minnema? Ei se woi ial sün-

dida, Sind, wäggew Jesus, kidan ma: Kes ussub,
ellab Sinnoga. Halleluja!

12. Ma ellan nüüd ja iggawest; Oh römo! mis
saan Jesussest! Sind, Jesus, tännan ilma peäl,
Sind, Jesus, kidan siin ja seäl. Halleluja!

Kristusse taewaminnemisse pühhal.

Wiis: Nüüd paistab meile kauniste.

22. Oh Jesus! kange söddamees, Sind kidan
ommas süddames, Et olled taewa läinud, Ja ist-
nud, kui said woimusse, So Issa parral' käele, Ja
awwalikkus teinud, Et ka Nenda Keikil' teäda,
woinud sada, et on töes Surm ja ello sinno käes.

2. Keik Inglid sind seäl teniwad, Ka suurt au-
sulle teggewad Keik önsad innimesesed; Et önnistust
töid ueste, Ja auga said ka taewasse, Ja peäsiid
häddalissed. Tulge, Paulge, Röömsaks sage, auus-
tage Kristust julgest, Kes on taewa läinud kõrgest.

3. Sa olled Pea, meiege So ommad liikmed
olleme, Sa ello meile annad. Sa pörad ärra önn-
etust, Ja rammo, joundo, önnistust Neil' usflittuile
jaggad. Käna, Sata Minno mele se eest jälle
sind ka kiitma, Ja sind se eest auustama.

4. Oh! wötta, armas Jesus, ka Meid sinno
pole tommata, So riki tagganoudma; Meid keigest
pattust puhhasta, Ja pühhitsukses kinnita Siit tüh-
jast ärrajounda; Kõrkust, Uhkust, Mahhajätta, sulle
tötta, meile kanda, Sa wöttad peäle panna.

5. Oh! olle meie raua. Jä meile, Jesus,
warjuks ka, Et lodame so p...; Siin polle muud
tui willetsus, Seäl on suur rõõm ja önnistus, Oh
kule meie heäle! Pettus, Kurjus list ja hädda

iggapäwa murret tewad, Waewades keik waggad hinged.

6. Oh Jesus! kes sa meie heaks So werre läb-
bi meie Peaks Se pühha sisse läinud, Keik meie
hädä löppeta, Ja wotta meid siit ülles ka; Teed
olled lahti teinud. Se eest Töest Aidetakse, auus-
takse sinno nimme, Wi meid agga pea sinna.

Pühhas Waimust ehk nellipühhi laulud.

23. Oh Summal Roja, pühha Waim!
Mo südda on ni wägga tuim, Oh! täida sedda
armoga, Ja keigest pattust puhhastä.

2. Sind römustajaks hütakse, Sind meile tae-
wast antakse. Mo süddant, Issand, sojenda So
kalli armo tullega.

3. Sa annad andid rahwale, Sind Issa sormeks
petakse, Sa jaggad ülle ilmama Ta sanna tutwa
kelega.

4. Te targaks meie moistusse, Las' paista om-
ma walgusse; Keik waesed, nödrad kinnita, Ja pea
ülles armoga.

5. Oh! aia kurja waimo siit, Ja hingel' anna
rahho nüüd, Et nenda käime järrelge, Kui sinna
sädad öiete.

6. Meid Issa tundma öppeta, Ring temma Poe-
ga Jesust ka, Et ussume keik süddamest, Et lähäd
wälja mollemist.

7. Au olgo keigest süddamest, Ja tänno ikka ig-
gawest Nüüd Issa ning Poiale, Ka selle pühha
Waimule.

Wiis: Nüüd paistab meile kauniöte.

24. Oh pühha Waim! meil' tulle sa Nüüd süddamesse ellama, Oh tulle, walgustaja! So paistus paistko wäggewast, Meid tehko targaks nobbedast, Oh öige römustaja! Kui sa Nenda Meile tülled, palwed tuled, siis saab meile Ma peäl taewa ello jälle.

2. Sa kinkid tarkust waggaille, Ja arwad nende moistusse, Kes sind siin armastawad. Oh! anna selget öppetust, Ja öiget töe tunnistust Neil', kes sind kummardawad. Tötta! Wötta! Mis on mulle, olgo sulle ommaks aüniks, Meel ja mötte sinno auuks.

3. Sa targa nouu andia! Meid öiged teed siin juhata Ja peästa eksitusses, Et meie sust ei taggane, Ja süddamest sind tenime Siin sures willetsusses. Joua, Noua Ennesele ommaks jälle, kes siin lootwad, Sinno römustamist ootwad.

4. Kui kurratiga tapleme Ja kiusatusses woitleme, Siis wötta kinnitada. Ei pütu meisse waenlane, Kui sa meid hoiad warjule, Ja tahhad römustada. Anna Nenda Meile rohkest ommast käest omma römo, Se meil' mures warraks olgo.

5. Sa feigeparras abbimees, Kui on siin meie süddames So kallis pühha sanna, Siis sust ei üskilabhuta, Se on meil' tarwis löpmatta, So tarkust meile anna. Lulle Mulle Süddamesse ja mind pesse pattust puhk's, Siis saab Kristus mulle tutwaks.

6. Oh! öppeta meid heldes. Ka armo näitma wennale, Sa armo tullokenne! Keik wiha, waeno löppeta, Se woime armus ellada, Sa olled rah-

holinne; Et sa Ikka Boiksid jäda meile teada; keiges waewas. Du meil römo, rahho taewas.

7. Meid omma wäega kinnita, Ja anna pühhasst ellada, Keik pattud seisko tahha. Oh! öypeta meid kassinust, Keik kurja lihha himmustus Meist hopis jägo mahha. Aita, Sada, Minno mele öige tele taewa ülles; Sinna ikka jään so süllesf?

Ristmisse laulud.

Enne ristmist.

Wiis: Amen, Jesus Kristus ellab.

25. Kes sa ennast risti lastsid, Ning pärrast risti-pu peäl surrid: Sa ello hallik, armo pääw! Sinno jure, Jesus Kristus, Tulleb se laps, mis sündind pattus; Oh pesse tedda, puhhas kaem! Se laps on ellota, Weel surnud, pimme ka, Jesus! Jesus! So rinna peäl Panneme teäl, Oh anna waimo, ello tall!

2. Risti omma nimme peäle, Käi surmani se lapse ele; Waim tulle wee ning werrega! Arwa omma laste hulka Ning wotta, kui so wallo palka, Ka tedda nüüd ning löpmata! So preestri kätte sees Ning armo süddames, Jesus! Jesus! Ta ellago Ning kaswago. Kui üksford lahkub, taewa to!

äräst ristmist.

Wiis: Au kius olgo iggawest

26. Siis Jummalaga ellusse, Ning laps, ning temma karja. Jä waggaks, olle wassane, Ning Talle peäle wata: Se rahho, mis wee üllem on Kui moistus, olgo sinno ön. Jä Jesu aets, Amen.

Pattustpöörmissest.

Wiis: Jesus, surma ärrawoitja.

27. **J**ssand! kurja ollen teinud, Oh mind koor-
 mab raske pat, Sedda teed ma polle käinud, Mis
 sa mulle jubhatad, Ja uüüd tabhaksin kül minna
 Hirno pärrast warjul' minna. Jesus! Jesus! aita
 mind, Siis ma ikka tännan sind.

2. Agga kuhho woiksin jouda Sinno selge silma
 eest? Ehk saaks ülle merre souda, Hauda peita häd-
 da sees, Ehk mul olleks tule tiwad, Siiski Jssand,
 sa mind leiad, Jesus! Jesus! aita mind, Siis
 ma ikka tännan sind.

3. Ilmaks tulleb tunnistada, Et ma kurri köl-
 bage Sinno lapses nimmetada, Wötta mind so
 armule, Ärra lasse patto lihha Süttitada sinno
 wihha. Jesus! Jesus! aita mind, Siis ma ikka
 tännan sind.

4. Ehk üks inimenne jouaks Merre liwa lug-
 geda, Ei ta siiski ilmas sudaks Keik mo pattud ar-
 wada, Egga se woi ial sada Keik mo wigga nim-
 metada. Jesus! Jesus! aita mind, Siis ma ikka
 tännan sind.

5. Minno filmad wötke nutta Woito wägga är-
 daste, Oh! et peas woiksin tutta Wet weel ikka
 rohkeste, Et ma woiksin omma häbbi Nuttada mo
 filma läbbi. Jesus! Jesus! aita mind, Siis ma
 ikka tännan sind.

6. Oh! et kangeks nuttoaiaks Pähhäksid mo pis-
 sarad, Ja mo filmist werri woaks, Et jo nutmast
 löppewad; Oh! et need kui laened merrest Tou-
 seksid mo filmikestest. Jesus! Jesus! aita mind,
 Siis ma ikka tännan sind.

7. Agga, Kristus, sinno hawad Ja üks werre tilgokse Minno pattud parrandawad, Kustutawad foggone; Sest ma sinno jure tullen, Et so hawus warjul ollen. Jesus! Jesus! aita mind, Siis ma ikka tännan sind.

8. Sinno selga koormad köidan, Wiska pattud merresse, Gunnast puhastada heidan, Pesse lumme karwale. Sinno pühha Waim mind saatko, Et ma ial sust ei lahku. Jesus! Jesus! aita mind, Siis ma ikka tännan sind.

28. Isfand! omma wihha sees Arra sa mind nuhtle, Sest so Poeg on wahhemees, Armo saatnud mulle; Mul on nüüd Paljo süüd, Siiski armo anna, Arra wihha tänna.

2. Kes sind surmas kulutab, Kes so armo kidab, Ning so nimme auustab, Sulle tänno annab, Hoia sa, Pallun ma, Pörgo wallo tundmast, Aita surra õnsast.

3. Isfalikko armoga Minno peäle wata, Minna ollen römota, Rõmo mulle sada; Kannata Minnoga, Te, et hinge hawad Jälle terweks sawad.

4. Waat, mis nõdder ollen ma, Wägga nõrgaks läinud, Keif lukondid walloga, Et ma patto teinud, Nuttoga Pannen ma Uiuma minge, Waewan omma hinge.

5. Surest waewast ollen ma Koggoniste wäs-sind, Hingel iggaw odata, Ohkades ma tüddind, Kauaks sa Mitmatta Jättad hingekesse Sure murre sisse?

6. Tagganega waenlased! Sest mind Jummal tuleb; Tagganega wastased! Kes teist ennam ho-

lib? Sinno ees, Usso sees, Jummal, minna sei-
san, Armo rohkest leian.

7. Nu nüüd olgo Jummalal', Issal' ning sell'
Boial', Waimul', usso andial', Selle pühhitsejal',
Kitada, Tännada Tahhan temma nimme, Kes
teeb sure imme.

Wiis: Jummal, Ma ning taewa Leja.

29. Oh! kui waesed, waewalised Olleme Je-
susseta, Nödrad ka ning häddalised, Armas Je-
sus, hallasta! Meie waeste peäle wata, Armust
meile abbi sada.

2. Sinnota, oh Issand Jesus! Pimedusses
olleme, Usst tulli meile kurjus, Patto waewa tun-
neme; Süddamesse ussi wihha, Tikkub, wöttab
wallo tehha.

3. Sinnota, oh kallis Jesus! Pörgo, kurrat hir-
mutab, Mul on wata usso julgust, Hukkatus mind
ähwardab; Süddamest pat hirmsast ilmub, Seäl
jo pörgo tulli raksob.

4. Sinnota, oh armas Jesus! Meie ei sa eddast,
Mailm püab keikis paikus Ekstada kurjaste; Puhho
ähwardab ja pilkab, Puhho kawwalaste libbab.

5. Helde Jesus! sa tead, ammo, Et siin nödrad
olleme, Rammoto on meie rammo Meie ellus jär-
geste; Saggedahte to... me, Ekstusse sisse same.

6. Kinnita meid, waggew Jesus! Mita, kui on
hädda käes; Te meid targaks, sinno walgus Olgo
waggew süddames; Anna mulle sinno armo, Siis
mo südda tunnet römo.

7. Rikku är armas Jesus! Kurja waimo tig-
gedust; Et so pruut woiks olla römus, Pöra temma

wiggadust; Kui sa tahhad rõmustada, Et woi ükski kurwastada.

8. Toeta meid, magus Jesus! Sada tele heldeste, Et siin käime ommas ellus Sinno tee peäl fermeste, Patto himmusi tagganeme, Ja mis hea on, iggatseme.

9. Sinno wäe Waim, oh Jesus! Andko meile wägge ka, Et so mele pärrast meie Järgest woime ellada, Walmista meid, armas Issand, Kõlbawaks te meie süddant.

10. Siis saab tänno, Issand Jesus, Sulle suust ning süddamest, Siis ka meie woime kitust Sulle anda keigest wäest. Siis siud Jesus, aunistakse, Keikis paikus kidetakse.

30. Oh! kuhho lähhän ma Mo patto foormaga? Kust pean armo leidma? Kes saab mull' abbits joudma? Et keik ilm appi tulleks, Mul siiski hädda olleks.

2. Oh armas Jesuke! Ma tulles sinnule, Mo peäle armo heida, So helde süddant näita, Mind wõtta armust wasto, So werrega mind kasta.

3. Ma waene pattune! So peäle julgeste Ma tahhan pattud heita, Et woiksin armo leida; Siis sinno pühha harwad Keik õnneks mulle sawad.

4. So pühha werrega Mind wagtust puhhasta; Mo kurba süddant aita, So armo mulle näita; Keik pattud kinnikatta, Ja merre pohja matta.

5. Sa olled minno õn, Mo armas Jesuken! Et sa mind pattust peästinud, Ja olled neid ka süstinud So omma hana sisse, Seäl matsid, sa neid isse.

6. Eht suur mo patto tö, Siis saan sest wallale,

Kui ma so werre wöttan, Se peäle kindlast lodan.
Kes sinno jure jouab, Kül häddast abbi leiab.

7. Mul palju waia kül, Mis siiski tarwis mull'
Mo õnneks, keik on todud, So werre läbbi sadud;
Sega ma woidan ärra Keik patto, pörgo färra.

8. Ehk kurrat wäega Mind tahhab hirmuta, Mul
volle siiski hädda, Sa, Jesus! woitsid tedda Ja
sinno pühha werri Lööb mahha temma leri.

9. So werri tõeste Teeb sure imme tö, Et selle
wäe läbbi Keik rahwas leiab abbi; Se peästab sur-
ma käest Ja patto, pörgo wäest.

10. Ma lodan, Issand, sest So peäle süddamest;
Ei ma woi hukka minna, Et surnud olled sinna, Ja
minno pattud kannud, So riki mulle annud.

11. Mo süddant jubhata So pühha waimoga, Et
kurja mahhajättan Ja sinno jure töttan, Et woin
so jure jada Ja taewa riki sada.

Wiis: Jesus, surma ärrawoitja.

31. Suur ja uestaw on se fanna, Wäärt, et
wasto wöttame, Sedda tahhan mele paina Allan-
dusfes allate: Pattustele Jesus isse Kulli peästjaks
ilma sisse, Neid keik õnsaks teggema. Kurrat! sind
nüüd naeran ma.

2. Jummal! sinno auuks sedda Tahhan tunnis-
tada nüüd: Wäaga suur se patto hädda Olli mul,
ja palju süüd; Kül, mis kurri, moistsin agga Teh-
ha, ja ei olnud wagga; Siiski surem on, nään ma,
Hallastus, mis pakkud sa.

3. Kristus! tähhets ollen minna, Et suur halle
meel on sul, Pattused keik kutsud sinna, Oh, se meel
on kallis mull', Sinna kutsud: tulge waesed, Hai-

ged, arrad, waewalisfed, Tulge pulma ridadeg Us-
kus, wiimfel aial ka.

4. Halleluja! tulge waesed, Paulge lojal' löp-
matta; Riikem temma hallastussed, Selge arm
meil' paistab ka; Ello furnuttele annab, Armas-
tussfega meid jodab. Jesus! te, et sinnule Halle-
luja laulame.

Pühhoft öhta sömaaiast.

Wiis: Nuud ristrahwas laulage.

32. Ma tullen, armas Jummal, nüüd, Et sa
mind kutsud woöraks So lauale, kus kallist hüüd
Mull' walmistafid warraks. Kui nälg on minno
hingele, Kui janno minno waimule, Et hädda tul-
leb peäle.

2. Sa olled hinge hoidia, Sa kowwast murret
pead, Sa olled temma toitia, Ni kui sa isfi tead.
Sa olled leiwaks, kaewuks ka, Kes södab, jodab
armoga Reid, kes sind himmustawad.

3. Siis wotta, öige karjane, Mo hinge jahhu-
tada, Ja taewa warrale, Ja sedda kossutada;
Sa armoo walmistad, Sa teikile se ehhitad,
Kes sinno peäle lootwad.

4. Kui tallekenne otju sind Mo hinge karjast
tagga; So ello Manna södab mind, Kui nälg mind
waewab wägga, So kallis werri jodab ka. Ei üt-
fige woi lahuta Mind sinu ärra.

5. Kui pödral' surest pall Des himmo peäle
tulleb, Et temma külmafi Siis janno är-
raaiab: Ni järgeste ma annustan Et minna pat-
tust lahti saan Ja röö sinu

6. Reig' ennamiste wäljalun agga

sedda, Et keik mo pattud kahhetsen, Sest need mull' tewad hädda; Mull' öiget usko anna ka, Mind öigussiega ehbita, Et südda rahhul olleks.

7. Mo süddant wötta tommata Sest ilmast taewa pole, Et ei mailma armasta; So arm mull' tulgo mele, Et armastan ka liggimest, Ja wihha löppeb süddamest Ni kallist roga wöttes.

8. Mo sees ei olle middagi Kui agga patto wigga, So jures polle ühtegi Kui agga puhtust leida, Mo sees on selge hukkatus, So jures selge önnistus So pühhadega taewas.

9. Mo sees uut süddant walmista So pühha Waimo läbbi, Nüüd jägo minnuft mahha ka Keik kurri tö ja häbbi. Mo meelt ja wöttes juhata, Mo kurjad himmud kauta, Mis enne armastasin.

10. Siis tulle armsast minnule, Mo kallis hinge warra, Ma annan suud nüüd sinnule, Oh! ärra põlga ärra Mo süddant, kallis peioke, Et risti peäl ni kalliste Mind olled ommaks saatnud.

11. Ma tänuan wägga röömsaste Sind, kallis Lunnastaja, Ja armastan sind öiete, Ja otan sedda aega, Et sinna ello jaggaja Seäl keige önsa rahwaga Mind taewa laual' kutsud.

33. Minno südda, römustelle, Jätta patto kumbed jälle, Tötta ärra pimmedussfest, Minne wälja rummalussfest; Sest sind laual' kutsutakse, Önnistust sull pakkutakse, Jesus, Ma ja taewa Roja, Tahhab so sees asset tehha.

2. Minne! jona ussinaste, Walmista nüüd kasinaste Süddant hinge kossale, Sinno helde Jesusfelle; Ärgo iöko tullematta, Öhka, pallu wiwi-

matta: Tulle, tulle Jesukenne! Jä mo ommaks armokenne!

3. Kallist asja ostetakse, Ja suurt rahha kullutakse; Sinna helde armastaja Jaggad ommad ainiid ilma; Sest et se on arwamatta, Mis sa kinkid tasumatta, Keik mailma kuld ja warra Ei woi sedda maksta ärra.

4. Oh! mis himmo tulleb peäle, Kui so heldus tulleb mele, Jesus, kallis hallastaja! Innimeste leppitaja! Omma ihhoga mind södad, Omma werrega mind jodad; Jummal tulleb minno sisse, Ellab minno waimus isse.

5. Wärristes ma mötlen sedda, (Siiski römüs on mo südda) Se on ärramötlematta, Se on ärraräkimatta. Kuis woib innimenne teada, Eht ka sedda ärranouda, Mis on kerge Jummalale, Selle keigewäggewale?

6. Ihho, werri annetakse, Leibas, winaš woeetakse; Mitto tuhhat sedda söwad, Mitto tuhhat sedda jowad, Ommeti on kullumatta, Jaggatakse löppematta. Kel on tarkust sedda moista, Kui ei waimo walguš paista?

7. Jesus! minno öige ello, Jesus! minno rööm ja illo, Jesus! keigefuurem warra, Ürra taggane must ärra. Pölweli ma langen mahha, Ibhaldan, ja pallun sedda; Lasse sedda kallist roga Wiind mo heaks, so auuks wotta.

8. Armust tullid taewast issi Lunnastama innimesi; Omma hinge ärraandsid, Nasket risti meel kandsid, Wallasid ka ...ma werre J...a patto pärrast ärra; Se mind jodab önnistusfeks, Sinno armomällestusfeks.

9. Jesus! kallis hinge toitja, Jesus patto ärra-
woitja, Te, et ei sa hukkatuses Ma so laua ossa-
lisses. Sinno arm mo meles olgo, Ja mo südda-
messe tulgo, Et ma nenda, kui siin waewas, Jään
ka jinno ommaks taewas.

Tänno ja kitusse laulud.

34. **M**u, kitus olgo iggawest Sell' gino
Jummalale, Et temma surest heldusses Meid wu-
witanud jälle. Meist melehea on Jummalal, Suur
rahhopölw on taewa al, Keik waen on otsa sanud.

2. Sind, Issa, meie kidame Ja pallume sult
abbi, Kes pead ülles targaste Keik omma sanna
läbbi: So wäggi se on otsata, Mis tahhad, peab
sündima, Sa olled kannis Issand.

3. Oh! Jesus önnisteggia, Kes Issast tulled
taewast, Meid tahtsid sinna leppita Ja peästa ärra
waewast. Ma pallun feigest süddamest Sind, kallist
wagga tallekest, Oh! auna meile armo.

4. Oh pühha Waim! sa abbimees, Sa römüs-
taja taewast, Meid hoia kurja waimo eest, Et Jesus
peästis waewast Meid omma kalli surmaga, Se-
pärrast seisab löpmatta Se peäle meie lotus.

Wiis: Oh wagga Jummal, fes.

35. **M**is tänno moistan ma Oh Issand! sulle
anda, Et kannatussega Mind wötsid kana kanda?
Kui teggin köwwerust Ja patto allate, Ja wihhas-
tasin sind Mo Jummal! iggapä.

2. Kül surest armust sa Mind santi armastasid:
Ma hullutasin peäl; Sa itka hallastasid. Kül was-
to ossa ma Jään pattust pöormatta; Ei sa mind
nuhhelnuud, Waid wötsid kannata.

3. Et ollen pöörnud nüüd, Sa üksi olled teinud,
Et kurja waimo riik, Tõ mo sees hukka läinud, So
arm, mis ullatab, Mo Jesus! taewani, Du minno
kiwivist meelt Teind pehmeks pohjani.

4. Kõl wõtsin pattoga Sind, Jummal! wi-
hastada, Ma agga ennesest Ei joudnud armo sada,
Ja hukka minnes ma Kõl joudsin langeda; Ei
joudnud issege Mo pattust touseada.

5. Sa tõstsid ülles mind, Ka teed sa näitsid
mulle, Mis pean käima ma; Sest tänno annan
sulle, Sind, Jummal! kidan ma, Et wihtkan patto
tõ, Ja wanna teggusid Nüüd melega ei te.

6. Et agga ueste Ei lange patto sisse, Siis
anna minnule Se pühha waimo isse, Et selle läbbi
ma End hoian patto eest, Ja ue melega Sind tenin
süddamest.

7. Mo ello aial mind Nüüd wõtta sata sinna,
Et ilma sinnota Ei sada ennast minna. Kõi ennast
sadan ma, Siis efsin ikka peäl; Kõi isse sadad
mind, Siis teen, mis kohhus, teäl.

8. Oh Issa, wõtta sa Mo palwet möda tehha!
Poeg, Jesus! anna mull' So omma wägge nähhä!
Oh kallis pühha waim! Mind sada ikka teäl, Et
ma find tenin siin, Ja iggawest ka seäl.

36. Mo hing, oh! röömsast kida Nüüd
omma helde Jummalaga; Mis head sull' wõtnud näi-
ta, Mo südda ärra unnuisi. So pattud andeks
annab, So wigga parrando Sind ommas sülles
kannab, So hädda wähhendav, Sind heaga rohkest
täidab, Ring ueks lomaks teeb, Kõl omma õigust
näitab, Et hädda mah' ijaab.

2. Et temma kōhhus pūhha On, sedda meile kulutab; Et lõppeb temma wiikka; Se temma hel- dus tunnistab, Ning temma arm on rohke, Ja halle temma meel, Meid äkkitselt ei nuhtle, Reid arraid aitab teäl; Kes tedda hästi kartwad, Keil' temma head teeb, Kui kaugel maast on taewad, Ni pat neist ärralääb.

3. Kui ommad lapsokessed Üks öige issa armastab, Ka nenda innimesed, Se helde Jummal kos- sutab; Meid temma tunneb ammo Et põrm ja tüh- hine On meie ello ramma, Ja rohho sarnane; Kui tulest mahhakukkub Üks leht ning öieke, Ni pea är- ralahkub Siit ilmast innime.

4. So arm, oh Issa! taewast, Se kestab üksnes kindlaste, Reid peästad sinna waewast, Kes sanna kuulwad kowwaste. Kes hoidwad sinno seädust, Sa Jummal! wallitsed; Sest Inglid! andke kitust. Sell', kes suurt immet teeb, Ja auustage tedda, Ja auuks tenige! Mo hing ka peab sedda Keil' kiit- ma järgeste.

5. Au, kitus Issal' olgo, Sull', Boial', pūhhal' Waimul' ka; Keil' meie kassuks tulgo, Mis sinna wõtnud toota: Et meie sinult abbi Siin julgest lodame, Ei meile tulle häbbi, Kui armo otame; Meil' südda, meel ja mõtte Sind nõudko kindlaste, Amen! küü same kätte, Mis ial pallume.

Wiis: Oh! wagga Jummal, kee.

37. Oh! wõtkem Jummalat Suust, süddamest nüüd kita, Kes suri asjo teeb, Ja temmale au näi- ta! Kes emma ihhust jo Meil' teinud paljo hääd, Ja praego hoidwad weel Meid temma armo käd.

2. Se armas Jummal nüüd Ka wõtko murret

kanda, Meil' röömsa süddame Ja kallist rahho anda. Ta piddago meid ka Siin ülles armsaste, Ja wötto häddast teäl Meid peästa heldeste.

3. Ku olgo Issale, Sell' sure Jummalale, Ja temma Poiale Sell' auu kuningale, Sell' pühhal' Waimul' ka, Kolmainul', algmisest Kes olli, nüüdki on, Ja jääb ka iggawest.

Palwe laulud.

Wiis: Aika ülles minno südda.

38. **E**ks se olle arm ja heldus Jummalaga kõnelda, Et meil pattustel on julgus Temma ette astuda, Et ta wöttab armasta, Pattud andeks anda ka, Ja, kui igganes ou waia, Julgeme siis palwetulla.

2. Mõttele ikka, pea meles, Mis suur woimus palwele, Ous sul rist ja hädda alles, Loda agga kowwaste; Olgo sinno palwe heäl Kõl siin maas so kambriis teäl, Temma woib, et ussu sinna, Siiski ülles taewa minna.

3. Sinna ristiinnimenne, Wõtta järgest palluda; Palwed, oh! mis immelinne, Woiwad tawast awwada; Tahhab kurrat mäsada, Kurjaga sind kiusada, Ihho, hinge pörgo sata, Sind ta peab rahhul' jätma.

4. Jesus pallus sagedaste, Wöttab meid ka õppetä, Et kui Issa ussinaste Wöttame siin palluda, Siis ta näitab selgeste, Mis suur tullo palwele, Et se läbbi waggadele Taewa te on lahti jälle.

5. Kui ei pea woimust sama Kurjadel' sind kiusates, Kui ei pea ukkutama Waenlane sind wihasates; Olgo siis so üllem tö, Et sa töttad palwele;

Jummal woib kül ärrakeelda, Et sind kurrat ei woi neelda.

6. Kui sind ristis waewatakse, Wotta warfi õh-
kada; Kui sind wägga hirmutakse, Oh! siis mele
tulleta, Et on Jummal ülleweel, Kes woib peästa
hädast teäl; Wata agga temma peäle, Temma
aitab murrese jälle.

7. Temma annab mis on waia Dmma waeste
lastele, Ihho, hinge, ellomaia Hoiab temma hel-
deste, Tulleb pudo sinmule, Sedda kaeba temmale;
Mis sull' ial murret sadab, Sedda temma ärra-
wõttab.

8. Ärra mõtle kaksipiddi, Jummal aitab tõeste;
Tulle agga temma liggi, Ballu, õhta allati; Kui
ta Poia läkkitand, Kes meid pörgust lunnastand,
Eks ta peaks murret kandma Temmaga keik meile
anda?

9. Jesus, kui ta wahhest olli Dmma Issa pallu-
mas, Selgus temma ümber tulli, Issa tedda auus-
tas; Sinna usklik palluja, Ballu omma Issa ka!
Eks sa siis ka sedda tea, Et so walgus touseb pea?

10. Kui sa unnest üllesärkad, Selget päwa wal-
get nääd, Mis sa parramat siis märkad, Mis sa
muud kui sedda teed, Et sa warfi palwega Wõttad
Lojat leppita. Ballu päwa loja minnes, Ballu ted-
da päwa toustes.

11. Kuida woid sa leiba wõtta, Mis sull' Jum-
mal rohkest käest Dnnistab, kui sa ei tõtta Tedda
tännama se eest? Koggematta se ei sa; Saewast
jaggatakse ka; Sa ei pea unnustama Roga wõttes
täanno tehha.

12. Kui sa õhto mahhaheidad Unnewodi mag-

gama, Paksus pimmedusses seisad, Tahhad rahhul hingada, Ballu sinna kangeste, Et sind Jummal warjule Wöttaks Ingli läbbi hoida, Et sa saaksid kartust woita.

13. Kui sa nenda inimenne, Palwel ennast walmistad, Ning kui olled waewalinne, Pallud omma Jummalat: Omma süddant kowwaste Panne sinna tähhele, Et mailm sind ärranela, Egga pal-lumast sind kela.

14. Kristus töstis filmad ülles Taewa pole pal-ludes, Temma olli Issa sülles, Sinna minna ig-gatses. Kui sa lähhad palluma, Ärra ilma ar-masta. Salga temma himmo ärra, Süddant taewa pole põra.

15. Agga wiimfel wötta hoida, Et ei woörad mötted ka Sinno süddant ärrakäna, Siis ei jä sa abbita. Et kül sa ei könnele, Dhka agga järgeste, Tühjad kõnned jätta mahha, Ei neid armas Jum-mal tabha.

16. Kui sa uskus Jesust pead, Tedda töest ar-mastad, Siis sa saad, kui isse tead, Mis sa ial himmustad. Jummal annab heldeste, Mis on tar-wis sinnule; Loda, ärgo olgo murret, Senni kui sa õnsast surred.

39. Oh! wagga Jummal, kes Keit an-did meile annad, Kelt on, mis ial on, Kes keig'eest murret kannad, Mull' anna terwist, ning Et terwe ihho sees Mul olleks puhhas hing Ja õigus süddames.

2. Pass', mis mo kohhus on, Mind ussinaste tehha, Et woiksin ammetis, Mis kässid, pea nähhä;

Oh! anna, et ma teen Mo teggo aegfaste, Ja aita, et mo tõ Boiks minna eddasi.

3. Mind aita räkida, Mis ikka heaks woib tulla, Ja kela räkimaist, Mis tühhi tabhab olla, Ja kui mo ammetis Ma pean räkima, Siis anna sannale Täit wägge römoga.

4. Kui mul on hädda kä, Siis wötta julgust anda, Mind aita römoga Mo risti koorima kanda: Mo wihhamehhega Mind lasse leppida. Kui nou mul tarwis on, Head nou siis anna ka.

5. Te, et ma keigega Misuggust söbrust pean, Mis ma head ollewad Ja sinnul' armas tean. Kui wöttad heldeste Mo warra jätkada, Siis olgo ärra fest, Mis sadud kurjaga.

6. Kui sa mo eale Beel tabhad jätko anda Ja monne waewaga Mind lasfed wannust kanda; Siis anna kannatust, Mind hoia patto eest, Et kui ma halliks saan, Ka tunnen auu fest.

7. Kui tulleb ello its, Siis astu, Jesus, ette, So risti surma sees, Hing sago sinno kätte. Mo ihhul' olgo maad, Kus waggad maggawad, Kus nemmad hingades Ei kule mürrinat.

8. Kui hüad wimati: Keik surnud, touste ülles! So käsfi olgo siis Ka minno hana küljes, Las' kuulda omma heält, Mo ihho ärrata, Et kannist selletud Saaks taewa seltsi ka.

40. So sanna meile kinnita, Oh Jummal! meid neist awwita, Kes tahtwad lükk'da üllewelt So Poia omma järge peält.

2. Oh Jesus Kristus! näita sa Meil' omma

wägge lõpmatta, Päss' sinno rahwast ellada, Et temma sind woiks tännada.

3. Oh Pühha Baim! meid rõmusta, Üht meelt so rahwal' anna ka, Meid surma tunnil awwita, Ja ello sisse juhata.

4. Keif kurjad nouud tühjaks te, Mis meie was-to petakse. Kõl nende kätte maksad sa, Kui jäwad pattust pöõrmatta.

5. Siis peab moistma nende meel, Et sinna, Jummal, ellad weel, Ja omma rahwast awwitatad, Kes sinno peäle lodab.

41. Sull', Sull', Jehowa! tahhan laulda, Muud Jummalat ei olle sinnota. Mo laulo wõtta, Issand! kuulda, Oh! aita mind so waimo wäega, Et sedda teen Jesusse nimme sees, Siis maksab se ta läbbi sinno ees.

2. Mind, Issa, tomma Poia jure, Et poeg mind jälle tommaks sinnule, Et ellaks mo sees waimo murre, Head meelt ja moistust annaks minnule: Siis ma so rahho tunnen enneses, Ja mängin lauldes sulle süddames.

3. So heldusfest mind aita laulda, Siis viete sind lauldes kulutan, Siis on se wägga illus kuulda, Kui waimus sind, ja tões kimmardan: Siis waimo süddant sulle ühhendab, Et se suurt laulo sulle walmistab.

4. Et kostab mo eest, kül saan nähha, Et õhtab räkimatta sannaga, Sest jouan uskus palwet tehha, Ta tunnistab, et so laps ollen ma, Ja Kristussega sinno pärria, Et, Abba Issa! ma woin üttelda.

5. Kui mo hing nenda abbi püab Se wägga

armsa Issa nimmega, Ja sinno waim ka mo sees
hüab, Siis peab so südda ellaks minnema, Et ar-
must otse põlleb se so sees, Kui ma sind pallun ustus
sinno ees.

6. Se palwe, mis so waim mull' sadab, Kül se
on wägga armas sinno ees, Se peäl' so isä südda
watab, Et sünnib se so poja nimme sees; Ma ollen
temma laps ja pärria, Ja armo eest saan sünnult
armo ka.

7. Oh! õnnis, kes ma sedda tunnen, Mis sinno
waim mo waimus tunnistab; Ma tean ja üpris im-
meks pannen, Et mo hing keik head ännid so käest
saab, Sa annad mulle paljo enam weel, Kui min-
na moistan, pallun, püan teäl.

8. Oh! õnnis, kes ma Jesu nimmel Sind pallun,
sest ta pallub minno eest, Ja istub sets so parral
käel, Sest keik on Jah, ning Amen temma sees.
eest ma laulan sulle auustust, Et tinkiid mulle ni
suurt õnnistust.

42. Wata Jummal! siin ma rummal
Heidan ennast põlwele, Rutto heäle, lapse mele
Toon ma, Jesus, sünnule; Lasse ennast minnust lei-
da, Kes ma tubk, sou, põrmoke.

2. Wata jälle minno peäle, Käna mind so järre-
le; Sulle jouan, sind ma nouan, Kui so pärris
lapsoke; Lasse ennast minnust leida, Wotta mind,
jä minnusse.

3. Armo püan, appi hüan, Issand, sinno hal-
lastust, Mis keik sawad, kes sull' armsad, Kes sin
noudwad armastust; Lasse ennast minnust leida,
Kes sind saab, saab õnnistust.

4. Taewa selgus! hinge walgus, Ilmasüta tal-
leke, Sinno küljest, sinno süllest Otsin armo, peioke.
Lasse ennast minnust leida, Kallis wäggen Jesuke.

5. Waat, kui halle on so talle, Ja so lapse nutto
heäl; Kurwastus'es, allandus'es Paulab ärdast
minno teel: Lasse ennast minnust leida, Wägga
nouab find mo meel.

6. Ilma kerra, rikkus, warra, Lust, au, teik mis
ilma peäl, Teeb mull' hädda, sest mo südda Nouab
mis on üllewel; Lasse ennast minnust leida, Sum-
mal! walmis ollen teäl.

Öppetuse laul.

43. Reed kümme käsko moistkem nüüd,
Reed näitwad meile patto süüd; Reid sanud Moses
Summalalt, Ring tõi neid meile üllewelt. Kõrie-
lei on.

2. So Summal üksnes ollen ma, Muid ärra
wõtta austa, Mo peäle loda süddamest, Ja ar-
masta mind teigest wäest. Kõrieleison.

3. Oh! ärra wõtta nimmeta Mo kallist nimme
asjata; Waid hüa appi süddamest, Ja kida mind
ka iggawest. Kõrieleison.

4. Sa pead omma perrega. Sel pühhapäwal hin-
gama, Läss' seista argipäwa tööd, Et Summal
sinno sees teeks hääd. Kõrieleison.

5. So issa itka austa, Ring emma ärra un-
nusta, Kui jouad neile tehha hääd, Siis sinna kaua
elluss' jääd. Kõrieleison.

6. Ei pea tapma, wihkama, Ei maksma kurja
kurjaga, Waid olle kannis tasfane, Te head so
wihhameestele. Kõrieleison.

7. Jä puhtaks abbiello sees, Teist ärra püa süd=
dames, Keif roppust wotta wihkada, Ja ikka puh=
tast ellada. Kurielison.

8. Muund' omma ärra warrasta, Liig kasso jägo
noudmatta, So ommast aita liggimest, Ja jagga
waestel' ommast käest. Kurielison.

9. Ka ärra rägi kawwalast, Ning karda wallet
ütlemast, Kes süta, fell' eest kosta sa, Mis öige,
sedda tunnista. Kurielison.

10. Sul ärgo olgo himmustust, Sest, mis m
teise pärrandus, Te liggimessest' nenda hääd, Kui
isstiennelese teed. Kurielison.

11. Muid naesi ärra himmusta, Ning woöra or=
jad kinnita, Et nemmad jäwad paigale, Ja tegge=
wad tööd ausaste. Kurielison.

12. Meist käskuisst meie öppime, Et pat meid rikk=
nud kurjaste, Ja kuida Jummal tahhab ka, Et ello
peab petama. Kurielison.

13. Meist armust Jesus awwita, Sa olled önnis=
teggia, Meil polle abbi ommast tööst, Se sadab
pörgo iggawest. Kurielison.

Ussfo ja Jesusse laulud.

Wiis: Oh! wagga Jummal, kes.

44. **E**i ilmašt holi ma, Ei holi temma warrast;
Mo Jesus, üksine Mul olled mele pärrast; Sind
minna tahhan teal Ükspäinis himmusta, Sa olled
minno rõöm. Ei ilmašt holi ma.

2. Ilm on kui ferge suits, Mis ätkist ärrakaub,
Kui warjo näitminne, Mis pea ärralähhäb; Mo
Jesus agga jääb, Ilm löpseb kuulmatta, Mo Je=
sus wäggew on. Ei ilmašt holi ma.

3. Ilm agga rummalast Suurt au siin tagga aiab, Ei sedda mötlege, Et keik au ärrakaub; Ei minno südda siin Muud augi armasta, Kui Jesust ütšine. Ei ilmast holi ma.

4. Ilm püiab warrandust Ja rikkust kockopanna, Et agga woiksid täis Keik aidad kirstud sada; Kül ma tean parramat, Mis ilmal' teadmatta: Mo warra Jesus on. Ei ilmast holi ma.

5. Ilm se peäl' kurri on, Kui tedda laidetasse, Ja temma auu ka Siin wähhä rikkutasse. Ma tahhan Jesu rist' Ja häbbi kannata, Kui ta mind auustab, Ei ilmast holi ma.

6. Ilm agga röömsaste Siin himmo järrel' elab, Ja taewa römusti Kül se eest ärraannab; Se kiitko temma teed, Kes se woib armasta; Mul Jummal armas on, Ei ilmast holi ma.

7. Ei ilmast holi ma, Ilm lähhäb pea hukka; Ei temma surus woi Meid surmast ärrapeästa; Ja himmo, rikkus, auu Väab ärra kuulmatta, Kui Jesus agga jääb, Ei ilmast holi ma.

8. Ei ilmast holi ma, Mo Jesus on mo ello, Mo warra, rikkus, au, Mo keigesurem illo, Mis ial ihhaldan, Mo rööm, mo taewas ka; Siis ütlen minna weel: Ei ilmast holi ma.

Wiis: Jummal ma ning taewa Loja.

45. Ei ma muud siin ilmas tahha Kui ütšpäinäs Jummalat, Jesust minna tagganouan, Jesust minno Issandat. Keik mo himmo ilma peäl, Se on taewas üllewel.

2. Teised woivad tagganouda Selle ilma warrandust, Jesus wöttab mulle jouda, Kes toob hinge

õnnistust. Rahha, rikkus hukka lääb, Jesus agga
ikka jääb.

3. Ei ma suremat sa warra Ilmas ial kussagi;
Kui keik Lotus kaub ärra, Siis jääb Jesus allati.
Jesus on kül öiete Armas minno hingele.

4. Olgo kül mailma auu Ilus nähha keikile,
Ei se seisa siiski kaua, Pähhäb tühja noppeste; Mis
siin näikse illoga, Se keik kaub kuulmatta.

5. Agga mis mull' Jummal annab Omma
heldest süddamest, Mis mull' Jesus isst jaggab, Se
teeb rikkaks iggawest. Taewas omma aunga Res-
tab ilmaotsata.

6. Se, mis Jesus kinkib taewast, Ei se ial rik-
kuta; Redda temma peästab waewast, Ei se ial
hukka sa. Ükski enniam temmale Rahjo egga kurja te.

7. Mis sest kasso, kaua jäda Kurjas ilmas ella-
ma? Kus on selge murre teada; Parrem on seäl
lõpmatta Olla taewas röömsaste Jesu parral' käele.

8. Egga mingisuggust aita Ilma surust piddada,
Omna kõhha üksnes täita, Maggusama roaga. Je-
susst agga armasta, Se ei jätta abbita.

9. Oh! siis anna taewas mulle Omma römo
järgeste, Olgo minna ossaks sulle, Minno armas
Jesuke. Oh! mind wõtta sinnoga Ommas taewas
ellama.

46. Jesukest ei jätta ma, Et ta mo eest
podud risti; Sest mo kõhhus hakkada Temmasse,
kui tatjas, kinni; Ta mo ello, walgus ka, Jesukest
ei jätta ma.

2. Ei ma jätta ellades Jesust, tunniMa peäl ellan;

Ta peäl lodan süddames, Roggoni ta omma ollen;
Reik meel käib ta peäle ka, Jesukest ei jätta ma.

3. Lõpko kuulma, maitsminne, Lõpko tundma,
nägginne, Lõpko ärra haistminne, Tulgo wiinne
tunnikenne; Kui ka lähän surrema, Jesukest ei
jätta ma.

4. Ei ma jätta tedda ka Siis, kui saan ta palle
ette, Kus keik õiged rõmoga Sawad usso palka kätte;
Rõõm on, kui nään tedda ka, Jesukest ei jätta ma.

5. Minno hing ei himmusta, Ei mailma, egga
taewast; Jesu walgust tahhan ma, Kes mind peästis
kohto waewast, Leppitas mind Issaga, Jesukest ei
jätta ma.

6. Ei siis Jesust jätta ma, Hoian ikka temma pole.
Jesús sadab lõpmatta Mind ka omma ello jõe.
Dunnis on, kes ütleb ka: Jesukest ei jätta ma.

Wiis: Jesús surma ärrawoitja.

47. Jesús minno mõttes ligub, Meles seisab
temma piin; Mo hing temma, tikkub, Kunni
ollen ellus siin. Ta on minno tallim illo, Sadab
wägga sure rõmo; Jesust, kui mo ehte ka, Armas-
tan ma lõpmatta.

2. Jesús koido täht kül ikka Hingab minno süd-
dames: Kui on minnul paljo wigga, On ta wäg-
gew abbimees. Mo hing temma peäle watab, Kui
ta mind silt ärrasadab. Ello walgus olled Sa, Je-
sus! sind ei jätta ma.

3. Jesúsfele ollen wand'nud Riistmisses, kui ueste
Sündsin, end ka ollen annud Temma ommaks al-
late. Jesu pole tahhan hoida, Siis woin keigest
abbi leida; Ellus siin, ja surmas tõest Jesús peäs-
tab hädda seest.

4. Jesus jääb mo jure heldest, Kus ma ial li-
gun, nään Minna temma armo selgest, Kui ma,
mis mo kohhus, teen. Kui ma öhto wodi lähhän,
Kui ma warra illestoufen, Siis on warra, hilja ka
Jesus mo nouandia.

5. Jesus üksi juhhatago Mind, ta nou on lait-
matta; Minno teud önnistago. Keik ma hakkän
temmaga, Keik mo önneks Amen olgo. Temma
nimme auuks tulgo; Siis keik hästi korda saab, Kui
mind Jesus awwitab.

6. Jesus minno ello saatja Meelt ja waimo toe-
tab, Minus römo walmistaja, Kui mind nödrus
poetab, Kui mo ihho küro lähhäb, Ja mo ello römo
löppeb, Ehk on filmad tuhniid ka, Siisk' ei jätta
Jesusi ma.

7. Jesus keiges waewas olgo Mo tru ustaw
abbimees; Urgo lahkuminne tulgo Temmast, kui
piin, wallo käes: Siis ei ial kisu hädda Minno
hingekesseit tedda; Pähhäks südda löhki ka, Siisk'
ei jätta Jesusi ma.

8. Jesussele minna ellan, Kui ta omma surren
ka; Kasuks tulleb, et ma ollen Jesussega pärria.
Ühtegi ei pea sama Jal mind tast lahhutada; Löpko
warra, ello ka, Siisk' ei jätta Jesusi ma.

48. Jesus römustaja! Hinge jahhutaja!
Jesus kauniken! Oh kui wiwid kaua! Hingel'
iggaw, jona! Sind ma iggatsen. Jummal Poeg,
mo hinge peig! Ei ma muudki kui sind agga Ma
peäl noua tagga.

2. Mind so tiwad katwad, Ja mind ärrasaatwad
Keigest waenlasti; Mässago kül kurrat, Prassigo

keik kurjad, Jesus on mo eest. Raskugo ja pautugo!
Tehko pat ja pörgo tülli, Jesus wõttab sülle.

3. Kurrat! sind ma naeran, Surm! sull' selga
pöran, Hirm! sind põlgan ma. Ilm! mo peäle
astu, Lauldes ma so wasto Seisan rahhoga. Jum-
mal kül on abbiks mull', Ma ja pörgo rahhul' jä-
wad, Ehk kül nurrisewad.

4. Rikkus mingo ärra! Sa mo lust ja warra,
Jesus! rõmoga. Ärra tühjäd auud! Ärra kurjad
noud! Jäge teadmatta. Hädda, rist ei pea wist,
Ehk ma paljo pean kandma, Jesussest mind käämma.

5. Keik, mis ilm siin püab, Illusats ka hüab,
Ei ma püage. Pattud jäge mahha! Minna teid ei
tahha, Minge pörgusse! Rõrkistus ja surustus,
Ello, mis toob patto mulle, Selga pöran sülle.

6. Minne kurwastaja! Sest mo rõmustaja, Je-
sus, on jo siin. Kes siin armastawad Jummalat,
need sawad Rõmo, kui on piin. Tehhaks' kül siin
häbbi mull'; Siiski jääd sa keiges waewas, Jesus,
mo rõõm taewas!

49. Keik kallis hinge õnnistus Saab
selgest armust sell', Kes tunneb omma rummalust,
Ja lodab Jesu peäle; Ust aitab meid siin üksine,
Ei maksa meie omma töö, Sest Jesus on keik maksnud.

2. Kui inimestest üksige Ei joudnud käsko täita,
Siis olli Jummal wihhane, Meid tahtis pörgo hei-
ta: Sest temma käsk on waimolik, Waid inimenne
lihhalik; Sest ollime keik hukkas.

3. Et rahwas püüdsid ommast wäest Se käsko
tahtmist tehha, Sest teggid nemmad rummalast,
Ei olnud õigust nähha; Käsk on ükspäinis tun-

uistus, Kus tunnuks meie eksitus, Mis lihha meel ei moistnud.

4. Ei meie enmast öiete Boind pattude eest hoida, Eht meie sedda püüdsime, Ei olnud õigust leida; Sest kawwal tö keif hukka lääb, Kui pattule weel woinus jääb, Mis ennam ihhust hakkab.

5. Ei piddand süiski täitmatta Se kässo sanna jäma, Saks piddi Kristus tullemä, Ja innimeseks sama; Se täitis kässo täieste, Ja satis õigust keifile, Meid peästis Issa wihhast.

6. Et Kristus nenda täieste Du kässo issi täitnud, Siis tulleb õigus rahwale, Kui firri sedda näitnud: Et Kristus omma werrega Meid peab õigeks teggema, Kes meie eest on maksnud.

7. Sest lodan minna koggone Se peäle, armas Jesus, So sanna ei woi walleta Ma ussun sinno heldust: Kes ussub ja saab ristitud, Sell' taewa õn on walmistud, Et temma ei sa hukka.

8. Kes ussub keigest süddamest, Se peab õnsaks sama; Sest usko tunnuks armo tööst, Ei pea töta jäma: Usk se ei lahku Jummalast, Arm aitab jälle liggimest, Kui Waimust sündind olled.

9. Käsk näitab ülles eksitust, Et südda murret kannab, Waid pühha armoõppetus Siis jälle rõmo annab, Et kannatame willetsust; Sest käsk ei anna rõmustust, Ei woi meid waggaks tehha.

10. Kus õige usk on ialgi, Seäl noutakse head tehha, Se usk ei kölba kuhhugi, Kus head ey olle nähä; Usk süiski üksi õnsaks teeb, Heast teust lähem abbi nääb, Sest tunnuks õiget usko.

11. Se õige lotus kannatab, Ja wõttab kindlaks jada; Mil aial Jummal arwitab, Ei olle meil se

teada, Kõl temma teab selgeste, Mis õige abbi tun-
nife; Se peäle julgest loda.

12. Kui Jummal abbi wiwitab, Siis sinna ära
karda, So süddant temma kinnitab, Ei lahtu sin-
nust ära. Ta sanna ussu enam weel, Eht arg
on sinno waene meel, Ni waigista keik hirmo.

13. Au, kitus sago süddamest Nüüd meie Jum-
malale, Et temma pörgo woimussest Meid lunnas-
tanud jälle; Oh Issand! lass' meid armoga So-
nimmi pühaks piddada So riik nüüd tulgo meile.

14. Siin sündko sinno tahtminne, Kui temma sin-
nib taewas, Oh anna leiba keikile, Kes palluwad
sind waewas; Keik pattud anna andeks ka, Meid
kinfatusses awwita, Ming peasta kurjast, Amen.

Wiis: Kui surma tund on usje ees.

50. Kui Jummal sin ei kanna hoolt, Ei tulle
appi kõrgest, Kui se ei olle meie poolt, Kui kurjad
kuis'wad järgest, Kui Jummal neid ei pillata, Ja
nende nou ei kanta, Siis olleme keik hukkas.

2. Mis inimeste tarkus teeb, Ei woi neid pel-
letada; Kõl Jummal sedda animo nääd, Ja woib
neid allandada; Eht kurjaste nou piddawad, Ja kur-
jad asjad hakkawad, Siis wõttab Jummal keelda.

3. Kõl nemmad wägga mäsfawad, Ja otsiwad
meid neelda, Kõl nemmad tappa tahhawad, Ei
lasse ennast keelda; Waat, nemmad kurjast pauku-
wad, Kui merre laened kobbis'wad, Oh Issand,
wata sedda!

4. Meid woõra ussopiddajaks Needsammad nim-
metawad, Ja kiitwad ennast waggasiks, Kes õigust

õppetawad; So nimmi, Jummal, mis on hä, Se peab katma nende tö! Kõl sinna ärkad ülles.

5. Need keik on pimmedusse al, Ja tahhawad meid neelda, Nu olgo ikka Jummalal, Kes wõttab sedda keelda; Kõl Jummal nemmad pillutab, Ja nende wallet kautab, Ei sa need temma wasto.

6. Oh Issand! sinna römustad Reid, kellel abbi waia, Sa töeks teed, mis tootad; Ei rummal meel se moista; Se ütleb: keik nüüd hukka lääb, Kui Jummal risti läbbi teeb Ueks, kes armo ootwad.

7. So käes on meie waenlased, Nääd nende mõtted läbbi, Sull' nende nouud teädawad, Meist kela patto häbbi; Ei rummal meel woi uskuda, Et Jummal tahhab aidata Kõl omma abbi tunnil.

8. Sa Ma ja taewa teggia, Oh Jummal! palwed kule, Ja meie süddant walgusta, So riik nüüd tulgo meile, Et õiges armus ellame, Ja uskus kindlad olleme, Ehk kurjad nurrisewad.

51. Meil' tulleb abbi Jummalast, Kes ikka wäggew olnud, Ring peästab häddast wägge wast, Mis meie peäle tulnud. Se kurri waenlane Meid wihtab kurjaste, Ja tulleb söddima Nüüd kawwalussega, Ei olle temma sarnast.

2. Keik meie nou on tühhine, Ei moõdu meie wäggi; Se woib meid aita öiete, Kes pattust lahti teggi; Kes se on? küsüd sa, Suur Jesus, koston ma, Se Issand surest wäest Se Jummal, kelle käest Keik woimus meile tulleb.

3. Ehk olleks ilm täis kurratid, Kes tahhaksid meid neelda, Ei karda meie ühtegit, Kõl Jummal wõttab keelda: Ehk kül on hirmus meel Sel kurjal

waimul teäl, Ei siiski woimust sa, Sest omma san-
naga Käl Jeesus tedda woidab.

4. Suur Jummal teeb, mis tootab, Ja tahhab
Waimo anda: Eht kurri selts kül ähwardab, Ei
joua wastopanna; Eht woetakse nüüd Meilt ihho,
rahho, hüüd; Et mingo iggawest, Ei sa need kasso
sest, Meil taewa riik peab jäma.

Wiis: Kes Jummalat ni lassab tehha.

52. Nüüd ollen minna pohja leidnud, Mis min-
no ankrut kinnitab, Mo Jesu hawus, kes on heitnud
Mo peäle armo, mis mull' saab; Se pohhi ikka
kindlaks jääb, Kui ma ja taewas hukka lääb.

2. Ta hallastus on usso pohhi, Mis ei woi
ärramöttelda; Reed armo käed on ikka lahti, Mis
pattusele pakkub ta; Se halle südda järgest keeb,
Eht tulles, tullematta jääb.

3. Ei meie pea hukka sama; Meid Jummal tah-
hab aidata. Sest tulli Boeg meid lunnastama,
Päks taewa, mei' eest pallub ta. Ta hüab mind
nüüd allate, Et lahti teen mo süddame.

4. Oh pohjato arm, mis keik pattud On Jesu
surmas nelanud! Sa patto hawad kiini seud, Sa
hukkamoistmist kelanud; Et Jesu werri löymatta
Nüüd hüab: Issand hallasta!

5. Ma tahhan ustus se peäl' lota, Se werre
sisse wanda, Sult patto waewas abbi ota, So
süddamesse wadata; Seält ühte järke leian ma,
Suurt hallastust, mis otjata.

6. Kui muud keik mo käest risutakse, Mis ihho,
hinge jahhutab; Kui keik rööm ärrawoetakse, Kui
selge hädda wahhutab; Kui abbi jääb weel kaugele:
Siis hallastus jääb allate.

7. Kui on maailma asjust hädada, Kui alles mure alla jään, Kui mitmel wiil tunnen sedda, Et nende kallal waewa nään, Eht seggaseks mo meel saab teal; Siis lodan hallastusse peäl.

8. Kui parremast tööst wigga leian, Mis ollen teinud ilma peäl, Siis Jesu ette ennast heidan. Keit kiitleminne kaub teal: Sest tunnen siiski rõmustust, Et Jesus on täis hallastust.

9. Mis Jesus tahhab, sündko ikka, Ta wõttab rohkest hallasta. Ous se mo meles, polle wigga; Ta wõtko süddant waigista. Eht on mul rõõm, eht hädada teal, Siis lodan hallastusse peäl.

10. Se pohja peäle nüüd jään minna, Kunnid ma ellan ilma peäl. Ma arwan, teen ja mõtlen sinna, Kunnid üks like ligub teal; Kül iggawest siis laulama: Se hallastus on pohjata.

Pühast risti ellust.

53. Eddasi, eddasi! Sion! minne walguskes Eddasi, ja seista noua Esimesse armo sees, Ello hallikale jona, Kitkast uksest minne allatsi Eddasi, eddasi.

2. Kannata, kannata, Sion! wõtta otsami Hädda, laitmist julgest kanda! Olle ustaw suremani, Jesus tahhab kroni anda; Sion, kui us wõttab hammusta, Kannata, kannata.

3. Taggane, taggane! Sion! taggane, kui ilma rõrkust, rahha wõttab näita, Pöörge ärra sest so film; Ärra kõhna pole heida: Sion! ilma rõmüst foggone Taggane, taggane.

4. Selleta, selleta! Sion! waimo selleta, Kes sind keikipiddi kiusab, Jätta tedda kuulmatta, Kät

ni, kui so täht sind sadab, Sion! head ja kurja
wotta ka Sellaeta, selleta.

5. Wäggise, wäggise Tungi nüüd Jummalasse,
Sion! minne waimus wahwaks, Arra jä teys sur-
masse, Jeesuses sa haljaks oksaks; Sion! näusi tikku
wäesse Wäggise, wäggise.

6. Ilmuta, ilmuta! Sion! wäes end ilmuta,
Et se wenna arm on sütud; Näita, mis se teeb soga,
Kellest prudiks olled hütud; Sion! et uks lahti
tehtud ka, Ilmuta, ilmuta.

7. Kindlaks jä, kindlaks jä! Sion! pea mis
sul on, Arra wotta leigeks minna, Waat, et liggi
jonab kroon; Mis on tagga, jätta sinna. Sion,
kui on wüimne hädda ka, Kindlaks jä, kindlaks jä.

54. Ma hüan, Jeesus, appi sind, Mo
õhkamisjed tule, So armoga nüüd aita mind, Et
kaksite ei mötle; Et sulle ellan pühhaste, Mull' õi-
get usko anna Risti kanda, Et head teen wennale,
Ja pean sinno sanna.

2. Ma pallun weel, mo Jummal! sind, Oh!
wotta sedda-tehha, Et kurjad ei woi naerda mind,
Et saan so abbi nähhä; Keig' ennamist, kui surm
on kä, Lass' mind sult armo ota, So peäl' lota;
Ei kõlba minno tö, Ei se woi julgust sata.

3. Te, et ma wihhameestele Woin töest andeks
anda, Ja, et ma ellan ueste, Ei wotta wihha kanda.
So sanna on mo rõmustus, Sega mo hinge toida,
Et woin woita, Kui tulles willetsus, Mis finnust
mind woib pöörda.

4. Te, et ei rööm, ei kartus mind, Siin lahbuta
so sannast, Waid et ma kindlast ussun sind, Keit

on so käes jo wannast; Sa annad woimust maksota,
 Ei suda ükski tehhes, Waewa nähhes, So armo
 pärrida, Mis peästab surma häddast.

5. Ma pean järgest woitlema, Mind nödra, Je-
 sus! aita. So armo pole hoian ma, Mull' anna
 woimust woita, Kui kiusatus mind wintsutab, Siis
 fela sinna ärra Patto kärä, Mis muido hirmutab;
 Kül saan so abbi nähhä.

Wiis: Sien kaebab sures häddas.

55. Önnis, kes ei wötta tehha Kurja nouu jär-
 rele, Ei woi üllekohhut nähhä, Pattustest ei holige;
 Kes neist pilkjaist pöggeneb, Nende selfiist tagganeb,
 Agga kalliks peab sedda, Kui teeb Jummal tar-
 gaks tedda.

2. Önnis, kes siin römo tunneb, Pühha käsko
 öppides; Süddames se önneks panneb, Ei sest lahku
 ellades: Nenda öitseb, kaswab se, Kui need palm-
 puud kauniste Jõe kaldal ommad oksad Hästi laialt
 lautawad.

3. Nenda siggib innimenne, Jummalat kes ar-
 mastab, Sell' keik lomad saatwad önni, Kunni
 täiest pühhaks saab; Temma lehhed kossuwad, Ja
 on ilka illusad, Jummal abbiks fellel' töttab Keikis,
 mis ta ettewöttab.

4. Redda pattust römustakse, Teine järg on sel-
 lele, Temma römo aetakse Ni kui pörmo laiale.
 Kus on pühhad römoga, Siinna pattused ei sa.
 Jummal armastab keik waggad, Sukka läh'wad, kes
 on kurjad.

Wiis: Sien kaebab sures häddas.

56. Zulge, ristiiunnimesed, Wötke tarka öppe-

tust, Kes on Jeesusse luliikmed, Temmalt sawad önnistust: Se, kes Jeesust tunnistab, Süddamest ka armastab, Ja kes wõttab waewa nähhä, Temma mele pärrast tehha.

2. Önsad on, kes allandusfes Siin mailmas ellawad, Ja siin waimo maddalusfes Nuustawad Jummalat; Se, kes ennast allandab, Tedda Jummal üllendab. Kes siin Jeesust meles kannab, Sel-
lel' taewa riki annab.

3. Önsad on, kes kurwastusfes Patto pärrast leinawad, Ja ka fures abhastusfes Damma wigga kaebawad; Reed, kes murretsewad nüüd, Rutwad ifka ommad süüd, Reid saab Jummal römustama, Nende murret löppetama.

4. Önsad on need waggad hinged, Kes keit hädda falliwad, Ja on pittamelelised, Kurja heaga taksuwad, Andwad andeks keigele, Ei te kurja üh-
hele; Neil on nende tassumisfes Mailm nende pärrandusfes.

5. Önsad on, kes tagganoudwad Öigust ning ka tössidust, Üllekohto eest end hoidwad, Pölgwad ilma warrandust; Kes ei te siin kawwalust, Bettust, ah-
nust, tiggedust; Reid saab Jummal isfi täitma, Nende weäle armo heitma.

6. Önsad on need armolised, Kes ei jätta ait-
matta Reid, kes siin on häddalised, Tewad head hea melega, Reddagi ei unnusta Palwe, tö ja nounga; Neil saab abbi hädda aial, Neil on abbi kohto päwal.

7. Önsad on, kes puhhastusfes, Töös ja saannas ellawad, Süddamette kassinusfes Meelt ja mõtted piddawad, Kes mailma himmustust, Kurja lihha

rojastust Keigest melest teotawad: Jummalat siin nähhä sawad.

8. Onsad on need rahholissed, Kes kül pea leppiwad, Need, kes on heamelelissed, Risti armus el-lawad, Kes seäl rahho teggewad, Kus on wiuha piddajad: Neid saab Jummal auustama, Ommaks lapiks nimmetama.

9. Onsad on, kes kannatawad Hädda, risti, kiusatust, Ja siin ilmas palgaks sawad Ilma süta teotust: Neil on helde tassuja Jummal, nende kaitstia Woib se peäle otsa sata, Armust nende peäle wata.

10. Miita armas Issand Jummal! Et ma nenda ellan teäl, Et ma waene, arg ja rummal Ommis ollen ilma peäl, Et ma ellan maddalast, Ballun sind ka ussinast, Waenlastele andeks annan, Sigust ikka meles kannan;

11. Waeste peäle armo hetdan, Ollen puhhas süddames, Rahho ikka tagganouan, Ja sind teni keigest wäest. Anna sinna heldeste, Et ma ussun kindlaste; Sinno Waim mind jubhatago, Ausas ellis kinnitago!

Wiis: Issand, omma wiuha sees.

57. **W**almista, mo waim, end kül, Walwa, palwes olle, Et ei koggematta sull Hädda peäle tulle. Kurratid Waggatid Püüdwad ehtada, Patto sisse sata.

2. Uggä ärka ülles ka Patto unnest esmalt, Ras- ted nuhtlust tunned sa Muudo warst warmalt, Kui se surm, Wiinne koorm, Patto seest sind leiab, Ja sind kinni hoiab.

3. Ärka ülles, Issand siis Woib sind targaks

tehha; Se on õige usso wiis, Ni saad õnne nähhä.
 Jummal se Heldeste Nenda andid annab, So eest
 murret kannab.

4. Walwa, muido kurrat woib Sinno süddant
 pöörda, Kawwalast ta peäle käib, Et ta woiks sind
 naerda. Jummal Papsed ka Temma hirmo tund-
 wad, kui on holetunud.

5. Walwa, et sind wäggise Siin maailm ei petta,
 Egga omma seltsisse Kawwalast ei wotta. Walwa
 ka, Et ei sa Woimust sinno peäle Walle wennad
 jälle.

6. Walwa, muido kurri meel Woib sind eksitada,
 Taewa õnnest siin ning seal Hinge lahbutada! Sest
 et se Kurja tö Wabbandada wottab, Kawwalast
 end pettab.

7. Walwa, agga pallu ka, Sest sa olled rum-
 mal, Kül sind sure armoga Lahti peästab Jummal
 Patto käest, Keigest sest, Mis so südda kaebab,
 Mis so hinge waewab.

8. Süddamest kui pallume, Siis ta murret kan-
 nab, Kui ta pole karjume, Siis ta armo annab;
 Kurratid, Patto süüd Nenda kautame, Woimust
 ikka fame.

9. Hästi kül keik korda lääb, Polle karta häbbi.
 Palludes meil abbi saab. Temma Poia läbbi, Kui
 meie Pallume, Siis ta murret kannab, Waimo
 annid annab.

10. Nüüd, sepärrast walwagem! Hädda, waew
 on liggi. Pallugem ja õhtagem, Et se pat ei figgi.
 Neg on kä, Jummal se Wöttab kohhut tõsta, Kur-
 jad hukka moista.

Hädda aial.

58. **E**i lahku minna sinnust Mo aino
 Jummalast, Sest sa ei lahku minnust, Sa sadad
 wäggewast Mind tele järgeste; Sa watad minno
 peäle, Ja kuled minno heäle, Sa aitad heldeste.

2. Kui löpseb ärra minnult Keik ilma abbi teäl;
 Siis saan ma abbi sinnult, Sul on üks helde meel;
 Sa aitad hädda seest, Sa peastad patto häbbist,
 Ja aitad kurjast többest, Sa hoiad surma eest.

3. So peäle minna lodan, Kui hädda, waew on
 käes, Ma sinnust abbi otan, Mo Jummal abbi-
 mees; So holeks annan ma, Ma annan keik so
 kätte, Mis minna wöttan ette, Mo ihho hingega.

4. Ei sinna falli hädda, Mis mulle kahjo teeb.
 Ma ussun kindlast sedda, Et sinno arm mind näab;
 So Poia andsid sa, Mo ihho, hinge toidad, Keik
 minno pattud woidad, Sest tahhan tännada.

5. Se eest sind kidan minna Nüüd suust ja süd-
 damest. Kes on ni tru, kui sinna; Sa aitad igga-
 meest; Üks önnis aeg on se, Mil ma so peäle möt-
 len, Ja patto wasto woitlen; Mu tö on tühhine.

6. Kui mailm hukka lähhäb Ja temma kõrkus
 ka, Kui au ja rikkus löpseb, Mis nouti waewaga;
 Siis on meil walmis weel Üks parram asse jada,
 Mis meil on kowwast teada, Jesusse jures seäl.

7. Kui Jummal hinge hoiab Abrammi rüppe
 sees, Kül ihho hädda woidab, Sest meie abbimees
 On armas Jesuke, Kes önnie meile annab, Ja ar-
 must murret kannab, Et same taewasse.

8. Eht minna siin nään waewa Ja hädda ilma
 peäl; Saan minna siiski taewa, Kui Jesu armo

heäl Mind kutsus heldeste, Ja käsib rõmo minna,
Mind taewa tulla sinna, Kus ta on, järgeste.

9. Se isä, taewa Poja, Keik head on meile
teind, Ja annud omma Poia, Kes mei' eest surma
läind; Se Waim se nouab ka Siin mei' eest murret
kanda, Ja taewa riki anda, Sest wõtkem tännada.

59. Kes Jummalat ni lassib teha,
Kui temma tunneb üllewelt, Ei Jummal temmast
ärälähhä, Et temmal kül on hädda teäl; Siis
sinna usko tunnistad, Kui häddas ussud Jummalat.

2. Mis mul sest surest murest abbi? Mis kasso
annab kurwastus? Sa lääd kül wannaks murre läb-
bi, Ei löppe sinno willetsus; Kui sinna liast mur-
retsed, Siis ennam waewa kaswatad.

3. Keik olgo ni, kui Jummal tahhab, Kes teige
asja teggia; Kui temma sinno ossa jaggab, Ni pead
rahhul ollema. Kül Jummal teab selgeste, Mis
tarwis tulleb keikile.

4. Se Jummal, kes meid kurwastanud, Woib
pea jälle rõmusta; Kui murre tund on möda läinud,
Siis tulleb temma abbiga; Kus siis so meel ei mõt-
lege, Seält tulleb abbi sünnule.

5. Kui sinna sattud willetsusse, Siis ärra mõtle
sinna weel, Et se saab kohhe taewa süsse, Kel kau-
nis põlw on ilma peäl; Mis meie õnneks arwame,
Lääb häddaks, waewaks peage.

6. Kül Jummalal on kerge asfi, Ning temma
teeb ka sagedast, Et se, kel hästi käinud kässi,
Saab waeseks, sandiks ussinast. Sesamma Jummal
awwitab, Et waene pea rikkaks saab.

7. Siis wõtta wiimselt se hea nouu: Te tööd

ja pallu Jummalat, Ka anna lauldes temmal' auu,
Kui sinna kurja kannatad. Kes Jummalast ei tag-
gane, Ei Jummal sedda unnuستا.

Wiis: Jeesus, römustaja.

60. Keik teeb hästi Jummal Ommaks annan
temmal' Ennast iggawest. Temma ollen olnud,
Ennego ma tulnud Emma ihho seest, Ta on ka
hea melega, Mis mul tarwis, Ma peäl annud,
Mo eest murret kannud.

2. Keik teeb hästi Jummal, Annab mis on ial
Hea ja tarwis mull'; Temma ka mind hoiab, Kat-
tab, hästi toidab Iggapäwa kül. Siis kui surm
ja risti koorm Hädda wägga peäle tõstab, Sagge-
dast mind peästab.

3. Keik teeb hästi Jummal; Anna kitust tem-
mal', Kui on hädda käes; Kui sul willetsusjed
On ja abhastusjed, Ta on abbimees. Jonas se
läks merresse, Jummal tedda surmalt wõttab, Ni
sull' appi tõttab.

4. Keik teeb hästi Jummal, Ikka murre temmal
On so hädda sees; Kaksiti kui mõtled Hädda sees
ja woitled, Jummal abbimees Annab kül siis wo-
imust sull', Et keik hädda allawaub, Kui suits tulest
kaub.

5. Keik teeb hästi Jummal, Rammo rammotu-
mal' Annab järgeste. Kes on tühja lootnud, Tem-
ma käest kes ootnud Abbi tõeste? Hädda sa keik
unnusta, Agga kannata nüüd wähhä, Jummal
woib keik tehha.

6. Keik teeb hästi Jummal, Ello joutumal' An-
nab surma sees, Lõppetab so wallo, Kui sin lõppeb

ello, Taewas rööm on ees. Wata se on tösfine; Mis on tulnud ilma peäle, Lähhäb nullaks jälle.

7. Keik teeb hästi Jummal, Woimust kül on temmal Wanna ussi peäl'; Temma ommad watab, Waewa läbbi sadab Immelikkult teal. Wötta sa heaks hädda ka, Ring keik anna holeks temmal', Keik teeb hästi Jummal.

61. Mits mo südda ennast waewab? Mul on se Jesute! Kes mult tedda wöttab? Kes mind kelab taewa samast? Jummal Poiaga uskus ellan kindlast.

2. Allasti ma emma ihhust Ilmale Tullinge, Polnud mul siis rikkust; Allasti ma lähän ärra Surrema, Hauda ka Jättan omma warra.

3. Keik, mis mulle warraks pandud, Wolle mo Omma jo, Jummalast on antud; Tahhab ta keik ärrawötta, Wötto ta, Siiski ma Tahhan kita tedda.

4. Kui ma sattun willetsusse, Eht on mul Hädda kül, Ei sa kurwastusse; Kes mind panneb risti kandma, Teab ka, Kuida ta Peab abbi andma.

5. Jummal on ni saggedaste Römustand, Tahhutand Süddant wäggewaste; Kannan siis, mis peäle panneb, Tru on se Armore, Issa wisil nuhtleb.

6. Sadan, mailm ja keik kurjad Raerada, Pilkada, Wägga hästi moistwad; Tehko nemmad ikka sedda! Holi ma, Sest et sa Jummal nääd mo hädda.

7. Risti innimesse südda Peab ka Ollema Rahhul, kui on hädda. Kui surm peaks liggi sama, Temma meel Peab seäl Rahhul' ikka jäma.

8. Surretama surm ei tulle, Tombama Peab

ta Häddast meie hinge; Surm waid löppetab keik waewa, Lahti teeb Sedda teed, Mis meid sadab taewa.

9. Seäl ma tahhan rahhul olla, Süddamest Keigest wäest Tännolaulo laulda. Wolle Ma peäl öiget ello; Ürrike, Tühhine On mailma illo.

10. Mis on ilma warrandussed? Parras kuld On jo muld, Waewab innimesfed; Taewas on need kaunid annid, Kristus se Karjane Södab seäl need hinged.

11. Issand, sind ma kidan kõrgest, Olled mo, Minna so Omma ollen järgest. Minna jään ka sinno ommaks, Sest et sa Werrega Ostinud mind so orjaks.

12. Minno omma olled sinna, Jesuke, Sinnusse Kinni hakkab minna. Sind ei ial minna jätta, Sada sa Mind, kus ma Woin so jure jäda.

Wiis: Müüd hingwad innimesfed.

62. Ni sündko minno asfi, Ni käigo minno käsfi, Kui Jummal isfi teeb: Kui temma murret kannab, Ja isfi nou mull' annab, Käl fiis keik hästi korda lääb.

2. Ei minno tö siin kölba, Keik minno waew on ilma, Ei maksä minno nou; Ni olgo kui ta tahhab, Kui temma osä jaggab, Sest olgo temmal' ükfi au.

3. Mis põlwe Jummal annab, Mis temma peäle panneb, Se on hea minnule; Ei putu minnust wigga, Kui agga sünnib ikka, Mis armsa Issa tahtminne.

4. Ma temma peäle lodan, Ja tedda meles pean,

Kes hoiab kurja eest; Kui agga tedda kardan, Ta fanna möda ellan, Siis polle hädda ellades.

5. Ta wötke surest armust Mind peästa keigest pattust, Reid süüks ei arwata; Ei temma kohhut moista Mo patto peäle pea, Waid tahhab moga kannata.

6. Kui maggama ma lähän Ja jälle üllestoufen, Kus ollen ialge, Kül häddas, willetsusfes, Kül waesusfes ja többes, Saab temmast römo hingele.

7. Kui Jummal woöraks tulleb, Eht risti peäle panneb, Siis tahhan kannata; Ei sa, kui temma tahhab, Ja kannatust ka annab, Se koorm mull' raske ollema.

8. Keif temma holeks jättan, Kui surren ma eht ellan, Kui käsib ialge; Mil aial arwab temma, Kas homme ellik tänna, Ta moistab aega üksine.

9. Siis olle, südda, rahhul; Mis ial juhtub sinnul, Siis ärra murretse: Sest sinno Issa taewas Teab nou kül keiges waewas, Suur nou on temmal töeste.

Wiis: Oh Jesus! üllem abbimees.

63. So pole, Jesus, küssendan, Sest wägga kurb mo südda; So wägge minna himmustan, Misk nenda waewad sedda? Weel surem, Jesus, on mo rist, Mis waewab siin mind häddalist, Kui kaebada ma jowan.

2. Mo peäle, Jesus, hallasta So helde armo pärrast. Mind peästa sinno abbiga Sest kurwas-tusse kárrast. Mo südda mötleb kaksiti, Sest et siin römo ühtegi Ei woi ma waene leida.

3. Suur hädda on, mo Jesuke, Mis sees ma waene ollen. So käest, oh minno armoke! Ma

abbi sama tullen. Ei olle mul muud abbimeest, Kes mind woib peästa hädda käest, Kui sinna üksi, Issand!

4. Sa, Jesus, olled ükšine Mo lotus, minno ello. Ma annan sinno holele Mo waewa, risti, wallo. Sepärrast, Issand, pallun ma, Mind ärra jätta abbita, Ma lähhän muido hukka.

5. Oh Jesus! Jummal iggawest, Kes sinno peäle lodab, Sell' tulleb abbi sinno käest; Kes sinult armo otab, Sell' olled ello ea sees, Ka surma häddas abbimees; Se peäle ollen julge.

6. Oh Jesus! minno ahhastust Nüüd wata armust läbbi; Mull' näita omma hallastust, Et otšin palwest abbi; Mo öhkamissed kule sa, Kui ööd ja päwad öhkan ma, Et wägga kurb mo südda.

7. Kui öigel aial surest wäest Mull' tahhad abbi sata, Siis peästa mind feig' hädda feest, Mo peäle armust wata, Ja kela ärra waenlast, Kel woimus käes, et ükšigi Ei sa mo peäle woimust.

8. So holeks, Jesus, annan ma Keik minno risti wennad, Mo ihho omma hingega, Sa öigel murret kannad, Reid kaitse sinna heldeste, Mo kurbdust pöra römusse; Se on, mis minna pallun.

9. Ei minna isši enneses, Mo Jesus, abbi tea, Kui sa ei olle abbimees. Ja mind ei peästa pea; Kui agga tahhad waewada, Siis aita, et woin kannata, Ja anna ikka woimust.

10. Oh! anna, et hea melega Ma lähhän sinno tele: Kui sinna wöttad läkkitä Üht risti minno peäle, Siis te kül waewa ihhule, Ja sada hinge rahhule, Se ellago so jures.

11. Ma ussun, Jesus! süddamest, Et öigel ajal sinna Mind peästad feige hädda feest, Ja teed, mis

pallun minna. Sa olled enne aitand mind, Kui minna ollen pallund sind, Sepärrast ollen rõmus.

12. Mo Jesus, minno willetsus On parrajast sull' teada, Sa olled minno rõmustus, Keit woid sa hästi seada. Keit sinno holeks annan ma, Te nenda, kuida tahhad sa, So auuks, minno õuneks.

Tekäija: ehk reisi: laul.

Wiis: Nüüd surno tehha mattame.

64. Jummalala nimmel ligume, Talt armo, abbi otame, Se Issa heldus hoidko ka Meid tänna ihho hingega.

2. Meil olgo Jesus seltsimees, Et meil keit hästi korda lääs. Ta hoijab keige kurja eest Ja kaitseb te peäl armolist'.

3. Oh Pühha Waim meid juhjata, Jä meie jure abbiga, Meid peästko häddast sinno hool Ja saatko hästi koddo pool'.

Surmast ning iggawetsest ellust.

Wiis: Kes Jummalat ni lassob tehha.

65. Et wiimne tund sin keitil' tulleb, Siis tulleb kord ka minnule; Mis muud se peäle tarwis lähähäb, Kui walmistama aeglaste; Kui enne surma surrakse, Siis surmas ma ei jurege.

2. Üht õnnist surma tundi sada, Ei se ey olle meie tõ; Et woiksin ennast walmistada, Siis tahan tehha targaste; Ma nouan tagga sedda meest, Kes annab õnnist tunnifest.

3. Se on mo armas Jesus issi, Kes omma ello minno eest On ärraannud, innimesi Keit lunnastanud surma käest, Kes omma werre, surmaga Mull' annab õnsast lahkuda.

4. Oh helde Jesus! wötta ikka Mind kehwa me-
les piddada, Jä minno jure, patto wigga Oh! wöt-
ta hopis löppeta. Ei häddas ma muud mötlege Kui
finno peäle üfsine.

5. Mull' anna aegsast pattust pöörda, Ja surre-
tada pattud ka, Ja uskus sinno pärralt jäda; Oh!
öppeta mind surrema, Et igga filma pilkmissel Mo
surma peäle mötlen teäl.

6. So kätte, armas Issand! minna Nüüd an-
nan omma hingekest, Se ommaks holeks wötta sin-
na, Ja pärris sedda iggawest; Oh Jesus! wötta
armsaste Mo waimo ülles taewasse.

7. So arm mind hästi walmistago Ni kui so
mele pärrast on, Mo usko rohkest kaswatago, Mo
walgus, kilp ja minno kroon! Keik pattud, furjad
waimud ka Nüüd kauta so wäega.

8. So hawad olgo minno warri, Mind kosjuta
so sannaga; Mind wiimselt sago sinno werri Ja
Jesa heldus aitama, Et woiksin önsast lahkuda, so
külges rahhul hingada.

9. Eht siis mind Jummal ärrawöttaks, Kui tem-
ma tahhab igganes, Mil tunnil moga ärratöttaks,
Ei kardada surma ellades; Ta arm ja Jesu werri ka
Mind sadab hästi surrema.

66. Jerusaleem, sa kallis taewa lin, Oh
olleks ma so sees! Ma süddamest so järrel iggatsen,
Ring otan filma-wees. Mo hing on ammo lainud
Siit ilmast üllesse; Ma ihhus agga jänud Weel
ffa ellama.

2. Oh kaunis pääw, oh wägga kallis tund: Mil
jouad mulle ka? Kus minna armas Jesus, maitsen

find Ring näen filmaga? Siis annan rõõmsast hinge Sel surma tunnil ma Oh Jesus, sinno kätte, Ring lähän maggama.

3. Kui minno hing siit ihhust pääsuud on Ring tõttab koddo pool, Kus tedda otab armust antud kroon, Seal pärris issa-maal: Siis inglid tedda kandwad Siit häddast rõmuse, Ja paradisis näitwad, Kui lahke Jesuke!

4. Oh wangl ukfed, minge lahti mul, Kus sees ma ollen weel! Ma ollen jubba kawa ootnud kül, Siin kurja ilma peäl. Ei olle siit muud leida, Kui patto patto peäl; Kes rahho tahhab püda, Se noudko taewast teäl.

5. Oh rõmo, kui need kurwad tulleswad Siit hädda orro seest! Keik pissarad neil filmist kuuwawad, Kui näwad Jesukest! Se kroon jo olli walmis, Kui nad weel woitlesid; Neil päästja asset seadis, Kui nad weel õhkasid.

6. Keik prohwetid ning pühhad wannemad, Ja ristirahwas ka, Kes Jesu risti ilmas kannawad, Sawad seal hiilgama. Seal ohwri-talle järje alt Kristalli jöggi keeb Ja igga üht' ni maggusalt Kohkeste jahhutab.

7. Kui üksford minna waene pääsen ka Siit ilmast minnema Ja tenimatta taewa auuga Bean Jesust näggema: Siis on mo su täis kitust, Ring südda rõmus ka; Ei holi sõbra nuttust, — Ei ilma larrast ka.

67. Kui surma tund on ukse ees, Mind käsib ilmast jouda, Siis olle, Jesus! abbimees, Mo hinge wõtta nouda; Kui minno hing on tele

peäl, Siis lootko sinno peäle meel, Ja andfo keit
so holets.

2. Mo pattud omma koormaga Null' tewad
fanget hädda, Ei neid woi üllesarmwata, Ei karda
siiski sedda; Sest sinno surma mälestus On, Je-
sus, minno kinnitus, Se minno hinge peästob.

3. Ma ollen, kui ma uskus teän, So ihho, lu
ja lihha, So külge minna järgest jään, Ei karda
surma wihha. Kui surren, sulle surren ma, Sa
olled römo, ello ta Null' surma läbbi saatnud

4. Et surrust üllestousnud sa, surma wu-
jaks teinud, Ei hauasse woi jada ma, Sest taewa
olled läinud. Kus olled sa, seäl pean ta So jures
ikka ellama, Sest ma siit lahkun röömsast.

5. Müüd tahhan julgest römoga So jure, Jesus!
minna; Ei ütsti mind woi ärrata, Kui armas Je-
sus, sinna. Sest maggan haudas rahhoga, Sa
üksi woid mind ärrata Ning taewa siise sata.

68. Mo ello Kristus isse, Mo kasso surre-
ma, Sell' annan hingekesse, Siis önsast lahkun ma.

2. Suur himmo on mul minna Siit ilmast rö-
moga So jure, Kristus! sinna, So riki pärrima.

3. Ma ollen woinust sanud, Mo hädda, waewa
fees, Et mind on leppitanud Mo Jesus, abbimees.

4. Kui tahtwad finni minna Mo silmad, körwad,
keel; Siis, Jesus! tule sinna Kui minna öhkan weel.

5. Kui südda, meel ja mötte Kui künal tustuwad,
Siis wotta mind so kätte, Kui sinna toowad.

6. Kui, Isjand! tahhad sedda, Et pean lah-
kuma, Siis löppeta keit hädda, Kui lähän sur-
rema.

7. Pass' mind so külge jada Kui usklik lapsok, Mo ello nenda seada, Et saan siin taewasse,

8. Kus allati woin kita Sind Kristust Issaga, Ja Pühhal' Waimul' näita Suurt au seäl lõpmatta.

Wiie: Oh Jesu, sinno wallo.

69. Müüd winne selle jure, Kes sind on lunnas-
tand! Müüd unnustud keif murre, Et olled sinna
saand. Ka sinno ihho wõttab Sel surel päwal
ta Siis ärrata, ning tahhab Meid jälle ühhenda!

Siit minne; Jesu hõlmas On pehme hin-
gada. Siin ollid sinna waewas, Seäl woid sa rõ-
musta. Sa olled nüüd seäl tarjas, Kus keif need
talled on, Mis einesele korjas Se kallis Jesukenn'!

3. So päwa töö on tehtud, So wodi walmis ka;
So wiinne waew on lõpnud, Siis minne rahhoga!
Oh hua ommast hauast Bee! meile taggasi! Et
Sion ikka kindlast Väaks armus eddasi.

4. Müüd on so laewokenne So sanud kaldasse.
So armas Jesukenne Wõttab sind süllesse. Sa tul-
led ilma kõrbest Ring Egiptusse-maast: Müüd
agga maitset 'rist' Seft rahho hallitasti.

5. Seäl leikad õiska-
Silmawet wallades;
Seäl nääd sa sures rõmus So kallist Jesukest, Kes
ristisurma wallus, Sind peästis surma seest.

6. Mis ükski kõrw ei kuulnud, Mis ükski silm
ei näind, Sedda on kätte sanud, Kes ilma ärra
läind. Seäl Jummal ees seista, Kes meie ello
on, Ring Jesust Kristust nähä Oh se on maggus
õn! —

70. Müüd surno kehha mattame, Ja us-

sume keik kindlaste, Et wiimsel päwal römoga Ta jälle touseb ellama.

2. Muld temma on, ja mullaks saab, Sest Jummal jälle ärratab, Kui surnud ning ka ellawad Keik kohto ette tulleswad.

3. Hing ellab ifka Jummalas, Kes temma peäle hallastas, Ja wöttis Poia werrega Siin tedda pattust puhhasta.

4. Keik temma murre, waew ja piin Du önsa otsa sanud siin; Ta kandis risti ilma peäl, Du surnud, ellab siiski weel.

5. Hing ellab ilma waewata, Se kehha maggab rahhoga, Ei karda eennam willetsust, Saab wiimsel päwal römustust.

6. Siin olli temma risti al, Seäl ellab ta nüüd Jummalal? Nüüd löpnud ärra temma waew, Ja temma paistab kui se pääw.

7. Nüüd jätkem tedda maggama, Ja lätki koto rahhoga, Meid, armas Jesus! walmista, Sest surm meil' tulles uenda ka.

8. Meid, helde Jesus, arwita Sest kurratist ja pattust ka, Meid peästsid omma werrega; Au olgo sulle löpmatta!

71. Se aeg on töest ukse ees, Et Kristus tulla jouab Seält taewast sure auu sees, Ja rahwalt arto nouab; Siis naer kül peab löppema, Kui tulles peab minnema Keik Ma ja taewas hukka.

2. Siis Ingli heäl ja passunad On keikis patlus kuulda, Keik surnud üllestousewad, Mis enne pandud mulda; Kes agga alles ellawad, Ja siin mailmas seisawad, Meid mudab Jummal ueks.

3. Üks ramat loetakse seal, Sest tuleb noor ja wanna, Mis temma teinud ilma peäl, Keik rahwa töö ja sanna; Siis iggamees saab iggawest Keik palka omma teo eest, Kes head ehk kurja teinud.

4. Kes taewa Issa sanna heält Ei olle kuulda joudnud, Waid ööd ja päwad süit ning seält On tühja rikkust noudnud, Se peab warssi minnema Siis kurja waimo seltsiga Kristusse jurest põrgo.

5. Oh Jesus! olle abbimees, Lass' surest armo holest Mind olla ello kirja sees, Ja seisa minno poolest. Ma ussun sedda süddamest, Sest sinna sureid minno eest Ja maffid minno wõllad.

6. Kui kohbut moistma tülled sa, Siis jätta arwamatta Mo süüd, oh Jesus! wõtta ka So armoga mind katta, Et pühha seltsi jure jään, Ja taewa rõmo järgest nään, Mis sinna meile saatuud.

7. Oh Jesus! kauaks wiwid sa Müüd tullematta taewast? So rahwas saab kül kannata Ni mitme waewa pärrast; Sa õige kohtomoistia, Meid tulle peäsiä armoga Siit keigest kurjast, Amen.

Wiis: Summal ma ning taewa loja.

72. Kes on need, kes Jesu kõrwas Järje ümber seisawad? Kes on need seal pulma laudas, Kes kui tähhed hiilgawad? Kes keik kronid kannawad, Hal- lejuja laulawad?

2. Kes on need, kes palmid kandwad Ni kui woitjad ommas käes (Kui nad omma waenlast lönud Mahha omma jalge ees)? Mis hea töö on auus- tand Meid, ning nenda sureks teind?

3. Kes on need, kes walges rides Talle werre õi- gusfes, Kõnniwad seal paradisis, Pühhad puhtad

temma ees? Kes se õnnis rahwas on, Kel ni ütlematta õn? — —

4. Need on need, kes waewa näinud Jesuse annimme eest; Ilma ning ka surma woitnud, Üsttalle werre wäest; Müüd on otsas nende waem Nink nad paiswad kui se pääw!

5. Need on need, kes kannatanud Kurbdast, wal-lo, hirmo ka; Mitto korda pahwes nutnud Jum-mala ees usfoga; Müüd on keik nut lõppenud, Ilma piin ka unustud.

6. Need on need, kes ilmal woörad Seestyiddi siin hiilgasid. Kes — ehk nad kül ollid wennad — Siiski laial ellasid. Müüd on nemmad taewas kous Jesu armo-järje ees!

7. Need on need, kes walmis ollid Ello jätma usso eest; — Iggal aial palwed teggid Wendade eest süddamest; Müüd nad seiswad rahho sees Kõr-gepreestri silma ees.

8. Kui üks pödder sües jännus Otsib külma hallikast! Nenda nende hing ka himmus Ikka Jesust iggatses; Müüd on jänno kustutud Neil, ning nem-mad peästetud.

9. Sioni mäel wõttab hoida Müüd se tal need talleksed, Seäl on ello-manna leida, Seäl need kaewud jooksewad; Seäl ei pudu ial neil, Waid keik kaswab ikka weel.

10. Siina sirrutan ka minna Jesus, omma käsfi full? Ilmas weel, o peästja, anna Omma kallist Waimo mul! Sest ma ollen sõas weel Selle kurja ilma peäl.

11. Uita mulle woimust sada Patto, pörgo, lihha peäl; Urta lasse mahha jäda Müüd, ehk ma ka lau-

gen teäl. Keigest häddast peästa mind, Jesus, minna pallun sind!

12. Nita et ma uestsündind, Sinno külges haljendaks, Ja so werres puhtaks pestud, Utskord sinno riki saaks. Amen, Amen, tulle sa Pea mind ka katsuma!

Wiis: Ma tahhan jätta mahha.

73. Mo hing pohjas hülgab So nimme ning So rist; Sest mo hing röömsast töttab, So jure, Jesus Krist: Oh näita ennast mulle Sesamma pallega, Mis risti peäl sul olli Kui mo eest surrid sa!

2. Ma lään Salemi llinna, Kus Jesus, minno ön, Mul toidust annab ilma, Kus ellohallik on. Mo ihho maggab muldas (Kust ta sai lodud ka), Du waiklikkult siin otamas, Runni saab tõusema.

Wiis Nüüd hingwad innimesed.

74. Se önnis tund on tulnud, Kus ma saan ülles wöetud Siit taewa rõmule. Mo armsad ärge nukte, Waid röömsast tänno andke Se armolisse Isfale!

2. Kuis wois ta parram tehha? Eks tahha ta mind wia Siit kurja ilma käest? Mis mitmed lapsed pettab Ning wimaks pörgo sadab, Kus wallo tundwad iggawest.

3. Mind agga Jesus wöttab Ning keigest kurjast peästab Nüüd õnsa surmaga; Sest wannemad ning sõbrad, Kes minno hauda näwad, Wötke teie se eest tännada!

4. Mo ello lühhikenne Kül olli, ning ka waene Siin wäla ilma sees; Siiski, mo pärris terwis Du minno Isfa rikis, Seäl „armo auujärje ees.“

5. Ja ommadega tõttab, Reid nutto-orrust wõt-
tab Ning taewa arwitab. Üks norelt surreminne
On õnnis peäseminne Sest ilmast, mis ni efsitab.

6. Ilm hoidko ommad wörgud Ning efsitusse
paelad, Ei sa ta ennam mind. Sa olleks mind ka
petnud, Ja patto sisse winud; Müüd agga fures
naeran sind.

7. Sündides töin teil rõmo Ja lahudes toon
nutto, Mo armsad wannemad: Kui teie agga us-
sufs Ja Kristust ennam tunneks, Siis teie jilmad
kuiwaksid.

8. Sest Jummal teab aega, Mil omma armo
käega Teid lööb ehk õnnistab. Ep olle ial sündind
Mis ta ei olleks teadnud, Ta teab mis teid kur-
wastab.

9. Kui leiate mind taewast Ni lahti teigest wae-
wast Jummalale palle ees, Seal walges rides laul-
mas Ja rõõmsaste heält tõstmas Se talle werre
kue sees.

10. Siis endid rõmustate Ning pärrast kahetsete,
Et mo eest nutsite. Mis Jummal teeb on õige; Se-
pärrast ärge nutke, Waid Kristussele ellage.

11. Müüd jäge Jummalaga! Mis teie peäl on
kanda, On mitto kannud ka; Teid Jummal õnnis-
tago, Ja murreb rõmustago; Oh jõudke mind pea
nägema!

Palwe ramatoke.

Sommiko palwe.

Sunnistago mind Jummal Issa +
Poeg + ja Pühha Waim + Amen.

Minna tännan sind, minno armas taewane Issa, Jesusse Kristusse sinno armsa Poia meie Issanda läbbi, et sinna mind minnewal ösel olled armolikkult hoidnud ja kaitstud keige ihho ja hinge kahjo eest. Minna pallun sind, anna mulle armo, et minna woiksin ommad pattud süddamest tunda, kahhetseda ja mahhajätta; ning anna mulle andeks keik minno pattud ja eksitusõsed, mi minna sind ollen wihtastanud; kaitse ja hoia mind selsunnatsel päwal armolikkult keige patto, kurja ja kahjo eest, et keik minno mõtte, saanna, teggo ja ello woiks sinno mele pärrast olla. Sest minna annan omma ihho ja hinge, meie üllema wallitseja ja keik muud üllema, meie wannemad, suggulased, waenlased, keik ristirahwast, ja keik, mis mul on, sinno holeks; sinno pühha Waim wallitsego mind, sinno pühha Ingel olgo minno jures, et kurri waenlane ühtegi melewalda minno peäle ei sa, Amen.

Issand Jummal, taewane Issa, kes sa mind

olled lonud, Issand Jesus Kristus, Jummal Boeg,
 kes sa mind olled lunnastanud, Issand Jummal
 Pühha Waim, kes sa mind olled pühhitse nud — Kolm-
 ainus Jummal, so holeks annan ma ihho ja hinge
 ja keik mis mul on so armo kätte — ärra lasse mind
 ial häbbi sisse sada, waid anna armust et ma igga-
 weste foga woiksin ellada. Amen.

Issa meie re.

1. Ma rahholist sain maggada, Et surm ei
 woin mind surreta, Et kurrat kahjo null' ei teind,
 Ring wält eht pikue mind ei löönd; Sest tannan
 minna Issand sind, Ja pallun: hoiä tanna mind,
 Mo hing' ja ihho kaitse sa, Ring peästa häddast ar-
 moga; Et ma woin aufast ellada, So mele pär-
 rast rahhoga, Mo töle anna siggidust Ring omma
 taewa önnistust; Mo süddant Issand parranda, Et
 sind woin meles pidada, Keik mis sa annad min-
 nule, Se hoiä sinna heldeste. Amen.

2. Kui warra ülestoufen ma, Ja öhto tahhan
 maggada, Siis olle Jesus minnoga; Mo pattud
 ärra mälleta; Keik sinno holeks annan ma, Mo
 omma, ihho, hinge ka; So wie hawa mälestus
 Du minno hinge önnistus. Ma ellan eht ma surren
 teal, Siis ollen ma so omma weel. Ma annan
 hinge sinnule, Wi sedda taewa önfaste.

3. Mo Jummal, kaitse tanna Mind keige
 hädda eest; Keik kurja kela ärra, Mis kurja rahwa
 käest Woiks tulla usfnast, Ja hoiä patto häbbi
 Ring ätti surma többe, Wee, tulle kahjo eest; Oh
 wötta kinnitada Mo hinge, ihho ka, Et omma tööd
 woin tehha Heal meel römoga, Ring, mis mo
 lohhus weel, Keik asjad uenda aian, Et patto tö

eest hoian, Senni kui ellan teäl. Mind häddast peästa ärra, Kui tahhad, ello sees, Ning anna sedda warra, Mis maksab sinno ees Ja hinge rikfaks teeb, Siis woin ma rahhul olla, Eh' ihho paljo waewa - Ja wacsust ilmas nääb. Oh! wötta otsa tehha Mo ello peäle siin, Sest mulle tulleb nähhä Nüüd hädda, rist' ning piin'. Kui lähhän hingama, Siis te et önsast surren, Ning jälle üllestoufen So risti rahwaga.

4. Keigewäggewam Jummal, armas taewane Issa, ärrata meid ülles et walmis olleme, kui sinno Poeg tulleb, Tedda römoga wastowõtma ja Sind puhta süddamega tenima sesamma sinno armsa Poia, meie Issanda Jesusse Kristusse pärrast. Amen.

5. Oh wötta armas Jesute So sängiks minno süddame! Oh wötta temmas hingata, Et minna sind ei unusta! Amen.

6. Jesus te, et sinno hawad, Wallo ja so kibbe surm Mo meelt ikka kiinitawad, Kui on ihhul, hingel koorm. Ello otsas aita sa, Et so pole hoian ma, Römo sinno hawust leian, Ja siis julgest ärrowoidan.

7. Oh kallis Dümisteggia! Kes surmast üllestoufnud sa, Meid sada üllesärkama Sest patto unest holega.

8. Oh Jummal Poja, Pühha Waim! Mo südda on ni wägga tuim, Oh! täida sedda armoga, Ja feigest pattust puhhasta. Au olgo feigest süddamest Ja tänno ikka iägawest Nüüd Issale ning Poiale, Ka selle Pühha Waimule. Amen.

9. Sind ma ei jättage, Mo kallis Jesute! So peäle mötlen minna, Et tahhad anda sinna Mull?

ennam, kui woin jouda Sult palluda ja nouda. Neg
iggaw otades, Oh! tulle ruttades Meid patto wae-
wast peästma, Ja omma riki tõstma! Se pallub
minno südda, Et teeksid pea sedda! Amen.

10. Mo Jummal ja Issa, õnnista mind, Oh!
Jesuz, anna mulle, mis sa mulle olled mürateninud!
Oh! Pühha Waim, lasse omma paltet paista min-
no peäle ja hoia mo hinge. Amen.

11. Au ja kitus Issal olgo, Kes meil' annud
Boia teäl; Kitus Jesuusele tulgo, Kes sai ohwriks
risti peäl; Pühha Waimo tänname, Lemmal kitust
anname. Jesuz pörab rõmuks waewa, Ja wiib
ommas sülles taewa.

12. Po mulle, Jummal, üks puhhas südda ja uen-
da mo sees kindla waimo. Ära heida mind mitte
ära omma palle eest ja ära wõtta omma Pühha
Waimo mitte minnust ära. Anna mulle jälle omma
õnnistusse rõmustust ja heamelelinne waim toetago
mind.

Issand õppeta mind teggema omma mele pärrast,
sest sinna olled minno Jummal; sinno hea waim
juhhatago mind tädsase te peäle!

13. Jummal Issa õnnistago meid ja hoidko meid!
Jummal Boeg laske omma palle paista meie peäle
ja olgo meile armolinne! Jummal Pühha Waim
tõstko omma palle meie peäle ja andko meile omma
rahho! Amen.

14. Se Jummal rahho, mis üllem on, kui keikide
moistus, hoidko meie ihho ja hinge siin aialikkult ja
seäl iggaweste. Amen.

Enne sõmaoega.

Keitide silmad lootwad, Issand, sinno peäle, ning sinna annad neile nende roga ommal aial; Sinna teed lahti ommad helded ja rohked käed ja täidad keit, mis ellab, hea melega.

Issa meie rc.

Issahd Jummal, taewane Issa, õnnista meid ja needsumatsed sinno aänid, mis meie sinno rohkest armust wastowõtame Jesusse Kristusse meie Issanda läbbi! Amen.

Mo südda tänna Jummalat, Kes so peäl' armoheidab, Kelt keit head aänid tulleswad, Kui omma wägge näitab. Oh! südda, tedda auusta, Ja temma heldust kida.

Sunnimenne ei ella ükspäinis leiwast, waid iggaühhest saanast, mis Jummalala suust läbbi käib! Amen.

Wärrast sõmaoega.

Tännage Issandat, ject temma on helde ja temma heldus kestab iggawest; keige libhale roga annab, weistelle nende sõm. annab, neile norile kaarnaile, kes tedda appi hüüdwad. Temmal ep olle römo hobbose wäest mehehead ühbegi luist. Issandal on mehehead neist, tedda kartwad ja temma armo peäle lootwad.

Issa meie rc.

Meie tänname sind, Issand Jummal, taewane Issa, Jesusse Kristusse meie Issanda läbbi keige sinno ande ning heateggemisse eest, kes sinna ellad ning wallitsed iggaweste. Amen.

Oh! Jummal, meie tänname So sure helde armo, Et sa meid tolnud järgeste Ja söötanud meie ihho;

Sa pead murret meie eest Ja jaggad keikil' rohkest
 käest, Mis meile tarwis lähhäb. Ka hingel' anna
 toidust ja, Kui olled ihhul' annud, Ja söda omma
 sannaga Et se saaks jahhutatud, Ja rammo wöttaks
 ussinast, Ja kaswaks so sees wäggewast Kui lile sinno
 küljes. Sull' Issal taewas olgo au, Meid olled
 armastanud. Se on sull' olud kallis nou, Et sa
 meid lunnastanud So Poia kalli werrega; Sell'
 olgo tänno löpmatta Ning ka sell' Pühhal' Waimul.
 Amen.

Õhto palwe.

Sunnistago mind Summal Issa + Poeg
 + ja Pühha Waim + Amen.

Minna tännan sind, minno armas taewane Issa,
 Jesusse Kristusse sinno armsa Poia meie Issanda
 läbbi, et sinna mind minnewal päwal olled armolik-
 kult hoidnud ja kaitnud keige ihho ja hinge kahjo
 eest. Minna pallun sind, anna mulle armo, et minna
 woiksin ommad pattud süddamest tunda, kahhetseda
 ja mahhajätta, ning anna mulle andeks keik minno
 pattud ja eksitused, misga minna sind ollen wihhas-
 tanud; kaitse ja hoia mind selsunnatsel ösel armolik-
 kult keige patto, kurja ja kahjo eest, et keik minno
 mõtte, sanna, teggo ja ello woiks sinno mele pärrast
 olla. Sest minna annan omma ihho ja hinge, meie
 üllema wallitseja ja keik muud üllemaid, meie wanne-
 mad, suggulased, waenlased, keik ristirahwast, ja
 keik, mis mul on, sinno holeks; sinno pühha Waim
 wallitsego mind, sinno pühha Singel olgo minno ju-
 res, et kurri waenlane ühtegi melewalda minno peäle
 ei sa, Amen.

Jssand Jummal, taewane Jsssa, kes sa mind olled
 lonud, Jssand Jesus Kristus, Jummal Poeg, kes
 sa mind olled lunnastanud, Jssand Jummal Pühha
 Waim, kes sa mind olled pühhissenud — Kolmainus
 Jummal, so holeks annan ma ihho ja hinge ja keif
 mis mul on so armo kätte — ärra lasse mind ial
 häbbi jässe sada, waid anna armust et ma iggaweste
 foga woiffin ellada. Amen.

Jsssa meie ic.

1. Oh Jesus! sinno armo käsfi Mo filmi pango
 kinni teal; So hawad te mull' lahti isse, Ni sin kui
 furma wodi peäl, Keif kurja hoia minno peält Ning
 anna rahho üllewelt. Müüd kallis hinge armastaja!
 Sa olled mull', Ma jään ka sull'; Kui ma woin
 so hõlmas mata, Si olle mull' siis kartust kül. Ma
 tean, kus mo Jesus on, Seäl on ka minno rõõm
 ning õn! —

2. Oh Jesus! meie jure jä, Sest pimme jonab
 ning on õ; So sanna selget walgust ka Meil' ärra
 lasse kustuda. Sel wiimfel kurjal aialge Mind
 hoia ustus kindlaste, So Sakrament ja sanna heäl
 Siin olgo ilka puhhas meil'.

3. Sel õfel, Jesus, awwita, Et kurrat mind ei
 hirmuta Ja lass' mind hästi hingada Ja jada ilma
 kahjota. Et kül need filmad maggawad, Siis olgo
 hinged walwajad; Meid kaitse omma käega, Et
 jäme ilma häbbita.

4. Gõsmenne üllestoustes, Wiimne wodi heites
 ka Olle ilka minno hinges Jesus, omma ristiga!
 Tulle nüüd, sel waikfel õhtul, Katta mind so tiwaga
 Nenda kui sa tänna päwal Mo tru Jummal ollid
 ka! —

Pühapäeval.

Hallastaja Issand ja Jummal, meie armas taewane Issa! minna tännan sind süddamesi et sa olled mulle seddasinnast kallist pühapäewa nähkä andnud. Mita nüüd armust ka sedda kallist päwakesi hästi wastowõtta; läkkita omma Pühha Waimo et ta feik mo meelt ja mõtte, feik mo himmo ja tahtmisi, feik mo tööd ja teggo nenda woiks wallitseda, et ma melega ühtegi patto ei te; waid et feik woiks sinno nimme kitusfeks ja auuks ja minno hinge parrandamisfeks ja õnnistusfeks tänna siggineda. Anna rõmoga pühha kotta miina ja ni hästi koggodusfes kui koddo ehk kus wäbbe ollen ja ligun, omma meelt sinno pole üllendada, sind waimus ja toes kummardada ja sind keige sinno heateggemiste eesti kita ja tännada. Anna ka tänna sinno sanna ja jutlust hästi tähhele panna ja süddamesse wõtta, et minno meel ikka ennam woiks walgustud sada ja minna õiges uskus saaksin nenda pühhitsetud et ma pattust pöran ja pääw päwalt ikka ennam õppin head teggema. Sinna helde hinge karjane Jesus Kristus! kanna ka tänna armust hoolt keige omma laumaste eesti, et iggaüks ennesele sedda hinge toidust woiks leida, mis temmale tarwis lähhäb; et feik ärraeksitud lambad ommast eksitusfests saaksid ümberpöördud ja feik, kes kindlad, ikka ennam kinnitud. Lasse omma sanna ka tännatsel pühapäwal rohkeste ja selgeste kulutatud sada et ta iggaühhe süddamesse hakkats, et iggaüks temmasti suurtt hingekasso tunneks ja temmasti woiks rõmustada. Oh Pühha Waim! olle sinna tänna keiges minno ja keikide usklikeude abimees. Öppeta isse mind, sel kallil

pühapäeval keik Jummalala tenistust nenda piddada, kui õige ja kohhus on. Aita et minno palwepiddaminne, minno laulminne ja tännoandminne saaks nenda ärratallitud et mo palwe sust saaks wastowेतud ning et ka minno tännoandmisest ja titusest sul woiks hea meel olla. Anna mulle selle tarwis, oh Pühha Waim, allandlikko, lapselikko ja tännolikko mele, et ma süddamest sinno abbi nouan ja keigest süddamest so heateggemisfi tunnen ja ussun. Oh anna, armas Issand, et sel kombel se kallis pühapäaw mull' õige tullolik olleks. Sinna, kolmainus Jummal, õnnista meie keisrit ja keik üllemaid ja keik omma ristirahwast rohkeste omma sure heldusse parast! Amen.

Kristuse tullemisse pühhal.

Iggawenne Jummalala Poeg, sa keigewäggewant taewa kuningas ja helde lunnastaja, meie tänname sind, et sa taewast meie waeste pattuste willetsa ellofisse olled tulnud. Õnnista meid ka omma armoga omma kalli sanna ja Pühha Waimo läbbi. Jä meie jure, armas Issand, mailma otsani. Kutta omma wiimse tullemissegaga ja näita ennast omma au sees taewa pilwede peäl ja lunnasta omma ärrawallitsetud koggodusse rahwast, kes ööd ja päwa, häddas ja willetsjusses süddamest sinno pole õhlab. Sada omma rahwast sestinnatsest willetsast ellust iggawesse issamale, sest sinna olled meie ainus Õnnisteggia ja abbimees, iggaweste kidetud! Amen.

Joulo pühhal.

Oh sa helde armolinne Jummalala Poeg Jesus

Kristus, sa õige inimeste armastaja! au, kütus ja tänno olgo sulle sinno sure heldusse pärrast, et sa meie lihhasi ja werrest olled ossa wõtnud, meie wennaiks saanud, ja meid keif ni wägga auustanud, meie sinno läbbi Jummalala lapniks ja sugulasniks olleme sanud. Sa suur kunningas, keikide isсандatte Isсанд, sa keigekõrgem, wäggewam ja rikkam Isсанд! kuida olled sinna meie waese alwa ja nõdra lihha ja werrega ennast kihlanud? Kuida olled sinna meid isse Jummalala au ja noukse üllendanud, et sinna, kui tõssine inimenne, sa kolmaino Jummalala sees nüüd olled ja ellad? Inimenne on patto läbbi koggoniste ärrarikkutud wata, kui wägga on temma nüüd sinno sees pühhitjetud ja puhtaks tehtud! temma olli ärranetud; wata, kuida ta sinno sees on õnnistatud! Sa olled auugguse inimeste ihho ja hinge ennesele wõtnud, kui meil on, et sa meid ihho ja hinge polest piddid terweks teggema. Muna armo, et minna nüüd wõ hinge, ihho ja selle liikmed, mis sinna ni wägga ennese sees olled auustanud, pattudega mitte ei jasta egga teota, waid et sinna minno sees, ja minna õige usso läbbi sinno sees woiksin pühhaste ellada. Sa õnnistatud neitsi Boea! Sa Issa õnnistatud! kelle sees keif rahwast Ma peäl õnnistakse, meie ollime Jummalast ärralahhutud; ennä! kuida meie sinno sees ni kindlaste Jummalaga olleme ühte sanud! meie ollime kurratist teotud; ennä! kui wägga nüüd sinno sees auustud! meie ollime Jummalala wiha al; ennä! kui wägga nüüd sinno sees armastud!

Oh! kuida woib Jummal nüüd meie wasto wiha piddada? kuida woib ta meie waenlane olla? kuida

woib ta meid rikkuda, kes meie temma lihha ja werri olleme? üksti ei olle ial omma ennese lihha wihkanud. Otse kui sinna, armas Jesus, nõu tõssine Jummal ja tõssine inimenne iggaweste jääd, nenda on Jummal sinno inimesseltsamisse läbbi meile kinnitanud iggawest sõbrust, iggawest armo, iggawest leppitamist, iggawest laste õigust, iggawest rahho Jummal ja inimeste wahel, et meie sinno suguwõssa olleme, ja kui sinno ommatset ja wennad sinnoga woime ellada iggaweste. Oh mo kallis Jesus! sinna olled selge arm, heldus ja rööm. Sinna olled se õige walgus, mis meid walgustab; sinna olled se õige te, mis Issa pole juhatab; sinna olled se iggawenne tõdde, mis meid õppetab; sinna olled se iggawenne ello, mis meid ellawaks teeb; sinna olled se iggawenne arm, mis läbbi Jummal omma armo annettega meile tulleb; sinna olled se iggawenne õigus omma lunastamisse läbbi, mis meid õnsaks teeb; sinna olled se iggawenne surem Preester, kes meid õnnistab, meie eest pallub, ja kes isfiennast täiels lunnastamisse hinna meie pattude pärrast on annud. Sinno ello on inimeste walgus. Nende rõmustami teks olled sa taewast mahhatulnud; sa olled inimesselts sanud, et inimesselts woiksid Jummal lapsiks sada. Oh! kui armas olled sinna minno süddames? Mis illus on so näggo; mis armsad on sinno wiisid ja kombed! Mis lahked on sinna õnned, sa feigeillusam inimeste seast! Oh! minno jöbber, tulle mo süddamesse; mo wend! ärra põlga mind; minno armastaja! ärra taggane minnust; mo peigmees! wotta mind wasto helde suandmissesega; mo süddame rööm! üh-

henda ennast minnoga, kinnita minno usko et sinna
 tõeste ja täieste omma Jummalikto werrega mind ol-
 led ärralunnastanud, ja et sa omma inimessesks-
 misse läbbi minno wennaks sanud, kellel halle meel
 minnoga on keige minno hädda pärrast, ja kelle jure
 minna keige waewa sees julgeste woin tulla ja kow-
 waste abbi otsida. Keigeennamiste tulleta mo mele,
 et sa minno lihha ja weere isseennese sees ülle keikide
 taewaste, ülle keige Inglise, jummalikto au sisse olled
 tõstnud, et minna keik tühja illo siin mailmas pean
 ärrapõlgama, ja õige usko läbbi jo siin taewas ella-
 ma ja sedda au tagganoudma, mis sinno sees minno
 iggawessesks rõmiks mulle on antud ja walmistatud.

Dh wõtta armas Jesufe!

So jängiks minno süddame.

Dh wõtta temmas hingada,

Et minna sind ei unnuستا. Amen.

Uel aastal.

Dh! keigewäggewam, iggawenne Jummal, ar-
 mas taewane Issa, meil on jälle üks aast sest wil-
 letsast ellust siin ma peäl möda läinud ja uut aasta
 algame sinno nimmel. Dh! Issand ja Jummal,
 kui wägga suur on sinno arm, mis sa meile tännini
 üsna isfalikkust heldussest ni rohkeste olled ülles-
 näitnud et kül meie omma pattude pärrast muud mid-
 dagi sinno käest ep olle teninud kui agga selget nuht-
 lust! Sa olled tännapäwani omma pühha sanna
 keige pühha sakramentidega meile hoidnud, meile
 rahholikkut wallitsust kintinud, meile iggapäwast leiba
 annud, meie süddamed rõmo ja toidussfega täitnud,
 keiksuggu tõbbe ja katko, waenlasi ja paljo abhastust
 mis siin hädda orrus woib juhtuda, armust meitefi

ärrasaatnud — sa olled meie majad, honed ja moisad
 tulle- ja wee-kahjo eest hoidnud. Sa kuidas jouak-
 sine keif sinno isfalikko heateggemisse sure hulga är-
 mis ja meile minnewal aastal olled ülles-
 näitnud. Sa olled meid kül ka karristanud meie
 mitmesuggu patto pärrast, agga siiski sa ep olle
 mitte omma armo meiteft ärrakäändunud. Sellesin-
 natse sinno armo eest anname sulle tänno ja kitust ja
 pallume sind allandlikkult: ärra arwa meile mitte
 süüks meie wannad pattud, misga meie sind ni wäg-
 ga olleme pahhandanud, waid anna neid andeks meie
 Issanda Jesusse Kristusse pärrast. Wallitse meid,
 et meie sest wannast happotaignast ja süüft ühtegi
 liggi ei wotta ue aasta sisse, waid et meie sedda
 wanna innimest eunesest ärra heidame ja sedda uut
 innimest selga panneme, kes Jummal sarnatses on
 lodud. Hakka nüüd, armas Issa, meid uesti önnis-
 tama, anna meile uesti sündinud süddamed, uenda
 meie jures omma isfalikko armo ja truust, anna meile
 pühhad mõtted ja õiged teud. Wotta meiteft ärra
 keif hirmo ja ärratenitud nuhtlust. Sa kui selsinnatsel
 aastal ja ello otsani ükski ainus tund egga silma pilk
 ei woi möda minna, kus meie ilma sinno abbita ei
 woiks sure hädda ja willetsusse sisse sattuda, siis hoia
 omma armo kät meie üle. Armolinne Jummal ja
 Issa, tule meie palwe heält, heida armo keigide in-
 nimeste peäle, jätta meile armust omma töe sanna,
 önnista keif õppetajad, ehita omma koggodust, kaäna
 hoolt kirritude ja kolide eest; toeta keif jummalakart-
 likud isсандad ja wallitsejad, önnista isfad ja em-
 mad, wallitse lapsed ja perrelapsed, kaitse meid söa
 ja werreärrawallamisese eest, sada ärra katko ja uälga

— hoia meid kurrati pettusse eest, lakkita meie tede peäle ommad pühhad inglid, anna head ilma, rahho ma peäl, meie süddamettele rõmo, meie ihhudele terwist — üht meelt keigile; önnista kätte tööd, põra pattusid ümber, kinnita jummalakartlikkud, ärraeksitud jälle taggañ öige te peäle, parranda meie waenlaste meelt, taple meie kiusajatte wasto, murretse lesjede ja waeste ette, toida keik näljatsid, joda jannotumad, jahhuta keik willetsed, peästa lahti keik ilma süta wangid, rõmusta waltsesed ja kurblikkud, anna haigedele terwist, awwita keiki kel abbi waia, jahhuta jouetumad, kaitse te kääjad, peästa neid, kes surma abhastusses on. — Jesusse Kristusse sinno armsa Poia, meie Isfanda läbbi! Amen.

Esimesesl pühapäwal pä. ast Kolme kunniga pühha.

Isfand Kristus, ja pagganatte selge walguis, kes ja tänna omma armsa emmaga esimesest korda Jerusalemma liina pühha kotta läksid, ma täüman sind et ja minno pärrast olled seädusse alla heitnud ja pallun sind: walguista mind, et ma ennast sulle ohwrisk ärraanuan, mis on ellaw pühha ja sinno mele pärrast ja et ma saggedaste süddame palwega sinno kotta lähän. Anna mulle ka, et ma ennast ärralahhutan keigest pattust ja kurjast melest, se läbbi et ma omma pühha ristmist meles pean ja kängeste woitlen omma ärrarikkutud lihha ja werre wasto. Ja kui ma selle pühha tö jures wägga joueto ollen, siis puhhasta sinna isse mo pattust meelt ja ärrarikkutud süddant omma pühha Waimo ja omma ilma süta werrega. — Anna mulle iggal aial armust, et so peäle watan

omma waimo filmadega, kui maailma õige walguſſe peäle ja et ma keif omma ello aega pimmeduſſes ei käi, waid et ma keiges häddas ja willetsuſſes ja süddame abhastuſſes õige uſſo kättega ſo ümber hakkam, ſind ommas süddames kannam ja ſinnuſt aino ükſi römüſtan. Süta mo ſees omma walguſt, et ma ſo jummalikko tahtmiſt moiſtan ja süddame pohjaſt ſind pallun: ann mulle ellawat uſko, miſ ennast hea teggude läbbi inimmeſte ees ülleſnäitab, et Jummal taewas ſe läbbi ſaaks lidetud ja auuſtud. Walguſta mo filmad et ma ſurmas ei ſurre, aia ärra omma au paistuſſe läbbi keif pimmeduſt ja nödruſt mo meleſt, et ma iggapääw ſo armo läbbi uendatud ſo filmade ees rojateſ ei ſa. Ja kui mo ello ots liggi tulleb, ſiis hoia ſinna mind, oh tru Onniſteggia, omma pühha käega ja ärra laſſe mind mitte langeda et Sardan omma kiuſatustege mind iggaweſte ſinno käeſt ei ſa wäljakiskuda. Anna mulle röömsa ja õnſa otſa, nenda kui wanna Simeonile, et minno ſurm magguſateks unneks ſaaks ümbermudetud ja et ma ſind keige pühhadega iggaweſſes walguſſes woikſin nähhä ſada. Iſſand Kriſtus, ma ollen ſo orri, ſeſt ſurm ſadab mind iggaweſſe elluſſe! Amen.

Paasto aial.

Oh! Iſſand Jeſus Kriſtus, keſ ſa meile waeste hukkamoiſtetud pattuſtele omma pühha ilmaſüta kannatamiſſe läbbi omma taewasſe Iſſa armo ja iggaweſt ello olled ärrateninud — meie tänname ſind ſäddame pohjaſt ſinno armo eeſt, ſinno kannatamiſſe ja ſurma eeſt ja pallume ſind: pea meid iggaweſte ſelle jures ülleſ, et meie ſinno kannatamiſt

kalliks peame ja kidade, ja anna meile armo omma Pühha Waimo läbbi, et meie sinno kallist lunnastamist ja heateggemist tännolikko süddamega tunneme ja kidade ja se läbbi same kinnitud uskus, römustud lotusses ja kumaks tehtud armastusses, julgemaks tehtud kannatusses ja truiks sannawõtmisses ja et pattule surreme. Wimaks aita meid ka armust, et meie ommas wimatstes otsas sinno werrikest surmast ennast römustame iggawesseseks elluks, oh Issand Jesus Kristus! Amen.

Surel neljapäwal.

Ma tännan sind, Issand Jesus, et sa omma armsa koggodusse heaks ni pühha Jummalalanda ja ni õnnist hinge rooga olled walmistanud. Sa olled isse se pühha lunnastamise hind, se ainus ohwer minno pattude eest, kes sa pühhas öhtosõmaaias kui se õige pasatal mind waest näljalist pattust, agga füsiki kahhetsewat innimest omma pühha ihho ja werrega toidad. Ue ni wäggewaste keik omma ärratenitud warra ja heateggemist kinnitad. Oh magus Issand Jesus, se leib, mis meie söme, on se ühhendaminne sinno ihhoga ja se tänno karrikas, mis meie tännoga õnnistame, on se ühhendaminne sinno werrega. Oh! kuidas ma jowan sulle omma Jummalale ja Issandale sedda ärratasjuda, et sa minnoga tahhad ühte jada, ja nisuggust taewalikko ja jummalikko ühhendamist minnoga olled seadnud, mis läbbi minna mitte ütspäinis sinno, waid ka pühha kolmaino Jummalaga saan leppitud! Armolinne Issand, selsammal aial, kus sa mind omma pühha ihho ja werrega södad ja jodad,

ühhendad sa ennast minnoga et ma sinno ihho liik-
meks saan! Sa jaggad mulle keik ni rohkeste,
et nüüd keik sinno sannawõtminne, sinno ärra-
teniminne ja sinno õigus minno ommaks jääb ja et
minna se läbbi omma Jummalä ees ni õige ja mele-
pärraline ollen, kui sinnagi olled. Sa olled ni kan-
get sõbrust minnoga teinud, et sa iggal aial minno
sees tahhad ellada, mind omma Pühha Waimo läbbi
ellawaks tehha ja ei iggaweste minnust lahtuda. Mo
Issand ja mo Jummal, kui wägga rõõmsaste kiini-
tad sa mo lotust! Aita, Issand Jesus Kristus, et
meie ühhendaminne woiks pääw päwalt ikka kindla-
maks jada, et ma woiksin sinno ärratenimisest ikka
ennam rõmüstada, et ma so sees juurdunud sinno är-
ralahhutamatta liikmeks woiksin jada, kes so külles
poob! Oh! siis ella ja wallitse mo sees, Issand
Jesus, omma Issa ja Pühha Waimoga ja ilmuta
ennast wahwaste mo sees, ja te mind õige ellawaks,
pühhaks ja õnsaks hinge polest, et ma puhhastud,
ärrapestud süddamega, pühha moõõstusega, ue kele
ja ussina kätte ja jalgega sind rõmoga teenin ja Jum-
mala wäe läbbi iggawessesks auuks saan õnnistud ja
hoitud! Amen.

Surel redel.

Se on sinno pühha kannatamisse ja surma
pääw, Issand Jesus, — meie leppitamisse suur pääw
— se õige ja suur ohwerdamisse pääw, kus sinna, se
ilmasüta Jummalä tal ennast olled lastnud ohwer-
dada ja tappa ristisambas ja omma ello meie eest
sü ohwrüks olled ärraandnud. Oh! Jesus, minno
iggawenne õn, kes sa sel surel redel minno assemel

omma Issa ees olled wait olnud ja sannawõtmis-
 surmani temma wiha minno pärrast kannud — anna,
 et ma tänna sedda õiget suurt redest päwa hästi wal-
 mistud süddame ja pühha melega pühhitsen, sel nä-
 wal ennast lahti teen keigest aialikkust tööst ja puhkan
 keigest pahhast mõttest. Oh! Jesus, sa ustaw orri,
 kui kibbe ja raske on sel aial olnud sinno kannata-
 minne, kui auwäärt ja pühha sinno ärratõimimine!
 Pühhitsetud sago sinno pühha nimmi, sinno kibbeda
 wallo ja hirmsa ärrateoiamisse, sinno ütlematta sur-
 ma abhastusse pärrast, mis sa minno kõlwatuma
 pärrast olled ärrakannatanud, sinno werriise higgsi
 pärrast, mis sa minno pärrast olled higgsistanud.
 Tõeste, meie haigusjed olled sa emese peäle wõtnud
 ja meie wallo kannud; minno pattud ollid need ohha-
 kad ja wihsad, misga sinno pühha pea sai hawatud
 ja sinno pühha ihho tappetud ja minno ülleastmisse
 on need terrawad naelad, misga sinno pühhad käed
 ja jallad said läbbiuritud! Sa olled omma ello sü-
 ohwriks ärraannud, se karristus olli sinno peäl, et
 meil piddi rahho ollema ja sinno muhkude läbbi on
 meil terwis tulnud. Se eest tännan sind, Issand
 Jesus Kristus, et sa mind omma werrega olled lun-
 nastanud ja mind omma Issaga leppitanud. Aita
 mind armust, minno pattud nenda ärratunda, et nad
 ülle pea ei kaswa — aita minno efsitused nenda
 nutta, et nad iggaweste mind ei koorma, anna min-
 no sannakuulmatta meelt nenda pärrandada, et ma so
 iggawestest pärrandusest oõsa woin sada. Oh! sa
 armas lunnastaja, kes sa minno pattud olled maks-
 nud, ärra lasse mind ilmatundmatta pattude sees
 ärrasurra, waid anna, et ma sind ja isseennast hästi

tundma õppin, iggal aial sinno ees ennast allandan ja sind iggaweste kui omma ainust õnnisteggiat ja sü õhwrit kalliks pean. Niita mind ka eddespidi, Issan^d Jesus, et ma sinno peäle watades risti ja teik kannatamist ennese peäle wöttan ja keiges kiusatusses wasto pannen ja walmis ollen, omma hingest, nenda sinno tahtminne on, sinno pärrast ärraandama. Oh! hoia mind ka armust, liigjulgusse cest, et ma sinno pühha werd jalgega ei sõtku egga ka sinno armastusse ja truusse wasto tännamatta ei olle, waid anna, et ma so heateggemist tännoga wastowöttan ja sinno pühha sanna rõmoga tulen, ööd ja pääwa se cest hoolt kandes, et sinno pühha kannataminne ja surm ei sa leitud minno jures asjata ollemast! Amen.

Kristusse üllestousmisse pühhal.

Oh! sa keigewäggewam, patto, kurrati, surma ja pörgo ärrawoitja, Jesus Kristus! minna tännan sind süddamest sinno rõõmsa üllestousmisse pärrast, mis läbbi sinna surma käest woimust ärrawötnud ja hukkaminnematta ello walgusse ette tonud. Sinno käes on nüüd surma ja pörgo wötmed. Sa olled furnud olnud, ja wata, nüüd ellad sinna iggawessest iggaweste. Surm, kus on nüüd sinno odda? Pörgohaud, kus on sinno woimus? Kitus ja tänno olgo sulle, kes sinna sedda woimust nende peäle meile olled saatnud. Sepärrast on minno südda rõmus, sest nüüd kestab mo au iggaweste. Taewane Issa ei olle sind mitte surma sisse jätnud, waid ürrikesse aia pärrast üllesärratanud ja iggawesse auga kui kroniga minno heaks sind ehhitanud. Minna ollen

nüüd tõeste sinnoga üllesärratud, ja sinno sees üllestousnud, et ma ue ello sees pean käima. Sinna olled isfi tõeste se üllestousminne ja ello; kes sinno sisse ussub, ei lähhä se surma, et ta kül surreb. Sinna olled usklikkude ello, ja ei surre mitte, sepärrast ei woi ka nemmad omma ello mitte ärrakautada. Oh minno Issand! kuidas olled sinna sure auga ommast hauast üllestousnud, nenda et Ma wärrisenud, ja sinno waenlased kookunud ja suurt hirmo tunnud. Agga omma sõbradele, neile patto kahhetsewa Süngrittele, olled sa ennast heldeste näitnud, ja Mariale ütelnud: Minne ja üttele minno wendadele: Minna lähhän ülles minno ja teie Issa, minno ja teie Jummalajure. Oh! kui rõõmsaste olled sa pärast isfi nende jure tulnud, ja rahho Jummalaga neile kulutanud. Sa olled nendega sõnud ja jounud nende usso kinnitusses, et sa tõeste ellad, ja olled nende süddamed taewa rõmoga jahhutanud. Oh sa helde, armolinne, rõmus ja ellaw rahho saatja! tulle ka minno süddamesse ja rõmusta minno waese hinge. Kuluta mulle ka, et sa Jummalajure, pattude andeksandmist, õigust, woimust, rahho, iggawest rõmo ja ello omma üllestousmisses läbbi minnule olled saatnud, ja patto, surma, kurratit ja iggawest hukkatust ärrawoitnud, ja minno heaks kautanud. Nüüd anna armo, et ma süddamelikko pattuspöörmisses läbbi ka waimolikkul kombel pattusest ellust üllestousen, ja sinno auuks eddespiddi ue ja wagga ello sees woiksin ellada. Touse sinna minno sees ülles, rikku kurrati teud minno süddames ärra, ja wallitse omma Waimoga seal sees kui minno hinge Kunningas. Kui nüüd selle

Waim, kes sind surnuft on üllesärratanud, minno fees ellab, siis wöttab fesamma Waim, kes sind, minno Jefust, surnuft on üllesärratanud, ka minno surnud tehha haudas ellawaks tehha, sepärrast et ta seäl fees kui omma hone fees siin on ellanud. Siin on meie ello warjule pandud sinno fees, agga seäl sawad meie ihhud sinno ärraselletud ihho sarnatseks sama, ja meie peame sinnoga au fees arwalikkus sama ja jäma iggaweste.

Dh armas Issand, Jesus Krist!

Sa toufid surmast ülles,

Meid peästa surmast, kurratist.

Meid hoia ommas sülles;

Dh aita omma Waimoga

Meid keik uut ello algada,

Mis sinna meile saatsid, Amen.

Kristuse taewaminnemise pühhal.

Dh! sa feigewäggewam ja iggawenne ello Würst, Jesus Kristus, kes sa omma rõõmsa taewaminnemise läbbi Jummalä au parrema käele olled istnud, ja ommad waenlased, patto, surma, kurratit, mailma ja iggawest pörgo omma jalgade alluseks järgeks pannud. Kuida pean minna seddasuggust woimust ja wallitsust hästi kül kiitma ja tännama? Sa olled meie pattude puhhastamist isfiennese läbbi teinud, ja pärrast üllemaks sanud kui keik Inglid taewas. Sest sinno taewane Issa on sind pannud istma omma parrema käele taewas feige Würsti walla, ja woimuse, ja wäe, ja wallitsuse, ja keik ülle nimemis nimmetakse mitte ükspäinis sessinnatses, waid ka tulles ilmas, ja temma on keik sinno jalgade alla pannud, ja on sind pannud Peaks koggodussele, et sa

isfiennesega keif piddid täitma. Nüüd olled sa meie Beä, ja meie, sinno liikmed, olleme jo sinnoga ja sinno sees taewaste asjade sekka seätud. Nüüd tahhad sa ommad liikmed ello, walgusse, woimusse, rahho ja römoga täita. Sa olled meie iggawenne surem Preester, ja tahhad meid omma pühha Waimoga woida. Nüüd woid sa nende palwed kuulda, ja neid õnsaks tehha, kes sinno nimme appi hüüwad, ja sinno peäle lootwad. Et sinna nüüd, kui meie Beä, taewas ellad, siis tommad sa ommal aial meid, so liikmed, ennese järrele, et meie seäl olleme, kus sinna olled, ja sinno au nähha same. Se peäle lodame meie, ja sesinnatse lotusse järrele peab meie ellamine jo siin taewas ollema; sest kus meie warra on, seäl peab ka meie südda ollema, et meie sedda tagganouame, mis ülleweel on, ja ei mitte sedda, mis Ma peäl on. Tomma meie süddamed ennese pole, siis meie palwega jookseme sinno järrele. Anna meile pühha himmude tiwad, siis meie järrestikko õhtamistega usso läbbi lenname sinno pole. Oh! millal tullen ma sinna, et ma sinno palle saan nähha? millal saan ma omma taewaminnemist piddama minno ja sinno Issa, minno ja sinno Jummalä jure? Tulle, Issand Jesus, ja wotta mind ennese jure. Jah! Amen.

D Jesuke, so järrele
 Meid tomma wäggewaste,
 Meid pühhaks te, et ellame
 Kui õnsad iggaweste, Amen.

Welligühhi päwal.

Oh minno kallis Issand Jesus! kuida woin minna sind kül tännada se sure jummalikko ja kalli

änni pärrast, mis sinna meile olled tootanud ja üttel-
 nud: minna tahhan omma Waimo wäljawallada
 keige lihha peäle, et nemmad peawad kossuma kui
 rohhi jõe äres. Jahhuta minno ärrakuinud süddant
 omma Waimoga kui elloweega, et ma woiksin head
 wilja sulle kanda. Oh! walgusta, sojenda ja süta
 minno südda õiges uskus, armastamises, palwes
 ja Jumjala kitusses, et so Waimo ännid minno
 sees woiksid põlleda ja paistada. Oh pühha Waim!
 sa kallis Jumjala tulloke, walgusta meid. Oh sa
 ello wessi! jahhuta meid. Oh sa Jumjala hing!
 te meid ellawaks. Oh sa pühha Jumjala förm!
 kirjota omma kässo сана meie süddame sisse. Oh
 sa wäggi üllewel kõrges! kinnita meid meie nõdrus-
 ses. Oh sa taewane römo ölli! rõmusta meid meie
 kurbdusses; sa soe wihmoke! kossuta meie ärranärt-
 sinud süddamed. Oh Jesus! walla meie peäle roh-
 keste sedda õige palwe Waimo, kes meie eest ja meie
 sees pallub ilmaräkimatta õhtamistega, ja kes meie
 waimoga tunnistab, et meie Jumjala lapsed olleme.
 Lasse tedda meie sees allati õhtada: Abba, aita ar-
 mas taewane Issa! et meie sest palwest woiksim
 tunda, et so Waim meie sees ellab. Temma olgo
 meie sees üks tarkusse, hea nou ja Jumjala kartusse
 Waim. Ta tehko meie süddamed selle kolmaino
 Jumjala honeks. Ta sünnitago meid ue sündimis-
 se läbbi üks lomaks Jesusse Kristusse sees. Oh sa
 iggawenne Waim! pöra meie süddamed sestfennatsest
 ilmalikkust ellust ärra iggawesse ello pole. Ghita
 meie sees Jumjala riki ülles, mis on õigus, rahho
 ja rööm pühha Waimo sees. Meie Issanda Je-
 susse tootust möda õppeta, juhata, kinnita, jahhuta

meid ja te meid ellawaks; olle meie eestkostja, abbi-
mees, nouandja, wäggi, meie hinge walgus ja rööm
keige kurbdusse sees. Olle meie waimo wäggi, et
meie lihhalikkud himmud ennese sees woiksimeläm-
matada, et sinno hea Waimo wisid ja kumbed agga
meie sees woiksid kosfuda ja kaswada. Oh meie ai-
nus hinge rööm! hoia meid, et meie sind pattudega
ei kurwasta ehk enneseft ärra ei aia, waid jä meie
süddamesse, ja ella meie hinge sees sefinnatse ja tul-
lewa ello sees. Sinna au Waim, hinga meie peäl,
ja anna meile Jummalala au nähha siin uskus ja wai-
mus ja seäl iggawesses ellus.

Oh Issa, helde jaggaja!
Oh! kule palwed armoga,
Ja sedda ainet anna:
So waimo meile läffita,
Siin temma läbbi juhjata,
Ja taewasse meid kaäna, Amen.

Patto tunnistus.

Minna waene pattune inimenne, kes ollen
patto sees sadud ja sündinud, ja pärrast keige omma
ello aia pattuses ellus ellanud, tunnistan keigest süd-
damest sinno keigewäggewama Jummalala, omma arm-
sa taewasse Issa ette, et ma ei olle sind ülle keige
asjade, egga omma liggimest kui isseennast armas-
tanud. Minna ollen, parrago Jummal! monne-
sarnatsel kombel sinno ja so pühha kästude wasto
patto teinud mõttede, sannade ja teggudega, ja tean,
et minna sepärrast pörgo ja iggawesse hukkatusse
wäärt ollen, kui sa nenda tahhastid nuhhelda, kui
sinno kange kohhus käsib, ja minno pattud on teni-
nud. Agga sinna armas taewane Issa, olled too-

tanud armo anda ja hallastada keige waeste pattuste peäle, kes ommast patto ellust ümberpöörwad, ja kindla usfoga so pohjatuma hallastusse ja meie Issanda Jesusse Kristusse kalli lunnastamisse peäle lootwad; meile tahhad sa andeks anda, ja nende pattud neile mitte süüks arwada, mis nemmad ial enne sinno wasto on efsinud. Se peäle lodan ka minna waene pattune, ja pallun sind allandikkult: Olle sinna omma helde tootusse pärrast mulle waesele armolinne, ja anna mulle keif mo pattud andeks sinno pühha nimme kitussfeks ja auuks! Amen.

Tänno andminne pattude andeks andmissse eest.

Oh! helde armolinne Jummal ja Issa, ma annan sulle keigest süddamest tänno ja kitust et sa mulle waesel pattusel nüüd jälle omma sullase minno õppetaja läbbi keif mo pattud olled andeks annud, mulle jälle ueste iggawest ello tootanud ja mind omma armo süllesse wastowõtnud. Ma pallun sind süddamest, anna mulle omma pühha Waimo ja loo mo sees üks puhhas südda et ma kindlaste ussun, et keif mo pattud Kristusse läbbi on andeks antud. Misugguse melega tahhan ma sinno armsa Poja Jesusse Kristusse tõsüst ihho ja werd leiwa ja wina al süa ja jua omma hinge õnnistussfeks. Alita mind ka, oh! sa truun Jummal, et ma eddespidi patto eest hoian, süddamest patto wiiskan, ja sinno kartussfes ellan, sinno pühha nimme pärrast! Amen.

Palwe, kui sa tahhad hästi hinge kasuks Jeesuse laua jure tulla.

Oh! armas Issand Jeesus Kristus, mo hinge karjane ja õppetaja, sinna olled ütelnud: minna olen se ello leib, kes minnust sööb sellel ei pea nälga ollema, ja kes minno sisse ussub, sellel ei pea ial janno ollema. Minna tullen so jure, ja pallun allandlikkult, et sa tahhaksid mind walmistada õigeks woõraks selsinnatse taewalikko õhtosõmaaia jure, ja mo hinge rõmustada, ja õige tee peäle juhhatada. Anna mulle armo, minno pattud süddamest ja tõeste tunda ja kahhetseda, ja ehita mind se õige usso pulma ridega, et minna se läbbi woiksin nouda, wastowõtta ja hoida, mis sinna omma kannatamisse, surma ja üllestousmissse läbbi mulle olled saatnud, et ma nenda woiksin õige woõras so laua jures olla. Anna minnule üks südda, mis allandlik on, ja pea leppib, et ma heal meel andeks annan neile, kes mind kaetsewad ja wihkawad. Ritku mo süddamest keik tiggedusse ja wihha jured, ja istuta mo hinge sisse armo ja hallastust, et minna keik inimessed sinno pärrast armastan. Sinna olled isse ütelnud: haigedele lähhäb arsti tarwis, ja mitte terwettele. Minna waene ollen haige, aita ja te mind terweks hinge polest. Sinna ütled: Tulge minno jure keik, kes teie ollete koormatud ja waewatud; minna tahhan teile hingamist sata. Oh armas Jummal! ma ollen mitme pattoga koormatud, wõtta neid minnult ärra, ja peästa mind sest patto koormast; ma ollen rojane, puhhasta mind; ma ollen pimme, walgusta ja te targaks mind; ma ollen waene, te minno hinge rikkaks; ma ollen ärrakaddunud, otši mind;

ma ollen patto läbbi hukkamoiistetud, te sinna mind önsaks. Mo kallis hinge peigmees, Jesuke! peästa mind mo ennese tahtmisest ja wotta mind omma holeks, sest sinno sees woin ma ellada, isseenneses surren minna; sinno sees ollen ma öige, isseenneses ollen ma pattune; tulle sinna mo jure, ja anna minnule omma armo, ello, öigust, heldust ja hallastust. Oh! kallis Jesuke, mo hing on sinnota surnud, te sedda ellawaks, temma on haige, te sedda terweks! mo südda on paljas keikist häist kombedest, täida sedda öige usso, armastusse, allandusse, pühha himmude ja keige hea kombedega, et ma woiksin nenda, kui sinna tahhad, omma hinge ette murretseda, sinno jurest ilma kawwalusseta keige pattude wasto abbi otsida, ja nenda woiksin iggawest sinno jure jäda, kuida sa olled ütelnud: kes minno lihha sööb ja minno werd joob, se jääb minno sisse, ja minna temma sisse, ja ma tahhan tedda üllesärratada wiimisel päwal. Walmista mo hinge nenda, armas Issand Jesus Kristus, omma kalli kannatamisse, surma ja üllestoumissesse pärrast, Amen.

Tänno, kui sa olled auwaste Jesusse laual olnud.

Oh! armas Issand Jesus Kristus, ma tännan sind süddamest, et sinna mind omma kalli ihho ja werrega olled söötanud ja jootanud. Ma tännan sind keige sinno armo eest, et sa minno heaks olled innimesseks sündinud, mo pattude pärrast surma wasto woitelnud ja werd higgistanud. Ma tännan sind ka keigest süddamest, et sinna mo sü pärrast wõt- sid kannatada keik hädda, waewa, ahvastust, hawad,

teotust ja naero, kibbeda kibbowitsa kroni ja muud wallo, et sinno wasto filmi süllitati, et sind risti lödi ja hirmsaste surmati. Ma tännan sind keige hea eest, mis sinna mulle se läbbi olled saatnud. Sa olled minno heaks teinud, mis Jummal kange käst moistis ja kästis, ja olled mo patto süüd maksnud, taewasse Issaga mind leppitanud, ja nenda minnule saatnud pattude andeksandmist, iggawest õigust, pühha Waimo abbi ja iggawest ello. Keik sedda head tahhad sa omma kalli õhtosõmaia läbbi minno mele tulletada. Kuida ollekõd sinna, armas Issand Jesus, minnule woinud kallimat armo panti anda? Anna mulle armo, et ma sedda head ial ei unnusta; sinno pühha ihho ja werri pühhitsego ja õnnistago mo ihho ja hinge, peästko mind keigest rummalussest ja hoidko mind allati keige pattude eest. Armas, helde õnnisteggia, ella sinna mo sees, ja sada wälja mo süddamest keik kurjad patto kombed, et minno südda ükspäinis sinno hone woiks olla. Sinna kiblad ennast mo hingega, ja tõstad sedda kunninglikuks emmandaks; sepärrast ei sünni mulle mitte ennast pattude ja roppo ello orjaks anda, ja kadduwad patto rõmo läbbi sedda suurt au kautada. Eh hita mo hinge waimoliko ehtega, kange usso, tullise armastusse, põllewa lotusse, kalli allandusse, pühha kannatusse, tassase mele ja süddamelikko palwega, et minna sind ükspäinis, armas Jesus, iggatsen, ja sinnoga ühhes ollen, sögo ehk jogo, maggago ehk walwago, ellago ehk surrego minna. Olle minno sees, et ma woiksin sinno sees olla, sünnust räkida, laulda, ja allati sinno peäle möttelda, õige usso sees

fiit ilmast ärralahkuda, wiimisel päwal römoga ülles-
toustä, ja iggawesse römo sisse sada, Amen.

Haige innimesse Palwe.

Oh! helde ja armolinne Jummal, sulle tun-
nistän minna ja kaeban, et minna ep olle tännini
nenda mitte ellanud, kui sinna omma sanna sees ol-
led kästnud; waid ma waene ollen omma kurja him-
mude järrel ellanud. Oh! mis kurb on mo südda,
et ma nisuggune ollen olnud. Sepärrast tunnen
minna ka, et sa öigusse pärrast sedda haigust olled
mo peäle pannud, et ma pean omma patto hirno ja
hädäda öppima tundma, ja sinno käest abbi otsima.
Sa öige Jummal moistad kohhut mo peäle, et mind
mailmaga ei pea hukka moistetama. Sa tulletad
mo mele sesamma haigusse läbbi, et ma surrelik ol-
len. Beästä mind, helde Issa, enne kui ma surren,
minno patto häddast. Dns se so pühha tahtminne,
et ma pean haige ollema, siis sündko sinno hea taht-
minne. Hoiä agga mo hinge kurja küsatusse eest.
Olgo se haigus minno hinge kassuks ja rohhuks, et
mo hing sest parramaks saaks. Hoiä mo süddame,
mele ja mötted Jummalä rahho sees. Oh! heida
armo minno peäle, sest sa olled mo Loja, ärra rikku
omma waest loma. Kui se haigus ep olle surma töb-
bi, siis äita mind, ja äanna mulle surest armust mo
endist terwist jälle, sest ma ollen rammoto. Oh! sa
Jummalä Boeg, Jesus Kristus, wötta sinna mind
isse arstida; wähhenda mo wallo ja parranda mind
omma pühha hawade läbbi. So pühha kannatus ja
surm olgo mulle ello rohhuks. Dns ägga, armas
Jummal, sinno tahtminne, et sa mind se haigusse

lääbi tahhad sest kurjast ilmast ärrakorristada, oh! siis aita mind omma pohjatuma armo pärrast, et ma õnsaste siit ärralähän ja nenda surmaga woitlen, et ma sedda ärrawoidan, Jesusse Kristusse surma ja surmawoitlemisse pärrast, Amen.

Surreja õhkaminne.

Oh! Issand Jesus, olle mulle armolinne, heida armo mo peäle ja pea mind ülles omma kalli werrega, wotta mind eunese jure omma iggawesse taewariki. Ma annan omma waimo sinno kätte. Aita mind omma armo lääbi! Amen.

Palwe õnsa surma pärrast.

Armas palluja! Et meie innimesed keif patto pärrast peame surrema, agga suur Jummal on omma pühha nou järrele meile heaks surma tunnifest warjule pannud, nenda et meie ei tea, kas se tännane pääw woi ka sesamma tund ei ja wiimne ollema, siis tehkem iggaüks — et meie äkki ja pahha surma eest saaksime hoitud — peäle hommiko ehk õhtopalwet seddasinnast palwet ja üttelgem nenda:)

Oh! armas Issand ja Jummal, ma ellan, agga ma ei tea, kui kaua; ma pean surrema, agga ma ei tea, mil aial; sinna mo taewane Issa, tead sedda. Kui nüüd sesamma pääw, sesamma tund woi õ mo ello wiimne peaks ollema, siis sündko sinno tahtminne, mis iggaweste pühha on! Sinno tahtmissse järrele ollen ma walmis õiges uskus Jesusse Kristusse omma kalli lunnastaja peäle ellada ja surra. Agga armas Jummal kule seddasinnast mo palwet, et ma äkkitselt patto sees ei surre ja hukka ei lähhä. Anna mulle tõssist patto tundmist ja kahhet-

sewat meelt — panne mo pattud mo ello päiwil mo filmade ette, et nad wiimisel päwal ei sa mo filmade ette pantud, ja et ma inglide ja innimeste nähhes häbbi sisse ei sa; waid kinki mulle ni paljo aega, et ma woin pattust pöördä, ommad ülleastmised süddamest tunda ja üllestunnistada ja pattude andeksandmist ja hingamist sinno pühhasst sannast sada. Oh! armolinne Issa, ärra jätta mind mitte mahha ja ärra wotta omma Pühha Waimo mitte minnust ärra! Sa tunnend mo süddant ja mo süddame lotust, oh süddame tundja, mo usko kinnita ja hoia mind iggawesses elluks! Anna mulle surra, kui se so tahtminne on, agga aita mind ka önsaste surra! Amen.

Tenija pälwe.

Oh! Issand Jesus, sa pühha Jummal Boeg, ma tännan sind, et sa olled ennast allandanud ja sullase näggo ennesele wötnud ja se läbbi minno sullase pölwe nenda önnistanud ja au pölweks teinud, kelles ma woin so mele pärrast ellada. Ma pallun sind, aita mind, et ma sind auustan sessinnates pölwes, nenda kui sinna omma Issa olled auustanud se läbbi, et sa sannawötlikkus said surmani, peälegi risti surmani. Sa kässed ommas pühhas sannas sullasid omma issandatte ja wannematte sanna kuulda, mitte ükspäinis heade waid ka tiggedatte, keige kartusse ja wärrisemisega süddame tunnistusse pärrast otse kui sinno ees ja et nemmad ei pea tenima filma kirjaks kui need, kes püüdwad innimeste mele pärrast olla, waid kui sinno sullased, kes sinno tahtmist süddamest tewad ja heal melet sind teniwad ja

ei mitte innimesfi. Sepärrast pallun sind, aita mind, et mind leitakse kui üht truu sullast sinno palle ees, hoia mo südda, mo käed ja mo su, et ma nende wasto, kelle leiba ma söön, ühtegi kurja ei te egga rägi, waid et ma keikis ustaw ollen, neid sannakuulmissega tenin ja keik omma tööd heal mehel teen et Jummalä õnnistus ka minno waese tö läbbi woiks kaswada mo perrewannema koias. Agga aita mind ka, oh armas Issand ja Jummal, et ma omma aialikko tö jures sind ärra ei unnusta, et ma innimesfi ennam ei kule kui sind, et ma puhta süddamega sind tenin, warra ja hilja sind waimus ja töes kummar-dan ja keikis paifus nenda ellan, kui ühhe ustawa Jummalä orja kohhus on. Seks anna mulle omma armo ja omma waimo wägge! Amen.

Tekäija palwe.

Reigewäggewam Jummal! sinno nimmel tahhan ma tele minna ja sind appi hüüda, et sa wöttaksid mo wäljaminnemist ja sissetullemist hoida ja mind so tede peäl üllespidada, et mo sammud ei eksi. Anna õnne, senna kohta sada, kus ma lähän; hoia mind te peäl keige patto ja kahjo eest ja sada mind hea terwissega jälle taggasi mo ommaste jure, kedda ma keige omma maja ja keigega, mis sa mulle annud, sinno armo holele jätan. Läkita ommad pühhad inglid mo tede peäle, mulle seltsimehhiks, kes mind saatwad ja hoidwad. Olle sa isse, oh! armas Issand Jummal, mo sataja ja juhataja ja seisa mo jures ja jä mo parrama pole, nenda kui sa omma jüngrittega Emmausse linna lätsid, et ükski kiusaja egga waenlane ei ihhule ei hingele kahjo ei

woi tehha! Summal Issa önnistago mind, Issand
 Jesus Kristus hoidko mind, Pühha Waimo wäggi
 walgustago mind! Oh! Summal, anna mulle an-
 deks keik mo pattud ja pärrast surma iggawest ello!
 Amen.

Palwe keigesugguse hädda aial.

Armas Issand Summal, keik on öige, mis
 sinna teed. Sa olled meile tunnistanud, mis meile
 öonne ehk hukkatust, ello ehk surma, head ehk kurja
 sadab, et meie piddime targaks sama, ello ja head
 tagganoudma, sind armastama, ja sinno sanna kuul-
 ma. Agga meie olleme, parrago Summal! kurja
 armastanud, ja head ärrapölgnud, ja nenda wasto
 ofsa teinud, et meie so pühhast tahtmisest ei olle ho-
 linud, waid omma kurja meelt möda ellanud. Se-
 pärrast on sinno kohhus öige ja pühha, et sinna, ar-
 mas Summal, keik sedda willetsust meie nuhtlusseks
 ja ka meie heaks ja hinge parrandamisest meie
 peäle olled saatnud. Sind, oh helde Summal! ol-
 leme meie wihhastanud omma kurja kombede ja teg-
 gudega, ennamgi kui meie wannemad. Mis siis in-
 nimesed ommas ellus nurrisewad? iggäüks nurri-
 sego omma pattude wasto, kiusago ja katsugo omma
 ello ja tööd, ja nenda töstkem ommad süddamed ja
 käed Summala pole ja üttelgem: Meie, meie olle-
 me patto teinud ja sannakuulmatta olnud, sepärrast
 ep olle sinna, öige Summal, nüüd mitte armo heit-
 nud; waid olled omma wihha meie peäle otsego wäl-
 jawallanud. Oh Issand! meie tunnistame omma
 endist kurja ello, ja häbbeneme omma eksitusse pärr-
 rast; sest meie olleme kurjaste patto teinud; meil on

wägga paljo süüd, meie olleme nuhtlusse wäärt, sest et meie olleme kõrwale läinud se tee peält, mis sinna meid olled käskinud, ja sepärrast on sesinnane suur hädda meie kaela peäle tulnud. Oh armas taewane Issa! meie tunnistame sinno ette omma ja omma wannematte pattud, ja jummalakartmatta ello, ja pallume sind süddamest, anna meile armo, et meie neid woikšime öiete tunda, kahhetseda, ja wihkada. Heida armo meie waeste peäle omma sure hallastusse pärrast, nenda kui sinna enne olled andeks annud, et meie saakšime sinno suurt armo ja wägge nähha. Sinna olled tootanud, ja üttelnud: Issand on kannatlik, armolinne ja ustaw, temmal on wägga halle ja arras meel; temma annab andeks keik ülleastmised ja pattud. Sepärrast kule nüüd meie palwet, armas Issand Jummal, ja olle meile armolinne; ehbita jälle ülles, mis on ärrarikkutud, ja parranda meid. Põra omma wihha ärra, ja ärra lasse sedda mitte eddaš minna. Wõtta meid waggaks ja pühhaks tehha, et meie jouakšime süddamelikko palwega keik hädda ja kahjo enneste peält ärrakäända. Põra ennast jälle armoga, helde Jummal, meie pole, ja olle omma sullastele armolinne, Jesusse Kristusse meie õnnisteggia pärrast, Amen.

Õppetuse raamat.

Õnna Lutteruse katekismusse
õppetus.

Esimenne Peatük.

Jumala Kümnest Käskust.

Esimenne Käsk.

Minna ollen se Jõsand sinno Jum-
mal. Sul ei pea mitte teisi Jummalaid
ollema minno kõrwas.

Mis se on?

Meie peame Jummalat ülle teige asjade kart-
ma, armastama ja temma peäle lootma.

Teine Käsk.

Sinna ei pea mitte Jumala omma
Jõsanda nimme ilma asjata suhho wõt-
ma; sest Jõsand ei jätta tedda nuhtle-
matta, kes temma nimme kurjaste prugib.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama,
et meie temma nimme jures mitte ei nea, ei wanni,
ei lausu, ei walleta egga petta; waid et meie sedda
teige hädda sees appi hüame, pallume, kidade ja
täname.

Kolmas Käsk.

Sinna pead pühhapäwa pühhitsema.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, et meie jutlust ja Jummalat sanna ei põlga; waid et meie sedda pühhaks peame, heal mehel tuleme ja õppime.

Neljas Käsk.

Sinna pead omma isä ja omma emma auustama, et sinno kässt hästi käib, ja sinna kawa ellad Ma peäl.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, et meie ommad wannemid ja issandid ei põlga egga wihhasta; waid et meie neid auustame, tenime, nende sanna tuleme, ja neid armsaste ja kalliste peame.

Wies Käsk.

Sinna ei pea mitte tapma.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, et meie omma liggimesse ihhule ühtegi kahjo egga kurja ei te; waid et meie tedda aitame, ja temmale head teme keige ihho hädda sees.

Kues Käsk.

Sinna ei pea mitte abbiello ärraristuma.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, meie kassinaste ja puhtaste ellame kõnnette ja teg-

gude sees, ja et iggaüks peab omma abbi kasa armastama ja auustama.

Seitsmes Käsk.

Sinna ei pea mitte warrastama.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, et meie omma liggimesse rahha ehk warra ei wotta, egga kawwala kauba, egga pettise töga enneste pole ei kisu; waid et meie temma warra ja peatoidust aitame kaswatada ja hoida.

Kahheksas Käsk.

Sinna ei pea mitte üllekohhut tunnistama omma liggimesse wasto.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, et meie omma liggimesse peäle mitte kawwalaste ei walleta, tedda mitte ei petta, keelt ei pekka, egga kurje kõnnesid temma peäle ei tõsta; waid et meie temma eest kostame, keik head temmast kõnneleme, ja keik asjad heaks kåname.

Ühheksas Käsk.

Sinna ei pea mitte himmuustama omma liggimesse kooda.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, et meie omma liggimesse pärrandust ehk kooda kawwalusfega ei püa, egga õigusse nimmel enneste pole ei kisu; waid et meie tedda aitame, et temma sedda ennesele woiks piddada.

Kümnes Käst.

Sinna ei pea mitte himmustama omma liggimesse naest, sullast, ümmardajat, weiksid, egga muud, mis temma pärralt on.

Mis se on?

Meie peame Jummalat kartma ja armastama, et meie omma liggimesse naest, perret egga weiksid ärra ei awwatelle, egga wäggise ei wötta; waid et meie neid maenitseme, et nemmad paigale jäwad, ja tewad, mis nende kohhus on.

Mis ütleb nüüd Jummal keikist neist-sinnatsist käskudest?

Temma ütleb nenda: Minna se Is-sand, sinno Jummal, ollen üks wägga wihhane Jummal, kes wannematte pat-tud nuhtleb laeste kätte, kolmandamast ja neljandamast põlwest sadik, kes mind wihkawad. Agga neile, kes mind armastawad, ja minno käksud peawad, teen minna head tuhhandest põlwest sadik.

Mis se on?

Jummal ähwardab nuhhelda keiki, kes needsinnatsed käksud ülleastwad; sepärrast peame meie temma wihha kartma, ja mitte nendesinnaste käskude wasto teggema; agga temma tootab armo ja keik head keikile, kes need käksud peawad; sepärrast peame meie tedda ka armastama, temma peäle loot-ma, ja hea melega temma käsko möda teggema.

Teine Peatük.

Pühhasi Mistiusust.

Esimesse Syyetus:

Lomissest.

Minna ussun Jummalale se Issa,
keigewäggewama taewa ja Ma Poja sisse.

Mis se on?

Minna ussun, et Jummal mind ja keik lomad
on lonud, mulle ihho ja hinge, silmad, körwad, ja
keik liikmed, moistust ja keik meled on annud, ja weel
hoiab; ning peälegi rided, kingad, sömissse ja jomissse,
kooda ja maia, naese ja lapse, põllo, weiksid, ja keik
wilja, keik ihho ja ello tarwidust ja toidust rohkestse
ja iggapääw ka annab, ja keige hädda ja kurja eest
hoiab ja kaitseb; ja sedda keik teeb temma isalikkust
jummalikkust armust ja heldussest, ja ei mitte sepa-
rast, et minna sedda wäärt eht teninud ollen; se eest
on minno kohhus tedda kita, tännada, tenida, ja
temma sanna kuulda; se on tõeste tõssi.

Teine Syyetus:

Ärralunnastamisest.

Minna ussun Jesusse Kristusse
Jummalale aino Poiale meie Issanda sisse,
kes on sadud pühhasi Waimust, ilmale
todud neitsist Mariast, kannatanud Pont
süsse Pilatusse al, risti lödud, surnud
ja mahhamaetud, alla läinud pörgohauda,

Kolmandamal päwal jälle üllestousnud
surnust, üllekläinud taewa, istub Jum-
mala omma keigewäggewama Jäsa par-
remal käel, seält temma tulleb kōhbut
moistma ellawatte ja surnutte peäle.

Mis se on?

Minna ussun, et Jesus Kristus tõssine Jum-
mal, kes ommast Jäsast iggawest sündinud, ning ka
tõssine inimenne, kes neitsist Mariast ilmale todud,
minno Jäsand on, kes mind ärrakaddunud ja huk-
kamoistetud inimest on peästinud ja lunnastanud
keigest pattust, surmast, ja kurrati wäest, ei mitte
kulla egga hōbbedaga, waid omma pühha kalli wer-
rega, ja omma ilmasüta kannatamisse ja surmaga;
sepärrast et minna temma omma pidin ollema, tem-
ma rikis temma al ellama, ja tedda tenima iggawes-
ses õigusses, waggadusses ja õnnistusses, nenda kui
temma on üllestousnud surnust, ellab ja wallitseb ig-
gaweste, se on tõeste tõssi.

Kolmas Öppetus :

Pühhitsemisest.

Minna ussun pühha Waimo sisse,
üht pühha ristifoggodust, pühhade osä-
famist, pattude andeksandmist, lihha ül-
lestousmist ja iggawest ello, Amen.

Mis se on?

Minna ussun, et minna ommast melest ja wäest
mitte ei woi Jesusse Kristusse omma Jäsanda sisse
uskuda, egga temma jure sada; waid pühha Waim

on mind Ewangeliummi läbbi kutsnud, omma an-
nettega walgustanud, ja öige usso sees pühhitsenud
ja hoidnud; nenda kui temma keige pühha ristikog-
godusse Ma peäl kutsub, koggub, walgustab, püh-
hitseb, ja Jesusse Kristusse jures öige ja aino usso
sees hoiab; sesamma ristikoggodusses temma min-
nule ja keikile usklikkudele iggapääw keik pattud roh-
keste andeks annab, ja wiimisel päwal mind ja keik
surnud ülesärratab, ja minnule keige usklikkudega
Kristusse sees iggawest ello annab, se on töeste tössi.

Kolmas Peatük.

Pühhasst Issa meie Palwest.

Issa meie, kes sa olled taewas, püh-
hitsetud sago sinno nimmi, tulgo meile
sinno riik, sinno tahtminne sündko kui
taewas, nenda ka Ma peäl, meie iggapä-
wast leiba anna meile tännapäaw, ja
anna meile andeks meie wõllad, kui meie
andeks anname omma wõlglastele, ning
ära sada meid mitte kiusatusse sisse,
waid peästa meid ärra sest kurjast; sest
sinno pärralt on se riik, ning se wäggi,
ning se au iggawest, Amen.

Esimesesed Palwe sannad:

Issa meie, kes sa olled taewas.

Mis se on?

Jummal tahhab meid se läbbi armolikult kut-
suda, et meie peame ushma, tedda meie öige Issa

meid temma õiged lapsed ollewad, et meie julgeste ja kindla lotussega tedda peame palluma, nenda kui armsad lapsed omma armsa isä palluwad.

Es simenne Palwe.

Pühhitsetud sago sinno nimmi.

Mis se on?

Jummala nimmi on kül isseenneses pühha; agga meie pallume sessinnatses palwes, et se ka meie jures saaks pühhitsetud.

Kuida sünnib se?

Kui Jummala sanna selgeste ja puhtaste õppetakse, ning meie ka pühhaste kui Jummala lapsed sedda möda ellame; sedda aita meid, armas taewane Issa! Agga kes teist wiisi õppetab, ja ellab, kui Jummala sanna õppetab, se ei pühhitse mitte meie seas Jummala nimme; se eest hoia meid, armas taewane Issa!

Teine Palwe.

Tulgo meile sinno riik.

Mis se on?

Jummala riik tulles kül ilma meie palweta isseennesest; agga meie pallume sessinnatses palwes, et se ka meie jure tulleks.

Kuida sünnib se?

Kui taewane Issa omma pühha Waimo meile annab, et meie temma sanna temma pühha armo läbbi ussume, ja Jummala mele pärrast ellame siin alikkult ja seäl iggawest.

Kolmas Palwe.

Sinno tahtminne sündko kui taewas,
nenda ka Ma peäl.

Mis se on?

Summala hea armolinne tahtminne sünnib kül ilma meie palweta; agga meie pallume sessünnatses palwes, et se ka meie jures sünniks.

Kuida sünnib se?

Kui Summal keit kurja nou ja tahtmist rikkub, ja kelab neid, kes meid ei tahha lasta Summala nimme pühhitseda, egga temma riki meie jure tulla, kui on kurrati, mailma ja meie lihha tahtminne; waid finnitab ja hoiab meid kindlaste ommas sannas ning uskus meie otsani, se on temma armolinne ja hea tahtminne.

Neljas Palwe.

Meie iggapäwast leiba anna meile
tänapäiw.

Mis se on?

Summal annab iggapäwase leiwa kül ilma meie palweta keikile kurja innimestele; agga meie pallume sessünnatses palwes, et temma meile annaks sedda moista, ja tännoga wastowötta meie iggapäwase leiwa.

Mis on iggapäwane leib?

Keit, mis meie ihho toidusseks ja üllespidamisseks tarwis lähhäb: söminne, jominne, rided, kingad, kooda, maia, pöld, weiksed, rahha, warra, wagga abbitasa, waggad lapsed, wagga perre, waggad ja truid üllemad, hea wallitsus, hea ilm, rahho,

terwis, aus ello, head söbrad, truid naabred, ja muud nisuggused asjad.

Wies Palwe.

Ja anna meile andeks meie wöllad, kui meie andeks anname omma wölglastele.

Wis se on?

Meie pallume sessinnatses palwes, et taewane Issa mitte ei tahhaks wadata meie pattude peäle, egga nende pärrast meile sedda keelda, mis meie pallume; sest meie ep olle sedda mitte wäärt, mis meie pallume, egga polle sedda ka mitte teninud; waid temma tahhaks meile sedda keik armust anda, sest et meie iggapääw paljo patto teme, ja selget nuhtlust tenime. Siis tahhame meie ka süddamest andeks anda, ja heal mehel head tehha neile, kes meie wasto eksiwad.

Kues Palwe.

Ring ärra sada meid mitte kiusatusse sisse.

Wis se on?

Summal ei kiusa kül keddagi, agga meie pallume sessinnatses palwes, et Summal meid tahhaks hoida ja üllespidada, et kurrat, mailm ja meie lihha meid ei petta, egga sada ebbausso, kaksipiddimötlemisse, ja monne mu sure patto ja häbbi sisse, ja kui meid sega peaks kiusatama, et meie kummatagi wiimfelt ärrawoidame, ja woimust same.

Seitsmes Palwe.

Waid peästa meid ärra sest furjast.

Mis se on?

Meie pallume sessimatses palwes kui ühhel hobil, et taewane Issa meid tahhaks peästa keigesugufest ihho- ja hinge-, warrandusse- ja aukahjust, ja wimaks, kui meie surma tunnike tulleb, önsa otsa meile anda, ja armoga sestinnatsfest hädda orrust enese jure taewa wötta.

Wiimsed palwe sannad:

Sest sinno pärralt on se riik, ning se wäggi, ning se au iggawest, Amen.

Mis on Amen?

Se on, et minna pean kindlaste uskma, et taewane Issa meie palwed heldeste on wastowöttnud ja kuulnud; sest et temma isse on meid käsitud nenda palluda, ja tootanud, et temma meid tahhab kuulda. Amen, Amen, se on: jah, jah, se peab töeste nenda sündima.

Meljas Peatük.

Wühhasst Ristmissfest.

Mis on ristminne?

Ristminne ey olle mitte paljas wessi, waid nifuggune wessi, mis Jummalä käsitus on seätud, ja Jummalä sannaga ühtepandud.

Mis Jummalä saanna se on?

Kui meie Issand Jesus Kristus ütleb Matteusse ramato wiimses peatükis:

(28, 19.) Minge ja õppetage keik rahwast, ja ristige neid Jummalale se Issa, ja se Poia, ja se pühha Waimo nimmel.

Mis annab ehk sadab ristiminne?

Temma sadab pattude andeksandmist, peästab ärra surmast ja kurratist, ja annab iggawest õnnistust keikile, kes sedda ussuwad, mis Jummalale fanna ja tootusfed kulutawad.

Mis saggused on need Jummalale fannad ja tootusfed?

Kui meie Issand Jesus Kristus ütleb Markusse ramato wiimses peatükis: (16, 16.) Kes ussub, ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama, agga kes ei ussu, tedda peab hukka moistetama.

Kuida woib wessi ni sured asjad tehha?

Wessi ei te sedda tõeste mitte, waid Jummalale fanna, mis weega ja wee jures on, ja usk, mis seddasamma Jummalale fanna wee sees ussub; sest ilma Jummalale fannata on wessi paljas wessi, ja ei mitte ristiminne; agga Jummalale fannaga on ta üks ristiminne, se on üks ello wessi täis armo, ja uesündimisse pesseminne pühha Waimo läbbi, kuida pühha Paulus ütleb Titusse ramato kolmandamas peatükis:

Jummal on meid õnsaks teinud uesündimisse pessemisse ja pühha Waimo uendamisse läbbi, kedda temma on wäljawallanud meie peäle rohkeste Jesusse Kristusse meie Õnnisteggia läbbi, et

meie temma armo läbbi õigeks tehtud, iggawesse ello pãrriaks piddime sama lotusse järrel; se on üks tõssine sanna.

Mis tähhendab nisuggune wee ristminne?

Se tähhendab, et wanna Adam (se on meie pattune südda) peab iggawawase kahhetsemisse ja pattustpöormisse läbbi meie sees ärraupputud sama ja surrema, keige patto ja kurja himmudega, ja iggapäaw jälle ettetullema ja üllestouma se uus innimenne, kes õigusses ja puhhastusses Jummal a ees peab iggaweste ellama.

Kus se on kirjotud?

Pühha Paulus ütleb ommas rama tus Roma rahwale kirjotud, kuendamas peatükkis: Meie olleme Kristussega mahhamaetud ristmisse läbbi surma sisse, et, otsego Kristus on üllesärratud surmüst Jõsa au läbbi, meie ka nenda peame udes ellus kãima.

Wies Peatük.

Pühhast Altari Saakramentist.

Mis on Altari Saakrament?

Se on meie Jõsanda Jõsusse Kristusse tõssine ihho ja werri, leiwa ja wina al meile ristirahwale süa ja jua, Kristussest ennesest seatud.

Kus se on kirjotud?

Nenda kirjotawad need pühhad Ewangelistid: Matteus, Markus, Lukas ja pühha Paulus:

Meie Issand Jesus Kristus sel õsel, mil tedda ärraanti, wöttis leiba, tännas, murdis ja andis omma Jüingrittele ja ütles: wötke, söge, se on minno ihho, mis teie eest antakse, sedda tehke minno mällestusseks.

Selsammal kombel wöttis temina ka karrika pärrast õhto sömaaega, tännas ja andis omma Jüingrittele ja ütles: wötke, joge keik seält seest, sesinnane karrikas on se uus seadus minno werres, mis teie ja mitme eest ärrawallatakse pattude andeksandmissesks; sedda tehke, ni mittokord, kui teie sest jote, minno mällestusseks.

Mis kasso on meil sestjuggusest sömissest ja jomissest?

Sedda näitwad meile needsinnaatsed Kristusse sannad: mis teie eest ärraantakse ja ärrawallatakse pattude andeksandmissesks; se on, et meile saakramenti sees pattude andeksandmist, ello ja önnistust nende sannade läbbi antakse; sest kus pattude andeksandminne on, seäl on ka ello ja önnistus.

Kuida woib ihholik söminne ja jominne nisjuggused sured asjad tehha?

Söminne ja jominne ei te sedda töeste mitte, waid need Kristusse sannad: mis teie eest ärraantakse ja ärrawallatakse pattude andeksandmissesks; need sannad on ihholikko sömisses ja jomisses jures kui üllem asfi saakramentis, ja kes needsammad sannad ussub, sel on, mis nemmad tunnistawad, pattude andeksandminne.

Kes wöttab aufaste fesinnatse saakramenti wasto?

Baastma ja ihho polest ennast walmistama, on üks kaunis wäljaspidine kombe; agga se on öiete ja hästi walmistud, kellel usk on nendesinnaste Kristusse sannade peäle: mis teie eest ärraantakse ja ärrawallatakse pattude andeksandmisses; agga kes neidsinnatsid sanno ei ussu, ehk kaksipiddi mötleb, se ey olle mitte wäärt, egga hästi walmistud, sest se fanna: teie eest, tahhab selged usklikud süddamed.

Öppetus melewallasst pattud andeks anda ja finnitada.

Mis on pattude andeksandmissse ja finnitamissse melewald?

Pattude andeksandmissse ja finnitamissse melewald on se woimus, mis meie Issand Jesus Kristus Ma peäl armoöppetusse kulumissse on seädnuud, neile pattustele, kes pattust pöörwad, pattud andeks anda, ja neile, kes pattust ei pöra, pattud finnitada, nenda kui Kristusse sannad tunnistawad.

Kuida siis Issand Kristus ütleb?

Semma ütleb nenda Joannesse ramatus: 20, 21—23. Nenda kui Issa mind on läkkitanud, nenda läkkitan minna teid ka. Wötke pühha Waimö; kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud, kellele teie ial pattud finnitate, neile on need finnitud.

Mis kasso sadab se melewald?

Sedda tunnistawad meile need sannad: Kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud; se on, et pattud andeks antakse uskliku-

dele Jeesusse Kristusse nimmel, kes sedda omma surma ja werre läbbi on saatnud, et usk kinnitakse ja südda julgust ja rahho tunneb. Sest kui pattud on andeks antud, siis südda usso läbbi rahho tunneb.

Kuida woib innimenne pattud andeks anda?

Innimenne ei woi pattud andeks anda isšienne- sest ehk ommašt wäest, waid ammeti polest ja Issanda Jeesusse Kristusse kässo peäle, nenda kui need sannad tunnistawad: Wötke pühha Waimo; kellele teie ial pattud andeks annate, neile on need andeks antud. Sest otsego Inimesse Poial Ma peäl me- lewalda on, pattud andeks anda, nenda on temma sedda melewalda Ewangeliummi ehk armoöppe- tusse kuulutamisse ammetile annud, kui temma ütleb: Nenda kui Issa mind on läkkitanud, nenda läkkitan minna teid ka. Joan. 20, 21. ja Luk. 10, 16. Kes teid kuleb, se kuleb mind.

Kellele peab pattud andeks antama?

Neile, kes omma patto hädda töeste tundwad, kahhetsewad, allandlikko ja usklikko süddamega üles- tunnistawad, ja Jeesusse Kristusse pärrast armo ja rõmustamist ihhaldawad; sest nenda ütleb Issand Jeesus selle alwatud wasto: Olle rahhul, minno poeg, sinno pattud sulle andeks antud; (Matt. 9, 2.) ja patto kahhetsewada naese wasto: Sinno pattud on sulle andeks antud, sinno usk on sind aitanud, min- ne rahhoga. Luk. 7, 48. ja 8, 48.

Kellele peab pattud kinnitama?

Keikile, kes pattust ei pöra, egga ussu mitte, waid kes melega patto sisse jäwad ellama ja keik head

maenitsust põlgwad, nenda kui meie Issand Jesus Kristus õppetab, Matt. 18, 15. Kui sinno wend sinno wasto eksib, siis minne, ja nomi tedda sinno ja temma keskes ükspäinis; kui temma sind kuleb, siis olled sinna omma wenna kassuks sanud. Agga kui temma sind ei kule, siis wõtta weel üks ehk kaks ennesega, et keik assi kahhe ellik kolme tunnistaja suus seisaks; agga kui temma neid ei kule, siis anna koggodussele teada; agga kui temma koggodussti ei kule, siis olgo ta sinno melest kui üks paggan ja tõlner.

Misfuggused pattud peab üllestunnistama?

Jummala ees peab innimenne ennast keikipiddi pattuseks tunnistama, ka nende pattude polest, misga temma teadmatta eksinud, nenda kui meie Issa meie palwes teme; agga õppetaja ees tulleswad need pattud üllestunnistada, mis meie teame ja ommas südames tunneme.

Misfuggused pattud need on?

Siin pead sinna omma ello ja kombes läbbikatsuma Jummalala kümne kässo järrele, olgo sa issa ehk emma, poeg ehk tüttar, issand ehk emmand, perre-mees ehk perrenaene, sullane ja ümmardaja; kas sa olled olnud sannakuulmatta, kas sa oled kellelegi olled kurja teinud sanna ehk töga, kas sa oled warrastanud, holetu ja wiyhane olnud, ebbausko piddanud, roppus ellus ellanud ja wassetanud, ja kaks teinud.

Õnna Nutternusse Küssimisese ja Kost- misse sannad.

1. Kas sa ussud, et sa pattune olled?

Jah minna ussun; ma ollen pattune.

2. Kust sa sedda tead?

Jummala kümnest käsust; neid ei olle minna mitte piddanud.

3. Kas sinna kahhetesed ommad pattud?

Jah minna kahhetesen, ja se teeb mulle wägga haiget, et minna Jummala wasto ollen efsinud.

4. Mis olled sinna omma pattudega teninud?

Jummala wiha, aialikko surma, ja iggawest huffatust.

5. Kas sa ussud õnsaks sada?

Jah minna ussun sedda kindlaste.

6. Kelle peäle pead sinna lootma?

Omna armsa Issanda Jesusse Kristusse peäle.

7. Kes on Kristus?

Jummala Poeg, tõsine Jummal ja tõsine inimenne.

8. Dns ennam kui üks Jummal?

Üks ainus Jummal on, agga kolm temma aino ollemisse sees, Issa, Poeg ja pühha Waim, ja need kolm on üks. 1 Joan. 5, 7.

9. Mis on Kristus sinno eest teinud, et sa temma peäle lodad?

Temma on minno eest surnud, ja on omma werre risti sambas minno eest ärrawallanud pattude andeksandmisseks.

10. Dns Issa ka sinno eest surnud?

Ei olle, sest Issa on Jummal, ja pühha Waim ka; agga Boeg on tõssine Jummal ja tõssine innimenne, kes minno eest on surnud, ja omma werre minno eest ärrawallanud.

11. Kust sa sedda tead?

Pühha armoõppetusest ja saakramenti sannadest, ja temma ihhust ja werrest, mis mulle saakramentis on pandiks antud.

12. Ütle mulle need sannad?

Meie Issand Jesus Kristus sel ösel — ja need teised sannad.

13. Kas sinna siis ussub, et saakramentis Kristusse tõssine ihho ja werri on?

Jah minna ussun sedda.

14. Mikspärrast ussub sa sedda?

Kristusse sannade pärrast: Wõtke, söge, se on minno ihho; joge keik seält seest, se on minno werri.

15. Mis peame meie teggema, kui meie temma ihho söme, ja temma werd jome, ja nenda sedda panti wöttame?

Meie peame temma surma ja werre ärrawallamist fulutama ja se peäle möttelema, kuidas temma meid on õppetanud: Sedda tehke, ni mittokord, kui teie sedda tete, minno mällestusseks.

16. Mikspärrast peame meie temma surma mäletama ja sedda fulutama?

Et meie õppime ustma, et ükski loom ei olle woinud meie pattud leppitada, kuid ükspäinis Jesus Kristus, tõssine Jummal ja innimenne, ja et meie õiget hirno tunneme omma pattude pärrast, ja neid

rasteks arwame, ja ükspäinisi Kristussest römustame, ja nenda sesamma usso läbbi õnsaks same.

17. Mis fundis Kristusst sinno pattude eest surrema ja neid leppitama?

Temma suur armastus omma Jõsa, minno, ja feikide pattuste wasto, nenda kui kirjutud on. Joan. 14, 31. Rom. 5, 6—8. Kalat. 2, 20. Ewes. 5, 2.

18. Mikspärrast tahhad sinna Jummalala laua jure miina?

Et minna õppin uskma, et Kristus surest armust minno pattude pärrast on surnud, kuidas völdud on, ja et minna temmast ka õppin Jummalat ja omma liggimest armastama.

19. Mis peab risttiinnimest fundima sagedaste Altari saakramenti wõtma?

Jummalala polest peab tedda fundima Kristusse käst ja tootus, pärrast ka temma omma hädda, mis tedda waewab, mis pärrast nisuggune kästminne, kutsminne ja tootaminne sünnib.

20. Mis peab inimenne tegegema, kui temma nisuggust hädda ei tunne, egga iggatse se saakramenti järrele?

Sel ei olle parremat nou, kui et temma 1) omma süddant läbbikatsub, weelaks temmal pattust lihha ja werd on, ja ussub, mis pühha kirri kulutab. Kalat. 5, 16. 17. Rom. 7, 18.

2) Et temma tähhele panneb, weelaks temma mailmast on, ning moistab, et temmal patto ja hädda ei pudu, nenda kui kirri ütleb: Joan. 15, 18—20; 16, 8—20. 1 Joan. 2, 15. 16; 5, 4. 5.

3) Siis leiab temma ka kurratit ennese ümbert, kes walle ja tapmisstega vöd ja päwad seest- ja wäl-

jaspidi tedda rahhule ei jätta, nenda kui kirri tunnistab: Joan. 8, 44. 1 Peetr. 5, 8.

Koddo Öppetus.

Eh! monningad pühha kirja tunnistused feigesugguste inimeste maenitsusseks ülespandud, kuidas nemmad peawad omma ammeti ülespidama, ja mis nende kohhus on teha.

Piiskopide eh! üllewaatjatte ja Öppetajatte kohhus.

Kogodusse üllewaatja peab ollema laitmatta, ühhe naese mees, kassin, moistlik, puhtaeste ehitud, woõraсте wastowõtja, kes kõlbab õppetama, ei mitte jodik, ei mitte taplik, ei mitte roppo kasso püüdja, waid kes järrele annab, ei mitte riakas, ei mitte rahha peäle ahne, kes omma maiarahwa ülle hästi watab, kes ommad lapsed peab sannakuulmisses feige tõsise wiisiga: (sest kui kegi omma ennese maiarahwa ülle ei märka üllewaatja olla, kuidas woib temma Jummalala kogodusse eest hoolt kanda?) ei mitte sejuggune, kes usko hilja wastowõtnud. 1 Tim. 3, 2—6.

Kes kinnipeab sest ustawast sannast minno õppetusse järrele, et ta woiks wäggew olla, ni hästi maenitsema terwe õppetusse läbbi, kui ka neid, kes wastoräkiad on, nomima. Tit. 1, 7—9.

Kuuljatte kohhus omma Öppetajatte wasto.

Nenda on ka Issand seädnu neile, kes armoõppetust kulumawad, et nemmad armoõppetussest peawad ellama. 1 Korint. 9, 14.

Kedda õpetakse sannaga, se jaggago keif head

sellele, kes tedda õppetab. Ärge efsige mitte, Jummal ei anna ennast mitte pilkada. Kalat. 6, 6. 7.

Neid wannemid, kes omma ammeti hästi üllespiddawad, peab kahewõrra auustusse wäart petama, keigeennamiste neid, kes tööd tewad sannas ja õpetusfes. Sest kirri ütleb: Sinna ei pea mitte härja suud finnisidduma, kes pahmast tallab, ja: üks tõteggia on omma palga wäart. 1 Tim. 5, 17. 18. Luf. 10, 7.

Meie pallume teid, et teie wöttate nisuggusiks, kui nemmad on, neid piddada, kes teie seas tööd tegewad, ja teie üllewaatjad on Issanda sees, ja teid maenitsewad; ja et teie wöttate neid üpris wägga armsaste piddada nende tö parrast. Piddage rahho issekestis. 1 Tessal. 5, 12. 13.

Kuulge ommad juhatajad ja wõtke nende sanna, sest nemmad walwawad teie hingede eest, nenda kui need, kes wastust peawad andma, et nemmad sedda römoga tewad, ja ei mitte õhkades; sest teil polle sest mitte kasso. Ebr. 13, 17.

Ilmalikko üllematte kohhus.

Igga hing heitko ennast üllematte alla, kellel keigeüllem melewald on; sest üllemad ep olle muido kui Jummalast; agga kes üllemad on, need on Jummalast seatud. Kes nüüd üllematte wasto panneb, se panneb Jummalala seadmisse wasto: agga kes wastopannewad, need saatwad isseenneste peäle nuhtlust. Sest ta ei kannu moõka ilmaasjata; sest temma on Jummalala tener, kättemaksja, nuhhelda sedda, kes kurja teeb. Rom. 13, 1. 2. 4.

Ullamate kohhus üllematte wasto.

Andke Keisrile, mis Keisri kohhus, ja Jummalale, mis Jummalala kohhus on. Matt. 22, 21.

Sepärrast on tarwis, et teie ennast allaheidate, ei mitte ükspäinis nuhtlusse, waid ka süddame tunnistusse pärrast. Sepärrast makske ka makso; sest nemmad on Jummalala sullased, kes otse se eest murret kandwad. Siis tassuge nüüd keikile, mis teie kohhus on; makso, kellele makso, tollirahha, kellele tollirahha, kartust, kellele kartust, au, kellele au tulleb anda. Rom. 13, 5. 6. 7.

Sepärrast maenitsen minna keige esite, et peab tehtama pallumisfi, palwesid, pallumisfi teiste eest, ja tännamisfi keikide innimeste eest, kunningatte ja keikide eest, kellel keigeüllem melewald on, et meie rahholist ja tassast ello woiksimel ellada keige Jummalakartusse ja ausa ello sees; sest se on hea ja armas Jummalala meie õnnisteggia melest. 1 Tim. 2, 1. 2. 3.

Tulleta nende mele, et nemmad würstide, ja üllematte wasto allandikkud on, nende sanna wötwad kuulda, ja keige hea teule walmis on. Tit. 3, 1.

Heitke ennast keige innimeste seadmisse alla, Issanda pärrast, olgo kunninga kui üllema alla, ellik pealikkutte, kui nende alla, kes temmast on läkkitud, kurjateggiattele kül nuhtlusseks, agga heateggiattele kitusseks. 1 Peetr. 2, 13. 14.

Abbiellorahwa kohhus.

Teie mehhed, ellage omma naestega targaste, ja tehke naesterahwale kui nödrama astjale au, nenda

kui neile, kes ka armo ello pärriad on, et teie pal-
wesid ärra ei keelta. 1 Peetr. 3, 7.

Mehhed, armastage ommad naesed, ja ärge
sage wihhaseks nende wasto. Koloss. 3, 19.

Raesed, kuulge omma meeste sanna, kui Is-
sanda sanna, nenda kui Sara Abraami sanna wöttis
kuulda, ja hüdis tedda issandaks, kelle lapsiks teie
ollete sanud, kui teie head tete ja ühtegi hirmo ei
karda. Ewes. 5, 22. 1 Peetr. 3, 1. 6.

Waste: Wannematte kohhus.

Issad, ärge ärritage mitte omma lapsi wihhale,
et nemmad meelt ärra ei heida, waid kaswatage neid
karristamisses ja Issanda maenitsemisses. Ewes.
6, 4. Koloss. 3, 21.

Waste Kohhus.

Lapsed, kuulge omma wannematte sanna Is-
sanda sees, sest se on õige. Kuusta omma issa ja
emma: (se on esimenne kässofanna tootusfega :) et
sinna kässo woiks hästi käia, ja sinna woiksid kua
ellada Ma peäl. Ewes. 6, 1. 2. 3.

Werrewannematte Kohhus.

Issandad, tehke sedda sullastele, mis õige ja
kohhus on, ja jätke ahwardamist mahha, ja teädke,
et ka teil ennestel Issand taewas on, ja temma ei
pea enam luggu ühhest kui teisest. Ewes. 6, 9.
Koloss. 4, 1.

**Sullaste, ümmardajatte, päiliste ja teoliste
kohhus.**

Teie sullased, kuulge nende sanna, kes teie is-
sandad on lihha polest, kartusse ja wärristusfega,

omma süddame waggadusfes, nenda kui Kristusse fanna; ei mitte filmakirjaks tenides, kui need, kes innimeste mele pärrast püüdwad olla, waid kui Kristusse sullased, kes Jummal tahtmisi süddamest tewad, kes heal meel Issandat teniwad, ja mitte innimesi, ja teädke, mis head legi ial saab teinud, sedda temma saab Issanda käest, olgo sullane ehk wabbat innimenne. Ewes. 6, 5. 6. 7. 8. Kolosf. 3, 22.

Nore rahwa fobhus.

Teie nored, olge wannematte wasto allandikud, agga keif olge teine teise wasto allandikud, ja ehhitage ennast seestpidi allandikko melega; sest Jummal panneb sureliste wasto, agga allandikuike annab temma omma armo. Siis allandage ennast nüüd Jummal wäggewa käre alla, et temma teid woiks üllendada öigel ajal. 1 Peetr. 5, 5. 6.

Lesknaeste fobhus.

Kes töeste lesknaene on, ja ütsi järrele jänud, se lodab Jummal peäle, ja jääb kindlaste pallumiste ja palwette siise ööd ja päwad: agga kes lihha himmus ellab, se on ellawalt surnud. 1 Tim. 5, 5. 6.

Iggaühhe ristiinnimesse fobhus.

Sinna pead omma liggimest armastama kui isseennast. Sellesinnatse sanna siise on keif käsud ühte pandud. Rom. 13, 9.

Tehke pallumissi keikide innimeste eest. 1 Tim. 2, 1.

Kui iggaüks teeb omma tööd,
Siis on keif asjad maias hääd.

Hädda ristmisse sannad.

Kui sa peaksid juhtuma nisugguses kohhas el-lama, kus sul ei olle woimalik, omma ussu öppetaja kōkko sada ja Jummal önnistab sind ja so abbikasa ellawa lapsēga, siis risti isse omma last ehk lasse sedda ristida usklikko meie Lutterusse kōggodusse liikme läbbi. Ja se asfi sündko nenda: Kutsu ausad wadderid jure ja kasta lapsē pea selge weega luggedes: Minna ristin sind: Johan (ehk Märt ehk Eiso ehk mis mu nimme sa lapsēle tahhad panna) „Jummala se Issa, se Poia ja se Pühha Waimo nimmel.“ Siis loe weel „Issa meie palwe“ lapsē peäle ja önnista tedda pühha risti tähhega et ta Jummala armo holeks jääb.

Nenda sündko, kui laps on häddalinne ehk surremisse peäl. Kui laps on terwisse jures, siis kutsu wadderid jure ja üks teitest ristigo sedda lapsokest nenda:

Jummala se Issa, se Poia ja se Pühha Waimo nimmel! Amen.

Armad usso wennad ja öed! Kui nüüd omma usso öppetaja jure ei woi sada agga siiski sedda lapsokest ilma ristimatta ei woi jätta, siis tahhame nüüd Jummala abbiga seddasinnast lapsokest omma Issanda kässo. peäle ja omma Lutterusse kōggodusse seädust möda ristida.

Kuulgem Jesusse sannad ristmisse seädussest ja temma tarwidussest Matth. 28, 18—20: „Minule on antud keik melewald taewas ja Ma peäl. Sepärrast minge ja öppetage keik rahwast, ja ristige neid Issa, ja Poia, ja pühha Waimo nimmel, ja

õppetage neid piddama keik, mis minna teid ollen käsknud." Mark. 16, 16: „Kes ussub, ja kedda ristitakse, se peab õnsaks sama, agga kes ei usso mitte, tedda peab hukka moistetama," Joan. 3, 5: „Kui kegi ei sünni weest ja waimust, siis ei woi temma mitte Jummalala rigi sisse sada." —

Wõtta pühha risti tähte omma otsa ja omma rinna ette, ühheks meletulletamisseks, et sa Kristusse läbbi, kes risti lödud, olled lunnastud.

Pallugem: Keigewäggewam, iggawenne Jummal, meie Issanda Jesusse Kristusse Issa! Meie hüame Sind appi sesinnatse lapsokesse pärrast, kes sinno ristimisse ande pallub, ja Sinno iggawest armo waimolikko uesündimisse läbbi tahhab. Wõtta tedda wasto, Issand, nenda kui Sinna olled ütelnud: „Palluge, siis peab teile antama; otsige, siis peate teie leidma; kopyutage, siis peab teile lahtitehtama." Sepärrast anna nüüd sedda head sellele, kes pallub, ja te üks lahti sellele, kes kopyutab, et se lapsokke taewasse pessemisse iggawest õnnistust woiks sada, ja Sinno riki pärrida, mis Sinna armust olled tootanud, Jesusse Kristusse, meie Issanda läbbi. Amen!

Nenda kirjotab pühha Ewangelist Markus: „Ja nemmad töid lapsokessi Jesusse jure, et Ta neisse piddi putuma, agga jüngrid sõitlesid neid, kes neid Temma jure töid. Agga kui Jesus sedda näggi, sai Temma meel wägga haigeks, ja ütles neile: Laske need lapsokessed minno jure tulla, ja ärge keelge neid mitte, sest nisugguste pärralt on Jummalala riik. Töest minna ütlen teile: Kes ial Jummalala riki wasto ei wõtta kui lapsokke, se ei sa mitte senna

fisse. Ja Temma wöttis neid sülesse ja panni käed nende peäle ja õnnistas neid.“

(Dypetaja pannes kät lapsokesse Pea peäle ja ütleb:)

Sedda armo pallume ka selle lapsokessele, luggedes:

Issa meie, kes sa olled taewas, pühhitsetud sago Sinno nimmi, tulgo meile Sinno riik, Sinno tahtminne sündko kui taewas, nenda ka Ma peäl, meie iggapäwast leiba anna meile tännapäaw, ja anna meile andeks meie wõllad, kui meie andeks anname omma wõlglastele, ning ärra sada meid mitte kiusatusse fisse, waid peästa meid ärra sest kurjast, sest Sinno pärralt on se riik, ning se wäggi, ning se au iggawest. Amen.

Uendagem selle jures omma enneste usotunnistust, mis peäle ka sesinnane lapsoket peab ristitud sama:

Meie ussume Jummalat se Issa, keigewäggewama taewa ja Ma loja fisse, ja Jeesusse Kristusse, Jummalat aino Poia, meie Issanda fisse, kes on sadud pühhas Waimust, ilmale todud neitüst Mariast, kannatanud Pontiusse Pilatusse al, risti lödud, surnud ja mahhamaetud, allaläinud pörgo handa, kolmandamal päwal jälle ülestousnud surnust, üleslänud taewa, istub Jummalat, omma keigewäggewama Issa parremal käel, seält Temma tulleb kühut moistma ellawatte sa surnutte peäle. Meie ussume pühha Waimo fisse, üht pühha ristikogodust, pühhade osfasamist, pattude andeksandmist lihha ülestousmist ning iggawest ello. Amen.

Sesamma pühha ja õnsaksteggew ust, pannes keikide peäle, kes tedda ommaks tunnistawad, patto ello mahhajatta, ning Jummalat üle keige asjade, ja liggimest kui issiennast acmastada. Kas teie tah-

hate nüüd, wadderid, et segi lapsokse selle pühha usso peäle saaks ristitud ja ristitoggodusse armo warrast woiks osfa sada, ja temma käskude järrele ellada?

Wadderid kostwad: Jah.

Minna ristin sind N. N. se Issa, ja se Poia ja se pühha Waimo nimmel. Amen.

Armad söbrad!

Meie olleme sedda lapsoksest nüüd Jummalale se Issale, Poiale ja pühha Waimule pühhitsenud, ja tedda armoseädusse sisse Jummalaga wastowötnud, et head süddame tunnistust peab hoidma. Et pallugem weel: Reigewäggewam Jummal ja Issa, meie kidade ja tänname Sind, et Sinna seddasinnast lapsoksest pühha ristimisse läbbi ueste olled sünnitanud, tedda omma Poia koggodusse liikmeks wastowötnud, ja omma taewa warra pärriaks teinud. Meie palume Sind, hoia ja kaitse seddasinnast lapsoksest selle armo warra sees, mis temmale antud, et ta Sinno meleheaks Sinno pühha nimme kitusseks saaks kaswatud, ja wimaks sedda tootud pärrandust taewas keikide pühhadega woiks sada Jesusse Kristusse läbbi. Amen.

Rahho olgo sinnoga!

Wadderid ütlewad: Amen.

Uendagem sellesinnatse ristimisse jures mitte üks-päinise ennese ristimisse seädust Jummalale ees, waid kandkem ka ristiinnimesse kombel hoolt, kui Jummal selle lapsokesse wannemad temma wäetimas põlwes süit peaks ärrakutsuma, et temma Issanda maenitsemisses ja karristamisses saaks kaswatud ellawaks

liikmeks Jeesusse Kristusse ihho külges ja paljo wilja kannaks iggawesseks elluks. Amen.

Jssand önnistago meid ja hoitko meid

Jssand lasko omma palle paista meie peäle ja olgo meile armolinne,

Jssand töstko omma palle meie peäle ja andko meile rahho. Amen.

Matmisse sannad.

Reigewäggewam Jummal, armolinne Jssa! Meie pallume Sind, kinnita ja hoia meid omma pühha Waimo läbbi öiges uskus, et sellesinnatse meie wenna (õe) lahkumisse jures, kelle surnokehha meie mulda panneme, Sinno sanna meid römustab, Sinno armsa Poia, Jeesusse Kristusse aulikko üllestousmisse läbbi. Agga aita meid ka heldeste, et meie need ello päwad, mis Sa meleparrandamisseks meile weel armust annad, hästi prukime, ommad mitmesuggused pattud tunneme, süddamest Sinno pole põrame, Sinno wäe läbbi omma meelt taewa pole tõstame ja sedda otsime, mis üllewel on, kus Kristus, meie önnisteggia ellab; et meie nenda iggapääw ikka ennam woiksimme pattule ärrasurra, tõssises wenna armastusses teine teifega ellada, Sind tenida pühhitusses ja öigusses, Sinno sannaga ommad süddamed öiges uskus surma wasto walmistada, ning Sinno hallastusse läbbi önnist otsa röömsaks üllestousmisseks sada. Sedda anna meile Jeesusse Kristusse, Sinno Poia läbbi, kes surma käest woimusti on wõtnud ja ello ja hukkaminnematta põlwe walge ette tonud. Amen.

Lapse matuise jures.

Armolinne Jummal ja Issa! Meie allandame ennast Sinno targa ja armsa issa käe alla, kui Sinna meie armsad lapsed nende nore ea sees meie käest ennese jure wottad ja ussume, Sinno pühha sanna peäle, et taewariik nende pärralt on. Nenda olled Sinna seddagi last sestsinnatsest kurjast mailmast, furma läbbi, iggawesse ello walgussele saatnud; agga meile olled Sa tahtnud selle lapse kurwastaja furma läbbi head  ppetust anda, et peame ommad süddamed Sinno ja So taewa pole p oorma, ja ommad lapsed, mis alles ellus, ja mis pühhas ristmises meie Issandale Jesusse Kristussele pühhitsetud on, Sinno pühha sanna kuulmiseses  llestaswatama, ja nende sees, Sinno wäe läbbi, iggawesse  nnistusse ellawat lotust  rratama. Sedda pallume Sinno käest, Sinno armsa Poia, Jesusse Kristusse pärrast. Amen.

Issa meie 2c.

 nnistaminne.

FB-85
Kase
R 749

